

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

รายงานการวิจัย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความสำเร็จ ความล้มเหลว และความยั่งยืน

Ecotourism

Success, Failure and Sustainability



เลขหมู่.....  
เลขทะเบียน 116855  
วันเดือนปี..... 1.6 ส.ย. 2554

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2551 – 2552

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

b. 10327803

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ ได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2551 – 2552

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยวนิเวศทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาศิลปศาสตร์ประยุกต์ คณาจารย์ พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ รวมถึงผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนามทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ เสนอแนะและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะผู้วิจัย

18 มกราคม 2553





## ABSTRACT

This research study from practitioner and community chief associate and attitude about ecotourism and study in local community and tourist attitude about ecotourism. The purpose is to study the ecotourism study case, problem and hitch. Investigate and evaluate the ecotourism management. The example people in this study are practitioner, community chief and tourist at Ampawa market Ampawa canton Samuksogkram province Yaonoi island community Pangga province and Banprasard community Nonsug canton Nakornratchasima province. Collecting data from 413 examples divide to 2 groups. First group is practitioner and community chief 206 people and the second group is tourist 207 people by questionnaire analyze to Percentage, cv, Standard Deviation test the application by Chi-Square. Test the difference between 2 people groups by Mann-Whitney U Test and test the difference between 3 people groups by The Kruskal-Wallis. From the result we found that many of practitioner and community chief have knowledge about ecotourism at 91.3 and 76.8. The main factors about ecotourism knowledge are sex and education. The main factors about ecotourism attitude are age and education and The main factors about ecotourism communion is religion. Tourist have no factor about ecotourism knowledge and the main factor about ecotourism attitude are marriage status and job.

# สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ .....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	ค
สารบัญ .....	ง
สารบัญตาราง .....	ช
บทที่ 1 บทนำ .....	1
1.1 ที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัยและความสำคัญ .....	2
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย .....	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	2
บทที่ 2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	3
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย .....	7
3.1 ขอบเขตของโครงการวิจัย .....	8
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	8
3.2.1 ประชากร .....	8
3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง .....	8
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	8
3.3.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	8
3.3.2 การสร้างเครื่องมือ .....	9
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	9
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล .....	9
3.6 พื้นที่ศึกษา .....	13
3.6.1 ชุมชนเกาะยาวน้อย .....	13
3.6.1.1 ประวัติความเป็นมา .....	13
3.6.1.2 ข้อมูลด้านกายภาพ .....	14
3.6.1.3 ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม .....	16
3.6.1.4 ระบบบริการพื้นฐาน .....	17
3.6.1.5 การท่องเที่ยว .....	18
3.6.1.6 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะยาวน้อย .....	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6.2 ตลาดน้ำอัมพวาอัมพวา อำเภออัมพวา .....	21
3.6.2.1 ประวัติศาสตร์ความเป็นมาอำเภออัมพวา .....	21
3.6.2.2 ข้อมูลด้านกายภาพ .....	22
3.6.2.3 ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม .....	24
3.6.2.4 การท่องเที่ยว .....	25
3.6.3 ชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา .....	27
3.6.3.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชน .....	27
3.6.3.2 ข้อมูลด้านกายภาพ .....	28
3.6.3.3 ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม .....	29
3.6.3.4 ระบบบริการพื้นฐาน .....	31
3.6.3.5 การท่องเที่ยว .....	32
3.6.3.6 โฮมสเตย์บ้านปราสาท (แหล่งพักชุมชนบ้านปราสาท) .....	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	35
4.1 ข้อมูลจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม .....	35
4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม .....	36
4.1.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	40
4.1.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	58
4.2 การทดสอบสมมติฐาน .....	60
บทที่ 5 อภิปรายผลการวิจัยและวิจารณ์ของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	77
5.1 ข้อมูลจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม .....	77
5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม .....	77
5.1.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	93
5.2 การทดสอบสมมติฐาน .....	107
บทที่ 6 ผลการสรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ .....	118
6.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปและทัศนคติของผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น ที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	118
6.2 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปและทัศนคตินักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินการ ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	121

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน .....	123
6.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของแบบสอบถามผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น ...	123
6.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของแบบสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	126
6.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ .....	128
บรรณานุกรม .....	131
ภาคผนวก .....	135



## สารบัญญัตราสาร

ตาราง		หน้า
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามเพศ .....	35
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามอายุ .....	35
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามสถานภาพสมรส ...	36
4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามศาสนา .....	37
4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามการศึกษาสูงสุด ....	38
4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามอาชีพ .....	39
4.7	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามอาชีพ .....	40
4.8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามการได้รับ ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	40
4.9	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามแหล่งข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	41
4.10	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามประเภท ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับ .....	42
4.11	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามการเดินทาง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	42
4.12	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	43
4.13	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเพศ .....	43
4.14	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอายุ .....	44
4.15	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสถานภาพสมรส .....	45
4.16	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศาสนา .....	45
4.17	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการศึกษาสูงสุด .....	46

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.18 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอาชีพ .....	47
4.19 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและรายได้ .....	48
4.20 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามความคิดเห็น ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	49
4.21 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับของ ผลกระทบที่มีต่อผลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	52
4.22 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับ ความสำคัญของการให้ความสำคัญเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	56
4.23 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับคะแนน ของการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	58
4.24 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	60
4.25 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	61
4.26 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	62
4.27 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	63
4.28 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาสูงสุดกับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	64
4.29 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	65
4.30 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	66
4.31 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศจำแนกตามเพศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาฯ ละต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตาราง		หน้า
4.32	แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอายุของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	67
4.33	แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามสถานภาพสมรสของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	68
4.34	แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามศาสนาของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	68
4.35	แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามการศึกษาสูงสุดของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	69
4.36	แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอาชีพของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	69
4.37	แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามรายได้ของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	70
4.38	แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามเพศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	70
4.39	แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอายุของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	71
4.40	แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามสถานภาพสมรสของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	72
4.41	แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามศาสนาของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	73
4.42	แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามการศึกษาสูงสุดของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	74

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.43 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอาชีพของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	75
4.44 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามรายได้ของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น .....	76
5.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ .....	77
5.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ .....	77
5.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามสถานภาพสมรส .....	78
5.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามศาสนา .....	78
5.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการศึกษาสูงสุด .....	79
5.6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ .....	80
5.7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน .....	81
5.8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามวิธีการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว ..	82
5.9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทการเดินทางมาท่องเที่ยว ...	82
5.10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว .....	83
5.11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการเดินทางไปท่องเที่ยว ยังแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน .....	84
5.12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการเดินทางไปท่องเที่ยว ยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน .....	84
5.13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการเดินทางไปท่องเที่ยว ยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ป่าไม้ .....	85
5.14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามจำนวนค่าใช้จ่ายที่เสียไป ในการเดินทางมาท่องเที่ยว .....	85
5.15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย ที่เสียไปในการท่องเที่ยวมากที่สุด .....	86
5.16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามแหล่งความรู้เกี่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวลำดับที่ 1 .....	87

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา แฉก ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## สารบัญญัตราจ (ต่อ)

ตาราง		หน้า
5.17	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามแหล่งความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวลำดับที่ 2 .....	88
5.18	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามแหล่งความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวลำดับที่ 3 .....	89
5.19	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามความคาดหวังในการท่องเที่ยว .....	90
5.20	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามความพอใจในประสบการณ์จากการท่องเที่ยว .....	90
5.21	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามความประทับใจในการท่องเที่ยว ....	91
5.22	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามความพึงพอใจต่อประเด็นต่างๆ ในสถานที่ท่องเที่ยว .....	92
5.23	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามความต้องการในการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งเมื่อมีโอกาส .....	93
5.24	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	93
5.25	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	94
5.26	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับ .....	95
5.27	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	95
5.28	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	96
5.29	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเพศ .....	96
5.30	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอายุ .....	97
5.31	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสถานภาพสมรส .....	97

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.32 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศาสนา .....	98
5.33 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการศึกษาสูงสุด .....	99
5.34 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอาชีพ .....	100
5.35 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและรายได้ .....	101
5.36 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	102
5.37 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความสำคัญของการให้ความสำคัญเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ .....	105
5.38 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	107
5.39 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	108
5.40 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	109
5.41 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	110
5.42 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาระดับสูงสุดกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	111
5.43 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	112
5.44 แสดงจำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	113
5.45 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามเพศของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	114

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.46 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวงเชิงนิเวศจำแนกตามอายุของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	114
5.47 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวงเชิงนิเวศจำแนกตามสถานภาพสมรสของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	115
5.48 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวงเชิงนิเวศจำแนกตามศาสนาของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	115
5.49 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวงเชิงนิเวศจำแนกตามการศึกษาสูงสุดของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	116
5.50 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวงเชิงนิเวศจำแนกตามอาชีพของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	116
5.51 แสดงผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวงเชิงนิเวศจำแนกตามรายได้ของกลุ่มนักท่องเที่ยว .....	117

# การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ความสำเร็จ ความล้มเหลว และความยั่งยืน (Ecotourism: Success, Failure and Sustainability)

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัยและความสำคัญ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ถือได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการสร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศอยู่ในระดับสูงมาโดยตลอด (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2547) โดยจะเห็นได้จาก ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า "ในปี พ.ศ. 2551 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านคน หรือมีรายได้จากการท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 700,000 ล้านบาท"

หากพิจารณาเฉพาะตัวเลขรายได้ที่มาจากการท่องเที่ยวจะพบว่า มีจำนวนเพิ่มขึ้นมากทุกปี แต่เมื่อพิจารณาจากข้อมูลค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ยต่อคนต่อวัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ถึงปี พ.ศ. 2546 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแล้วพบว่า ไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน นั้นหมายความว่า รายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นนั้น มาจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีปริมาณมากขึ้น ไม่ได้มาจากมูลค่าเพิ่มของการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมูลค่าเพิ่มของการท่องเที่ยวสามารถบ่งบอกถึงคุณภาพของการท่องเที่ยวที่ได้รับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ยิ่งรายได้ที่มาจากการท่องเที่ยวมากเท่าใด ประเทศไทยก็ต้องแลกกับความเสื่อมสภาพของทรัพยากรอันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้นเท่านั้น เพราะนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทย คือ ผู้ที่อุปโภคและบริโภคทรัพยากรของประเทศนั่นเอง

ดังนั้นจึงได้เกิดมีแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายระบบนิเวศในพื้นที่ขึ้น ซึ่งเป็นที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั่นเอง แต่ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะพยายามผลักดันแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเชื่อว่าเป็นแนวคิดที่จะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนได้ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538-2539 แล้วก็ตาม แต่ก็ยังคงมีความเสื่อมโทรมของการท่องเที่ยวอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยอาจเป็นผลมาจากหลายสาเหตุ เช่น ขาดการติดตามหรือประเมินผลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเป็นรูปธรรม และขาดการสนับสนุนเพื่อวิจัยและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างจริงจัง อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาอย่างชัดเจนว่า ประเทศมีขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนเท่าใด ทั้งนี้ พบงานวิจัยหลายชิ้นที่บ่งชี้ให้เห็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ว่าปัจจุบันกำลังเกิดปัญหาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นในหลายๆพื้นที่ แต่ภาครัฐกลับไม่แสดงท่าทีหรือนโยบายการแก้ปัญหาที่ชัดเจน ทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน และทำลายตัวเองอยู่ตลอดเวลา

เมื่อพิจารณาจากแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นความยั่งยืนเป็นหลัก เชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องและประสบความสำเร็จจะสามารถเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่น่ามาซึ่งความยั่งยืนของประเทศได้ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีงานวิจัยที่ทำการศึกษาปัญหาจากการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นจำนวนมาก แต่เป็นการศึกษาเพียงส่วนย่อยและกระจัดกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ยังมีได้ศึกษาในลักษณะองค์รวมหรือเชื่อมโยงปัญหาจากนโยบายหลักถึงภาพย่อยเชิงพื้นที่มากนัก คณะผู้วิจัยเชื่อว่าการศึกษาและมองปัญหาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแบบองค์รวมจะทำให้ทราบถึงปัญหา ปัจจัย และเงื่อนไข ความสำเร็จหรือความล้มเหลวอย่างแท้จริง อันจะนำมาซึ่งแนวทางการกำหนดนโยบาย และมาตรการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน สมดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ความผาสุกและยั่งยืนต่อไป

## 1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. เพื่อสำรวจและประเมินศักยภาพ และการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์ ซึ่งจะเน้นในเรื่องของสภาพแวดล้อม คุณค่าความสำคัญ การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น การให้การศึกษา การรักษาสีงแวดล้อม และองค์การจัดการ
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนา และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอนุรักษ์

## 1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น เนื่องจากการดำเนินการเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นำมาปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันนั้น ในหลายพื้นที่เริ่มเกิดปัญหา เช่น สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม วิถีชีวิตชุมชนถูกรบกวน เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจำแนกประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังนี้

1. ทราบถึงปัญหาในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัจจัยต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เลือกใช้เป็นที่ศึกษา
2. ทราบถึงความเชื่อมโยงของปัจจัยต่างๆที่ไดพบและปัญหาต่างๆในพื้นที่ศึกษา
3. สามารถกำหนดแนวทางในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง/การทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น เป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น ในปัจจุบัน โดยที่มีการป้องกันและสงวนรักษาโอกาสต่างๆของอนุชนรุ่นหลังด้วย การจัดการการท่องเที่ยวนี้มีความหมายต่อการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2540 : 5)

รูปแบบหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีหลักการที่สำคัญ (วรรณพร วณิชชานุกร, 2540 : 13) คือ

1. ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม
2. ก่อให้เกิดประโยชน์ระยะยาวแก่ทรัพยากร ส่วนหนึ่งของรายได้ควรย้อนไปสู่การอนุรักษ์
3. เสริมสร้างประสบการณ์ และสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว
4. ยอมรับในข้อจำกัดของสภาพแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะที่เป็นอยู่ หากมีการพัฒนาหรือลงทุนทางการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนเศรษฐกิจและกิจกรรมต่างๆในท้องถิ่น ไม่พึ่งพาการลงทุนของต่างชาติ ซึ่งเป็นการลดการไหลออกของรายได้ไปยังต่างประเทศ
5. ให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุด
6. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจัดทำธุรกิจที่ถูกต้องเหมาะสม มีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวก่อนที่จะไปถึง
7. จัดการและควบคุมจำนวนของนักท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และไม่เกินขีดความสามารถที่แหล่งท่องเที่ยวจะยอมรับได้ กระจายนักท่องเที่ยวให้สม่ำเสมอตลอดทั้งปี

จากการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่า ก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ พบสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ เมื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเริ่มต้นในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง แต่ชุมชนในพื้นที่ไม่มีส่วนร่วมในผลกำไร และถูกกีดกันจากผลประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์ป่า เพื่อที่จะสนับสนุนอุทยานแห่งชาติ การอนุรักษ์สัตว์ป่าจึงถูกบั่นทอนลงไปเรื่อยๆ

2. ผลกระทบทางด้านสังคม เมื่อคนรุ่นใหม่ในท้องถิ่นได้รับการฝึกฝนทักษะเพื่อที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว สามารถสร้างงานและรายได้จากการท่องเที่ยว ซึ่งรายได้ที่ได้มาจ่ายก่อให้เกิดความอิจฉาริษยา อาชญากร (Gail Lash, 1997 : 4-6) สินค้าและภาพลักษณ์ถูกนำมาขายเป็นประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว และขายออกไปในรูปของสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว (David G Simmons 1994 : 98-99)

3. ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีความเข้าใจถึงขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว และศักยภาพที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง รวมถึงผลจากความต้องการโครงสร้างพื้นฐานที่จะต้องรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย (Philip Dearden) 1997 : 50-53)

เราปฏิเสธไม่ได้ว่า เศรษฐกิจเป็นกลไกของพลังในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น แต่ไม่ใช่ทุกคนจะได้รับผลประโยชน์นั้น ในขณะที่วัฒนธรรมและวิถีชุมชนจะต้องเปลี่ยนไป เพื่อรายได้ที่เพิ่มขึ้นโดยจะต้องแลกกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่น โสเภณี ยาเสพติด เอดส์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มักจะถูกมองข้ามในการพูดถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่มีผู้ทำการศึกษาถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆทั้งในและต่างประเทศ พบว่า มีการดำเนินการจัดการ การแก้ปัญหา และผลที่เกิดขึ้นต่าง ๆ กัน กล่าวคือ

การท่องเที่ยวในพื้นที่อันนาปุระ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงมากของเนปาล แต่กลับพบว่ามีผลกระทบจากการท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากมาย เช่น มีการตัดไม้ทำลายป่า ค่าครองชีพในอันนาปุระสูงมาก เกิดปัญหาเงินเฟ้อในท้องถิ่น และทำให้เกิดปัญหาทุพโภชนาการ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านสาธารณสุขเพียงพอ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก มีสิ่งปฏิกูลและขยะเกลื่อนกลาด เยาวชนในหมู่บ้านตกเป็นเหยื่อของวัฒนธรรมแห่งการบริโภคแบบตะวันตก การแก้ปัญหาเหล่านี้ใช้วิธีผสมผสานกัน ทั้งการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชน จัดโครงการพัฒนาชุมชนในด้านสาธารณสุข การวิจัยและฝึกอบรม ความสำเร็จของโครงการพื้นที่อันนาปุระ เป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดของการบริหารทรัพยากรและธุรกิจการท่องเที่ยว ให้ลักษณะที่เอื้อผลประโยชน์ซึ่งกันและกันในระยะยาว ขณะเดียวกันประชาชนในท้องถิ่นก็ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การท่องเที่ยวของภูฏาน วิธีคิดในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของภูฏานมาจากผู้นำของประเทศที่มองการณ์ไกล ซึ่งให้ความสำคัญกับความสุขของประชาชนมากกว่ามีผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ รวมทั้งมีแนวทางในการตัดสินใจเลือกสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและอนุรักษ์วัฒนธรรมมากกว่าผลได้ทางเศรษฐกิจที่จะเกิดจากการท่องเที่ยว ภูฏานดำเนินการจัดการ

เรื่องการท่องเที่ยวอย่างเข้มงวดภายใต้แนวคิดนี้ โดยไม่ปล่อยให้ประเทศซึ่งเป็นอาณาจักรของพุทธศาสนาหายานถูกทำลาย เน้นการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ให้คงอยู่ตลอดไป

การท่องเที่ยวในประเทศซิมบับเว เป็นพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวนิยมเข้ามาท่องเที่ยวในทุ่งซาฟารีซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ไว้ ห้ามมิให้ล่าหรือทำอันตรายกับสัตว์ป่า เพื่อเก็บพื้นที่นี้ไว้เป็นแหล่งอนุรักษ์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้นมีความเป็นอยู่ที่ยากไร้ สัตว์ป่าต่างๆได้เข้ามาเหยียบย่ำทำลายพืชที่ชาวบ้านปลูกไว้ และทำร้ายชาวบ้านจนบาดเจ็บและล้มตายอยู่เนืองๆ จนชาวบ้านรู้สึกเอือมระอากับความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากสัตว์ป่า แต่มิได้รับผลตอบแทนใดๆเลยไม่ว่าจะเป็นเนื้อหรือเขา หรือรายได้จากนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการล่าสัตว์ ดังนั้น โครงการ CAMPFIRE จึงได้เกิดขึ้นที่อำเภอยามินยามิ และจัดการเปลี่ยนแปลงทุกอย่าง โดยรัฐบาลกลางซิมบับเวยอมโอนอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่าให้กับกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีความเหมาะสม รายได้ที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆในพื้นที่นี้ส่วนหนึ่งจะนำเข้าสู่กองทุนจัดการสัตว์ป่า อีกส่วนของรายได้ก็จ่ายให้กับชุมชนในท้องถิ่นอย่างยุติธรรม นอกจากนี้ประชาชนยังได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆด้วย เช่น สัตว์ชนิดใดที่มีปริมาณมากเกินไปก็จะได้รับอนุญาตให้ล่าสัตว์ชนิดนั้นเพื่อเป็นอาหาร โดยมีให้กระทบกระเทือนต่อการขยายพันธุ์และการเจริญเติบโตของสัตว์ชนิดนั้น ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากกับประชาชนที่ขาดแคลนอาหารโปรตีนอย่างรุนแรง

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในหมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช (อุทัย ทักษิณธรรม, 2542) จากการศึกษาพบว่า เมื่อได้มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นในหมู่บ้านคีรีวง และพื้นที่บางส่วนของอุทยานแห่งชาติเขาลง ตามแนวทางของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถลดปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวในรูปแบบประเพณีนิยมได้ในบางเรื่อง เช่น ปัญหาอาชญากรรม ความประณีตทางศิลปะที่เสื่อมลง เป็นต้น แต่มีบางปัญหาที่ยังคงอยู่ เช่น ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว การบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น นอกจากนี้ ยังไม่สามารถหาข้อสรุปที่ชัดเจนได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะสามารถรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้และสัตว์ป่า ได้จริงตามหลักการ ซึ่งเป็นที่ถกเถียงกันอยู่จนถึงทุกวันนี้ และยังพบว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ในทางปฏิบัติแล้วยากที่จะทำให้เป็นไปตามแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้กล่าวไว้

จากตัวอย่างในหลายพื้นที่ที่กล่าวมา พอจะสรุปถึงปัจจัยที่นำมาสู่ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้พอสังเขป คือ

1. ปัจจัยทางด้านนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
2. ภาคเอกชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งในประเทศด้อยพัฒนามักจะไม่มีอำนาจต่อรองในการใช้ทรัพยากรของตนเองและอาศัยพึ่งพิงเพื่อการดำรงชีวิต

จะเห็นได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกือบทุกแห่ง มักประสบกับผลกระทบ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมเข้ามาจัดการ ดังนั้น การได้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของเหตุ และปัจจัยเหล่านั้นในเชิงลึก จะทำให้เกิดการพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมได้



## บทที่ 3

### วิธิดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยพิจารณาในแง่ของ ความสำเร็จ ความล้มเหลว และความยั่งยืน จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้ได้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อที่จะได้ดำเนินไปตามแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแสดงได้ดังต่อไปนี้

#### 3.1 ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทต่าง ๆ ประเภทละ 1 แห่ง โดยแบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นใหม่ งานวิจัยนี้เลือกพื้นที่ ตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เนื่องจากเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา จากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการและชาวบ้านชุมชนอัมพวา หลังจากได้รับรางวัลชุมชนอนุรักษ์ดีเด่นประจำปี 2545 จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมอยู่ งานวิจัยนี้เลือกพื้นที่ ชุมชนเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีจำนวนของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมเข้ามาท่องเที่ยว อีกทั้งยังได้รับรางวัลชุมชนดีเด่นด้านการท่องเที่ยวในการประกวดรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (Thailand Tourism Award) ปี 2550

3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ความนิยมลง งานวิจัยนี้เลือกพื้นที่ ชุมชนบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากแนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามามีแนวโน้มที่ลดลง

ในดำเนินการศึกษาโดยแบ่งการศึกษาออกเป็นโครงการย่อย 2 โครงการ ซึ่งแต่ละโครงการมีรายละเอียดของการศึกษาระบุไว้ในแต่ละโครงการ

โครงการย่อยที่ 1 เรื่อง ทักษะชีวิตของชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โครงการย่อยที่ 2 เรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่น

## 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

### 3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งสามประเภท กล่าวคือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นใหม่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นที่รู้จักมานานแล้ว จนถึงปัจจุบันยังคงมีชื่อเสียงและได้รับความนิยมอยู่ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นที่รู้จักมานานแล้วแต่ได้เสื่อมความนิยมลงในปัจจุบัน ประเภทละ 1 แห่ง

### 3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งถือเป็นชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งสามประเภท ประเภทละ 1 แห่ง

## 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

### 3.3.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และพฤติกรรมในการท่องเที่ยว เช่น เพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส การศึกษาอาชีพ การเดินทาง เวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว การรู้จักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเจตคติ ที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 3 ความคาดหวังในการเดินทางมาท่องเที่ยว ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

### 3.3.2 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดประเด็นของคำถามให้สอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษา
3. ดำเนินการปรับปรุงและสร้างข้อคำถาม
4. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

### 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละประเภทยานั้นๆ ทำโดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interview) กับบุคคลสำคัญ (Key Person) ในพื้นที่เช่น ผู้นำชุมชน องค์การบริหารหรือหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องรวมถึงการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ในพื้นที่ศึกษาด้วย

### 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยร่วมกันทั้งโครงการวิจัยหลัก และโครงการวิจัยย่อยทุกโครงการ เพื่อหาความสัมพันธ์และเชื่อมโยงของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ รวมทั้งหาส่วนเหมือนและส่วนต่างของปัจจัยเหล่านี้ในพื้นที่แต่ละประเภท และสังเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม

โดยการวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบสอบถามมาตรวจความสมบูรณ์เรียบร้อย แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage) ใช้ในการนำเสนอและอธิบายข้อมูลทั่วไป
2. ค่าไคสแควร์ (Chi - Square Test) ใช้ในการทดสอบในกรณีตัวแปรสองตัวนี้เป็นการทดสอบเพื่อดูว่า ตัวแปรสองตัวนี้มีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กันหรือไม่ ถ้าไม่สัมพันธ์กันหมายความว่า เป็นอิสระจากกัน ดังนั้น บางครั้งเราจึงเรียกว่า การทดสอบความเป็นอิสระ (The  $X^2$  - test for independence) ข้อมูลที่ได้จะอยู่ในระดับนามบัญญัติ (Nominal scale) ซึ่งอาจเป็นจำนวนความถี่ สัดส่วน ร้อยละ ก็ได้ โดยแต่ละตัวแปรจะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม หรือประเภทขึ้นไป เช่น เพศ (ชาย - หญิง) กับวุฒิการศึกษา (ป.ตรี ป.โท ป.เอก) จะได้รูปแบบเป็น  $2 \times 3$  ดังนั้นรูปแบบการวิเคราะห์อาจเป็นได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับจำนวนกลุ่มของแต่ละตัวแปร ( $2 \times 2, 2 \times 4, 3 \times 2$  เป็นต้น)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปร คือ

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j>1}^c \frac{(O-E)^2}{E}, \quad df = (r-1)(c-1)$$

เมื่อ O แทน ความถี่ที่สังเกตได้

E แทน ความถี่ที่คาดหวัง

เราสามารถหา E ได้จาก  $E = \frac{R \times C}{N}$

เมื่อ R แทน ผลรวมของความถี่ในแถวนั้น

C แทน ผลรวมของความถี่ในคอลัมน์นั้น

### 3. การทดสอบของ Mann-Whitney U Test (อุมาพร จันทศร, 2542)

การทดสอบของ Mann-Whitney U Test มีวิธีการคล้ายกับ t-test แต่ไม่จำเป็นต้องมีข้อกำหนดว่ากลุ่มตัวอย่าง สุ่มมาจากประชากรที่มีการแจกแจงแบบปกติ เพียงแต่ตัวแปรที่จะนำมาทดสอบต้องอยู่ในมาตราวัดเรียงลำดับ (Ordinal Scale) เป็นอย่างน้อยและข้อมูลจาก 2 กลุ่มเป็นอิสระกัน

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

$H_0$  : ประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีค่ามัธยฐานเท่ากัน

$H_1$  : ประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีค่ามัธยฐานต่างกัน

- กรณี  $n_1, n_2 \leq 20$

ตัวสถิติที่ใช้ทดสอบ คือ

$$U_1 = n_1 n_2 + \frac{n_1(n_1 - 1)}{2} - R_1$$

$$U_2 = n_1 n_2 + \frac{n_2(n_2 - 1)}{2} - R_2$$

เมื่อ  $n_1$  คือ จำนวนค่าสังเกตในกลุ่มที่ 1

$n_2$  คือ จำนวนค่าสังเกตในกลุ่มที่ 2

$R_1$  คือ ผลรวมของลำดับที่ในกลุ่มที่ 1

$R_2$  คือ ผลรวมของลำดับที่ในกลุ่มที่ 2

- กรณี  $n_1, n_2 > 20$

ตัวสถิติที่ใช้ทดสอบ คือ

$$\mu_u = \frac{n_1 n_2}{2}$$

$$\sigma_u = \sqrt{\frac{n_1 n_2 (n_1 + n_2 + 1)}{12}}$$

$$z = \frac{U - \mu_u}{\sigma_u}$$

การตัดสินใจกรณี  $n_1, n_2 \leq 20$

กำหนดระดับนัยสำคัญ  $\alpha$  เปิดตาราง  $U$  ที่  $\frac{\alpha}{2}$  สำหรับ  $n_1, n_2$  ระหว่าง  $U_1$  หรือ  $U_2$  ตัวไหนมีค่าน้อยกว่าให้เป็นค่า  $U$  คำนวณ จะปฏิเสธ  $H_0$  เมื่อ  $U$  คำนวณมีค่าน้อยกว่า  $U$  ตารางการตัดสินใจกรณี  $n_1, n_2 > 20$

ที่  $\alpha = 0.05$  จะปฏิเสธ  $H_0$  เมื่อ  $Z$  ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า  $Z$  จากตาราง

#### 4. การทดสอบของ The Kruskal-Wallis (อุมาพร จันทศร, 2542)

ใช้ทดสอบว่าประชากร  $k$  กลุ่ม มีค่ามัธยฐานเท่ากันหรือไม่ โดยมีวิธีการที่สำคัญที่สุดคือ ค่าคาดหวังของลำดับที่ของข้อมูลตัวอย่างแต่ละกลุ่มควรมีค่าพอกัน ข้อมูลที่นำมาทดสอบ ประกอบด้วยข้อมูลจากตัวอย่างสุ่ม  $k$  ชุด แต่ละชุดอาจมีขนาดตัวอย่างแตกต่างกัน ข้อมูลที่จะใช้วิเคราะห์ต้องมีมาตราวัดอย่างน้อยเป็นแบบเรียงลำดับ (Ordinal Scale) และมีการแจกแจงแบบต่อเนื่อง

การทดสอบนี้นิยมใช้แทนการทดสอบแบบเอฟ (F-Test) ในสถิติที่ใช้พารามิเตอร์ ในกรณีที่ข้อกำหนดเบื้องต้นของการทดสอบแบบเอฟไม่เป็นจริง

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

$H_0$  : ค่ามัธยฐานของประชากร  $k$  กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

$H_1$  : ค่ามัธยฐานของประชากรอย่างน้อย 1 คู่ แตกต่างกัน

ขั้นตอนการทดสอบ

1. จัดลำดับของข้อมูลมารวมกันจากน้อยไปมาก โดยให้คะแนนต่ำสุดเป็นลำดับที่ 1 และคะแนนสูงสุดเป็นลำดับที่  $n$  เมื่อ  $n$  เป็นจำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. หาผลรวมของลำดับที่ในข้อมูลแต่ละชุด คือ  $R_i, i = 1, 2, \dots, k$

3. คำนวณค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ

$$H = \left[ \frac{12}{n(n+1)} \sum_{i=1}^k \frac{R_i^2}{n_i} \right] - 3(n+1)$$

เมื่อ  $k$  แทน จำนวนประชากรที่เป็นอิสระต่อกัน

$R_i$  แทน ผลรวมของลำดับที่ในตัวอย่างที่  $i, i = 1, 2, \dots, k$

$n_i$  แทน ขนาดของตัวอย่างชุดที่  $i, i = 1, \dots, k$

$$n = \sum_{i=1}^k n_i$$

$n_i$  ตามทฤษฎีพบว่าถ้า  $H_0$  เป็นจริง  $H$  จะมีการแจกแจงประมาณได้ด้วย  $\chi^2$  ที่  $d.f. = k - 1$  ถ้า  $n_i$  มีค่าใหญ่พอสมควร

4. การหาอาณาเขตวิกฤตและการสรุปผล สามารถแยกได้ตามขนาดตัวอย่างคือ

4.1 เมื่อ  $n_i > 5$  การแจกแจงของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ  $H$  ประมาณได้ด้วย  $\chi^2$  ที่  $d.f. = k - 1$  เมื่อกำหนดระดับนัยสำคัญ  $= \alpha$  หาอาณาเขตวิกฤตจากตาราง  $\chi^2$  ที่  $d.f. = k - 1$  จะปฏิเสธ  $H_0$  เมื่อค่าของ  $H$  มากกว่าหรือเท่ากับ  $\chi^2$  จากตาราง

4.2 เมื่อ  $k = 3$  และ  $n_i \leq 5$  ในแต่ละ  $k$  ใช้ตารางที่ Kruskal สร้างไว้ โดยแสดงค่าวิกฤตของ  $H$  พร้อมทั้งความน่าจะเป็นที่จะเกิดค่า  $H$  นั้นๆ ตารางของ Kruskal สามารถจะทำ

การเปรียบเทียบค่า  $H$  หรือ p-value ก็ได้ คือจะปฏิเสธ  $H_0$  เมื่อค่า  $H$  จากตัวอย่างมากกว่าหรือเท่ากับค่า  $H$  จากตารางที่ระดับนัยสำคัญ  $\alpha$

เมื่อใช้การเปรียบเทียบของครัสคาลและวอลลิสแล้วพบว่าปฏิเสธ  $H_0$  แสดงว่าทริทเมนต์อย่างน้อย 1 คู่ ที่มีค่ามัธยฐานต่างกัน โดยทั่วไปนักวิจัยต้องการจะทราบต่อไปว่าทริทเมนต์คู่ใดบ้างที่ต่างกัน เราสามารถทำการเปรียบเทียบทริทเมนต์เป็นคู่ๆ ได้ด้วยวิธีของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยดังต่อไปนี้

ให้  $\bar{R}_i$  = ค่าเฉลี่ยของลำดับที่จากทริทเมนต์ที่  $i$

$\bar{R}_j$  = ค่าเฉลี่ยของลำดับที่จากทริทเมนต์ที่  $j$

ที่ระดับนัยสำคัญ  $\alpha$

ค่าวิกฤต คือ  $Z \sqrt{\frac{n(n+1)}{12} \left[ \frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]}$

เมื่อ  $n$  คือ ผลรวมของขนาดตัวอย่าง  $k$  กลุ่ม

$$= n_1 + n_2 + \dots + n_k$$

$Z$  คือ คะแนนมาตรฐานที่มีพื้นที่ปลายหางด้านขวา

$$= \frac{\alpha}{k(k-1)}$$

หาค่า  $|\bar{R}_i - \bar{R}_j|$  แล้วเทียบกับค่าวิกฤต

ถ้าค่า  $|\bar{R}_i - \bar{R}_j|$  มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับค่าวิกฤต แสดงว่าค่ามัธยฐานคู่นี้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ  $\alpha$

การเปรียบเทียบเช่นนี้สามารถทำได้ทุกคู่ที่เป็นไปได้คือ  ${}^k C_2$  คู่

### 3.6 พื้นที่ศึกษา

#### 3.6.1 ชุมชนเกาะยวน้อย

##### 3.6.1.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลเกาะยวน้อย ก่อนปี พ.ศ. 2446 ขึ้นตรงต่อ อำเภอเมืองพังงา ต่อมาในปี พ.ศ.2446 ทางราชการได้ยกฐานะบริเวณเกาะต่าง ๆ ขึ้นตรงกับ กิ่งอำเภอเกาะยว และเป็นอำเภอเกาะยว ในปี พ.ศ. 2531 พลเมืองที่อยู่อาศัยอยู่บนเกาะยวน้อยเล่าสืบมาว่าเป็นผู้ที่อพยพมาจากเมืองตรัง ซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม 99% ปัจจุบัน ต.เกาะยวน้อย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน

เกาะยวน้อยเป็นเกาะในอ่าวพังงา ประกอบด้วยหมู่เกาะอีก 44 เกาะล้อมรอบ ประชาชนประกอบอาชีพชาวประมงเป็นอาชีพหลัก ทั้งเพื่อการบริโภคและส่งออกเพื่อเป็นรายได้ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติทั้งบนเกาะ และในทะเลมากมาย เช่น หมู่เกาะ แนวปะการัง แหล่งหญ้าทะเล และชายหาดสวยงาม มีการดำเนินวิถีชีวิตแบบพื้นบ้านดั้งเดิม เช่น การจับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมือที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น

##### 3.6.1.2 ข้อมูลด้านกายภาพ

###### 1) ลักษณะทางภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลเกาะยวน้อย มีลักษณะเป็นเกาะอยู่กลางทะเล อยู่บริเวณอ่าวพังงา อยู่ทางทิศใต้ของ จ.พังงา ประมาณ 43 กม. มีพื้นที่ประมาณ 46.4 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาทอดยาวตลอดแนวเหนือใต้ ทางตะวันออกมีที่ราบริมชายฝั่งทะเล ที่ราบตามหุบเขา ซึ่งประชาชนใช้ทำการเกษตร เช่น ทำสวนยาง สวนมะพร้าว สวนมะม่วงหิมพานต์ ชายฝั่งรอบเกาะเหมาะแก่การประกอบอาชีพประมงขนาดเล็ก ซึ่งทำรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ทั้งชายหาด ที่สวยงามและอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพังงา และจังหวัดกระบี่

###### 2) อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อ่าวพังงา น่านน้ำ จ.กระบี่
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามัน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	หมู่เกาะ และน่านน้ำ จ.กระบี่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	น่านน้ำ จ.ภูเก็ต

###### 3) ภูมิอากาศ

อำเภอเกาะยวน้อย มีลักษณะภูมิอากาศเย็นสบาย อุณหภูมิประมาณ 21-31 องศาเซลเซียส เพราะได้รับอิทธิพลจากลมทะเล มีฝนตกในปริมาณกลางตลอดปี มีลมมรสุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตะวันออกเฉียงเหนือ พัดผ่านช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนเมษายน และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกันยายน ของทุกปีซึ่งในช่วงเปลี่ยนแปลงมรสุมนี้จะทำให้การคมนาคมติดต่อกับภายนอกเป็นไปด้วยความลำบาก

#### 4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ป่าสงวนแห่งชาติ 13,550 ไร่
- ป่าชายเลน 1,300 ไร่
- ปะการัง 1,400 ไร่
- เกาะ 24 เกาะ
- พื้นที่หญ้าทะเล 1,360 ตารางกิโลเมตร

### 3.6.1.3 ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

#### 1) จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 3,252 คน และจำนวนหลังคาเรือน 854 หลังคาเรือน มีประชากรเขตเทศบาล 732 คน จำนวน 379 ครัวเรือน

#### 2) จำนวนหมู่บ้านและรายชื่อหมู่บ้าน

เกาะยาวน้อยมีหมู่บ้าน ทั้งหมด 7 หมู่บ้านดังนี้

- 1.บ้านท่าค่าย (หมู่ที่ 1)
- 2.บ้านใหญ่ (หมู่ที่ 2)
- 3.บ้านน้ำจืด (หมู่ที่ 3)
- 4.บ้านท่าเขา (หมู่ที่ 4)
- 5.บ้านริมทะเล (หมู่ที่ 5)
- 6.บ้านแหลมยาง (หมู่ที่ 6)
- 7.บ้านอันเป้า (หมู่ที่ 7)

#### 3) ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลัก ได้แก่ ประมง เกษตรกรรม อาชีพเสริม ได้แก่ ค้าขาย รับจ้าง เลี้ยงสัตว์ โดยมีกลุ่มอาชีพและสินค้า ดังนี้

**การทำประมงพื้นบ้าน** ทำอวนกุ้งและอวนปูเป็นอาชีพที่สำคัญของชาวเกาะยาว ที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพ การวางอวนกุ้งนั้นเป็นอวนเคลื่อนที่โดยอาศัยกระแสน้ำพัดพาอวนไปปะทะกับตัวกุ้ง จึงนิยมวางอวนในขณะที่น้ำไหลเชี่ยว คือในช่วงระหว่าง 11 ค่ำ ถึง 5 ค่ำ ทั้งข้างขึ้นและข้างแรมในจันทร์คด ซึ่งเรียกว่า “น้ำใหญ่” กุ้งที่ได้ก็จะมีกุ้งแชบ๊วย กุ้งซีแฮหรือกุ้งโด้ก กุ้งกุลาดำหรือกุ้งลาย อาชีพวางอวนกุ้งนี้เป็นอาชีพที่สร้างรายได้ที่

สำคัญให้แก่ชาวประมง ส่วนการทำอวนปู เป็นอวนที่วางกับที่มีการนั่งเรือไปกู้วนทุกวันวันละ 1 ครั้ง โดยไม่ใช้กระแสน้ำแต่อย่างใด

**การเลี้ยงปลาในกระชัง** การเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นการเลี้ยงปลาที่ประหยัดเพราะไม่ต้องใช้พื้นที่ในการทำบ่อปลาลดต้นทุนในการเลี้ยง และลดปัญหาในการดูแลรักษาโดยมีชนิดของปลาที่เลี้ยง ดังนี้

- ปลาเก๋า นำลูกปลาเก๋าจากธรรมชาติ โดยใช้ไซดักและซื้อจากคนหาปลาเก๋า โดยขนาดตัวปลายาว 6-7 นิ้ว ราคา 35 บาท ตัวยาว 8-9 นิ้ว ราคา 50 บาท เลี้ยงประมาณ 1 ปี ปลาก็จะมีน้ำหนักตัวประมาณ 1.2 กก. โดยให้อาหารเป็นปลกสับ วันเว้นวัน

- ปลากระพง ซื้อลูกปลาจากแหล่งผลิตลูกปลาชาย ขนาดตัวปลายาว 4-6 นิ้ว ราคา 17 บาท ขนาด 8-9 นิ้ว ราคาตัวละ 30 บาท เลี้ยงนาน 6 เดือน จะได้น้ำหนักตัวละประมาณ 8 ชีด ถึง 1 กก. โดยต้องให้อาหารทุกวัน

- กุ้งมังกร มี 2 ชนิด คือ แบบที่มีสีสรรสวยงาม เรียกว่า กุ้งมังกร 7 สี ราคาจะแพง และกุ้งที่ไม่มีสี เรียกว่ากุ้งโคลน ราคาจะถูกกว่า ราคาลูกกุ้งขนาด 1 ซม. ตัวละ 200 บาท ตัวขนาดขนาดใหญ่กว่านี้ กุ้งเจ็ดสี ขาย กก.ละ 1,200 บาท กุ้งโคลน ราคา กก. ละ 300 บาท เลี้ยงประมาณปีเศษ กุ้งเจ็ดสีราคา กก.ละ 1,500 บาท กุ้งโคลนราคา กก.ละ 1,000 บาท

**การทำผ้าบาติก** การทำผ้าบาติกของเกาะยาวนั้น เป็นการรวมกลุ่มกันของกลุ่มแม่บ้าน เป็นอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ปัจจุบันในตำบลเกาะยาวน้อยมีการทำผ้าบาติกอยู่ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแม่บ้านท่าเขา หมู่ที่ 4 กับกลุ่มแม่บ้านริมทะเล ได้ผ่านการพัฒนาฝีมือจนทำให้ผ้าบาติกจากเกาะยาวได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง เป็นสินค้าที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนเกาะยาวซื้อเป็นของที่ระลึก ทั้งเป็นผ้าเช็ดหน้า ผ้าตัดเสื้อ หรือนำไปใส่กรอบเป็นเครื่องประดับภายในบ้าน สำหรับลายของผ้าบาติกจะเน้นรูปของธรรมชาติเป็นหลัก เช่น ท้องทะเล รูปสัตว์ต่างๆ ในปัจจุบัน งานเขียนผ้าบาติกสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชาวเกาะยาวได้เป็นอย่างดี

**การผลิตยางพารา** ประชาชนใน อำเภอเกาะยาวประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ ประกอบอาชีพการทำสวนยาง ซึ่งเป็นรายได้หลักอีกอาชีพหนึ่งของชาวเกาะยาว ซึ่งผลผลิตจากยางพารานั้นมีหลายแบบ เช่น ดันยางพารา ยางและยางแผ่น ส่งไปขายที่กระบี่และภูเก็ต

**การปลูกยางพารา** ในการปลูกยางพารานั้น ชั้นแรกก็เป็นการเตรียมพื้นที่สำหรับจะปลูกโดยการกำจัดวัชพืชให้หมด หลังจากนั้นก็ขุดหลุมสำหรับปลูก โดยขนาดของหลุมประมาณ 50X50x50 ซม. ระยะห่างแต่ละต้น 4 ม. ระยะห่างระหว่างแถว 6 ม. ใส่ปุ๋ยรองกัน

หลุมแล้วกลบหลุม แล้วนำยางติดตามมาปลูก โดยใช้เวลาในการปลูกประมาณ 7-8 ปี ก็สามารถกรีดยางได้

**การทำยางแผ่น** ชาวสวนยางจะกรีดยางทิ้งไว้ประมาณ 2-3 ชั่วโมงก็จะเก็บน้ำยางมารวมกัน กรองเอาเศษยางหรือใบไม้ออก ผสมน้ำยางกับน้ำในอัตราส่วนน้ำยาง 2 ส่วน น้ำ 1 ส่วน เทใส่กระบะสำหรับทำแผ่น ผสมกรดซัลฟูริกเจือจางลงไป กวนด้วยพายกวนยางเพื่อผสมให้เข้ากัน ทิ้งไว้สักครู่หนึ่งแล้วนำยางซึ่งแข็งเป็นแผ่นมารีดน้ำออกโดยใช้จักรรีดยาง รีดจนน้ำออกมากที่สุดแล้วนำแผ่นยางไปผึ่งลมจนแห้งสนิท แล้วจึงนำไปเก็บเพื่อรอจำหน่ายต่อไป

### 3.6.1.4 ระบบบริการพื้นฐาน

#### 1) ด้านสังคมและการศึกษา

- ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน 1 แห่ง
- โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 โรงเรียน
- โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 1 โรงเรียน
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน 6 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง

#### 2) ด้านสาธารณสุข

- โรงพยาบาลของรัฐขนาด 10 เตียง 1 แห่ง แพทย์ 2 คน พยาบาล 22 คน
- สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน - แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน - แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน - แห่ง

#### 3) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจ 1 แห่ง
- สถานีดับเพลิง - แห่ง

#### 4) ด้านองค์กรทางศาสนา

- วัด/สำนักสงฆ์ 1 แห่ง
- มัสยิด 7 แห่ง

5) ระบบไฟฟ้า เป็นไฟฟ้าแรงสูง ขนาด 33,000 Volt จ่ายมาจากจังหวัดภูเก็ต ผ่านสายส่งไฟฟ้าใต้น้ำ (Sub marine Cable) จ่ายมายังโรงแปลงไฟฟ้าบนเกาะ จ่ายให้กับบ้านเรือน ด้วยแรงดันมาตรฐาน 220 Volt จ่ายไฟฟ้าตลอด 24 ชั่วโมง (ให้บริการโดยการไฟฟ้าจังหวัดภูเก็ต) ครบถ้วนบนเกาะยาวน้อยมีไฟฟ้าใช้ครบ 100 %

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) ระบบประปา บนเกาะยาวน้อยมีระบบประปา 2 แบบดังนี้

1.ประปาเทศบาล จ่ายน้ำให้เฉพาะในเขตเทศบาลตำบลเกาะยาว ดูแลรับผิดชอบโดยเทศบาล

2.ประปาหมู่บ้าน เป็นประปาขนาดเล็กแรงดันน้ำต่ำ มีครอบคลุมทุกหมู่บ้านทั้ง 7 หมู่บ้าน

(แต่จะมีปัญหาหากพอลถึงหน้าแล้ง จนถึงบัดนี้ยังไม่มีแผนระยะยาวที่จะแก้ไขปัญหาขาดน้ำหน้าแล้ง)

7) ระบบถนน เกาะยาวน้อยมีถนนเป็นแบบคอนกรีตทั้งเกาะ แต่ยังคงสร้างในมาตรฐานที่ต่ำมาก และยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงทั้งเกาะ จะมีเพียงแต่ถนนสายหลักเท่านั้น ระยะทางยาวรวมไม่ถึง 50 กิโลเมตรของโครงข่ายถนนคอนกรีตทั้งหมด

3.6.1.5 การท่องเที่ยว

เกาะยาวน้อยเป็นการท่องเที่ยวประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

หาดป่าทราย อยู่บริเวณหมู่ที่ 5 ตำบลเกาะยาวน้อย ห่างจากที่ว่าการอำเภอเกาะยาวน้อยประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นหาดทรายที่สวยงาม มีต้นมะพร้าวมากมาย บริเวณหน้าหาด สามารถมองเห็นมองเห็นทัศนียภาพอันงดงามของหมู่เกาะปิและได้อย่างชัดเจน สามารถเล่นน้ำ อาบแดด และCamping ได้ มีที่พักแบบบังกะโลให้บริการด้วย

หาดสนงาม อยู่บริเวณหมู่ที่ 5 ตำบลเกาะยาวน้อย ห่างจากที่ว่าการอำเภอเกาะยาวน้อยประมาณ 6 กิโลเมตร บริเวณหน้าหาด สามารถมองเห็นมองเห็นทัศนียภาพอันงดงามของหมู่เกาะปิและได้อย่างชัดเจน สามารถเล่นน้ำ อาบแดด และแคมป์ปิ้งได้

หาดท่าเขา เป็นชายหาดทรายที่มีพื้นที่กว้างใหญ่กว้างใหญ่ในอ่าวของบ้านท่าเขา ซึ่งมีทิวเขาอันสวยงามอยู่ด้านหลังของอ่าว สามารถเล่นน้ำได้ทั้งยามน้ำขึ้นและน้ำลง จะเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบบรรยากาศที่สงบ มีที่พักมากมายบริเวณใกล้ชายหาด

บ่อน้ำจืดในทะเล (บ่อน้ำคักดีลิตซ์) เป็นบ่อน้ำตั้งอยู่บริเวณหน้าบ้านอันเป้า อยู่ด้านทิศเหนือของเกาะยาวน้อย มีลักษณะเป็นบ่อน้ำตื้นๆ 4 บ่อ ในช่วงเวลาน้ำขึ้น น้ำทะเลจะท่วมบ่อ เมื่อเวลาน้ำลง บ่อน้ำก็จะไหลและน้ำในบ่อจะจืดสนิท สามารถดื่มได้ ชาวบ้านจะมีความเชื่อว่าสามารถรักษาโรคต่างๆ ได้ เช่น โรคปวดเมื่อย โรคอัมพาต เป็นต้น ทุกวันในตอนน้ำลงจะมีชาวบ้านจากที่ต่างๆ เดินทางมาตักน้ำในบ่อไปดื่มที่บ้านหรือเอาไปอาบเพื่อรักษาโรคต่างๆ มากมาย

**ต้นโพธิ์ทะเลยักษ์** เป็นต้นไม้ขนาดใหญ่อยู่ที่อ่าวเคียน ด้านทิศเหนือของเกาะยาวน้อย ใกล้กับเกาะเหลากูดซึ่งมีปะการังน้ำลึกที่สวยงามที่สุดในอ่าวพังงา ต้นโพธิ์ทะเลยักษ์ต้นนี้วัดรอบโคนต้นประมาณ 32 เมตร ซึ่งในบริเวณนี้จะมีสภาพเป็นป่าฝนเมืองร้อนมากมายและขนาดใหญ่

**ทุ่งปะการัง** เกาะยาวน้อยมีพื้นที่ที่สามารถชมความงามของปะการังโดยไม่ต้องดำน้ำลงไป เพราะในช่วงที่น้ำลงปะการังจะโผล่ขึ้นมาอวดโฉมให้ชมกัน เช่น ปะการังเขากวาง ปะการังสมอง เป็นต้น จนมีสภาพเหมือนทุ่งปะการังเลยทีเดียว นับว่าเป็นความมหัศจรรย์ของธรรมชาติหนึ่ง ที่หาชมได้ยาก ใน 1 เดือนจะชมได้ประมาณ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 4 วันเท่านั้นเอง

**แผ่นดินผุดในทะเล** ในอ่าวพังงาส่วนที่ใกล้กับเกาะยาวน้อย ยามน้ำขึ้นทุกหนทุกแห่งจะมีแต่เว้าร้างของแผ่นดินสุดสลายตา แต่ในยามน้ำลง ก็จะมีแผ่นดินขนาดใหญ่ผุดขึ้นขึ้นมากลางทะเล บางแห่งเป็นแผ่นดินผุดขึ้นมาจากเว้าน้ำ บางแห่งก็มีลักษณะเป็นแผ่นดินผืนยาวที่ยื่นออกมาจากเกาะกลางทะเล เหมือนกับถนนที่เทพเจ้าเนรมิตขึ้นมายาวหลายกิโลเมตร ซึ่งแผ่นดินผุดกลางทะเลนี้ จะมีหอย ปู และสัตว์น้ำมากมาย ชาวบ้านจะชวนกันนำเรือออกไปหาหอย หาปูกัน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์อย่างหนึ่งของอ่าวพังงา

### 3.6.1.6 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะยาวน้อย

#### 1) ประวัติความเป็นมาของชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

อำเภอเกาะยาวซึ่งอยู่กลางอ่าวพังงา ระหว่างภูเก็ต พังงา และกระบี่ ซึ่งเป็นเกาะที่มีลักษณะเป็น 2 เกาะ คือเกาะยาวน้อย และเกาะยาวใหญ่ อาชีพส่วนใหญ่ 85% ทำประมง และเกิดปัญหา การทำลายทรัพยากรจากการจับปลาแบบทำลายล้างของเรือพานิช ในรูปแบบของอวนลากอวนรุน ระเบิดปลา ใช้ยาเบื่อปลา ส่งผลกระทบเรื่องสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และบริเวณ ใกล้เคียงยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น เกาะพีพี เขาพิงกัน เกาะปันหยี ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ชุมชนไม่มีส่วนร่วมปี 2537 มีการรวมตัวของชาวประมงพื้นบ้านของอำเภอเกาะยาว และขยายเครือข่ายไปทั่วอ่าวพังงาเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรที่ถูกทำลายและได้ร่วมกับภาครัฐ ในการออกตรวจจับกุมผู้กระทำผิด พร้อมกับจัดค่ายเยาวชนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร

ปี 2538 การท่องเที่ยวเริ่มเข้ามาในเกาะยาว มีนักศึกษาจากต่างประเทศ เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนดูงาน โดยการนำของ มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอศ.) ซึ่งปัจจุบันเป็นโครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ (REST) ประกอบ กับแหล่งท่องเที่ยวรอบเกาะยาว เช่น เกาะพีพี เขาพิงกัน เกาะปันหยี ป่าตอง มีคนรู้จักมากขึ้น และเริ่มเสื่อมโทรมชุมชนในพื้นที่เกาะยาวน้อยจึงมีแนวคิดของกลุ่มคนที่ลุกขึ้นมารวมตัวกัน ในนามของชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อ

ทำกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วม และทำกิจกรรมงานอนุรักษ์ไปด้วย โดยเอาการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการดูแล และ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในรูปแบบของโฮมสเตย์ ที่ให้นักท่องเที่ยวมาพัก และใช้ชีวิตกับครอบครัวที่มีการเรียนรู้วิถีชีวิตร่วมกัน

## 2) เป้าหมาย

- เพื่อเผยแพร่วิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน
- เพื่อเป็นทางเลือกของนักท่องเที่ยว
- เพื่อเผยแพร่ปัญหาของชาวประมง
- เพื่อหาเพื่อนต่างพื้นที่
- เพื่อเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์
- เพื่อเป็นรายได้เสริมของกลุ่ม

## 3) รางวัลที่เคยได้รับ

ปี 2545 ได้รับรางวัลพิทักษ์มรดกโลก World Legacy Award จาก นิตยสาร เนชั่นเนลจีโอกราฟฟิก สหรัฐอเมริกา

ปี 2545 - 2547 ได้รับรางวัลดีเด่น จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประเภทองค์กรส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

ปี 2548 - 2549 ได้ไปรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ปี 2550 - 2552 ได้ไปรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

จากปี 2538 จนถึงปัจจุบันได้ทำกิจกรรมโฮมสเตย์ตลอดมา โดยใช้ [www.homestaykohyaonoi.com](http://www.homestaykohyaonoi.com) และ [www.kohyao-cbt.com](http://www.kohyao-cbt.com) เพื่อใช้ในการติดต่อสำหรับผู้สนใจ โดยมีนายสำเร็จ ราชเขต (บังหมี) เป็นผู้ประสานงาน

## 4) กิจกรรมอนุรักษ์

โครงการขยายพันธุ์ปูไข่เฉลิมพระเกียรติ หรือธนาคารปู ปูไข่นอกกระดองสามารถขยายพันธุ์ได้ 500,000 ตัว/1 แม่พันธุ์ แม่ปูไข่ไข่ออกแล้ว ไข่จะฟักเป็นตัว หลังจากนั้น ลูกปูตัวเล็กจะไปอาศัยอยู่ในหญ้าทะเลเพราะหญ้าทะเลเป็นแหล่งอาหารและเป็นที่อยู่เพื่อหลบภัย อาศัยอยู่ในหญ้าทะเลเป็นเวลา 3 เดือน เมื่อลูกปูเหล่านั้นเติบโต ก็สามารถขยายพันธุ์ต่อไปได้ ดังนั้น การที่ทุกคนช่วยกันรักษาหญ้าทะเล และเอาแม่ปูที่มีไข่ นอกกระดองมาปล่อยหรือไม่กินไม่ซื้อปูที่มีไข่นอกกระดองจะทำให้สัตว์น้ำในทะเลมีกินมีใช้เป็นอาหารตลอดไปชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนเกาะยาวน้อย ได้จัดทำโครงการขยายพันธุ์ปูไข่เฉลิมพระเกียรติ หรือธนาคารปู มาตั้งแต่ปี 2538 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 12 ปี สามารถขยายพันธุ์ปูมาได้ปีละ 10 ล้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัว ทำให้ปูม้าในอำเภอเกาะยาวมีมากขึ้น และทางชุมชนได้ทำข้อตกลงในการจับปูว่าต้องใช้จอบขนาด 3 นิ้วขึ้นไป เพราะจะทำให้ปูที่ติดจอบมาได้มีขนาด 6-8 ตัว/1 กก. กองทุนโครงการขยายพันธุ์ปูไข่ ได้มาจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวทางชมรมฯ จะหักไว้เป็นกองทุนสิ่งแวดล้อม 100 บาท/คน และทางชมรมฯ ขอขอบคุณทุกคนที่มาเที่ยวเกาะยาวมาพักโฮมสเตย์เท่ากับได้ทำบุญ และได้ช่วยเหลือให้คนไทยมีอาหารทะเลกินอย่างยั่งยืน

**ทำแนวเขตหญ้าทะเล** ทางชมรมฯ ได้ทำแนวเขต หญ้าทะเล เพื่อต้องการฟื้นฟูหญ้าทะเลกลับคืนมา ปัจจุบันเกาะยาวมีหญ้าทะเลถึง 9 สายพันธุ์ จาก 12 สายพันธุ์ ที่พบในประเทศไทยในสวนป่าชายเลนได้ร่วมกับ โรงเรียนเกาะยาววิทยาจัดทำโครงการปลูกป่าชายเลนเฉลิมพระเกียรติฯ เนื้อที่ 50 ไร่ ปัจจุบันได้ปลูกไป 50000 ต้นแล้ว

**หมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP (OTOP Village champion)** พื้นที่หมู่ที่ 5 ตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา ประกอบด้วย 3 หมู่บ้าน คือ บ้านริมทะเล บ้านแหลมไทร และบ้านป่าทราย ประชาชนนอกจากจะประกอบอาชีพประมง สอนยางเป็นอาชีพหลักแล้ว ยังมีการรวมกลุ่มกันสร้างงานเพื่อหารายได้เสริมให้กับครอบครัว และเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ก็ได้ประสบพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ได้รับความสูญเสียด้านการประกอบอาชีพทั้งทางตรงและทางอ้อม ยิ่งเป็นแรงจูงใจในการพยายามรวมกลุ่มกันเพื่อที่จะสร้างงานและรายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัว ซึ่งในปัจจุบัน มีกลุ่มอาชีพประมาณ 9 กลุ่ม คือ

- กลุ่มเกาะยาว Homestay
- กลุ่มกระชังชุมชนเกาะยาว
- กลุ่มผลิตผ้าบาติก
- กลุ่มแปรรูปผ้าบาติก
- กลุ่มเครื่องแกงตำมือ
- กลุ่มแปรรูปคราบกุ้งมังกร
- กลุ่มถักหมวก
- กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์
- กลุ่มผลิตช้างซ้อมมือ

ซึ่งแต่ละกลุ่มมีการจัดตั้งเป็นองค์กร มีการรวมหุ้น มีการบริหารจัดการในรูปองค์กร สามารถผลิตสินค้าทั้งเพื่อจำหน่ายในชุมชนและนอกชุมชน สร้างรายได้ให้แก่สมาชิกสามารถนำไปบรรเทาความเดือดร้อนของครอบครัวได้ ซึ่งในการรวมกลุ่มกันทำงานนี้ ได้มีการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายร่วมมือกันในการทำงาน ซึ่งมีกลุ่มหลัก 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เกี่ยวกับการจัดการด้านการท่องเที่ยว คือ กลุ่มเกาะยาวโฮมสเตย์ และเครือข่ายกลุ่มอาชีพคือ กลุ่มพัฒนาองค์กรสตรีเกาะยาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

### 3.6.2 ตลาดน้ำอัมพวาอัมพวา อำเภออัมพวา

#### 3.6.2.1 ประวัติศาสตร์ความเป็นมาอำเภออัมพวา

ด้วยเหตุที่อำเภออัมพวาเป็นสถานที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์อยู่มาก สมัยก่อนเรียกกันว่า "แขวงบางช้าง" เป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่มีความเจริญทั้งในด้านการเกษตร และการพาณิชย์ มีหลักฐานเชื่อได้ว่า ในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองนั้น แขวงบางช้างมีตลาดค้าขายเรียกว่า "ตลาดบางช้าง" นายตลาดเป็นหญิงชื่อน้อย มีบรรดาศักดิ์เป็นท้าวแก้วผลึก นายตลาดผู้นี้อยู่ในตระกูลเศรษฐีบางช้างซึ่งต่อมาเป็นราชินิกุล "ณ บางช้าง"

เมื่อ พ.ศ. 2303 ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย รัชสมัยพระเจ้าเอกทัศณ์ โปรดเกล้าฯ ให้นายทองด้วง (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก) เป็นหลวงยกกระบัตร เมืองราชบุรี ซึ่งเป็นเมืองจัตวาขึ้นตรงต่อกรุงศรีอยุธยา ต่อมาหลวงยกกระบัตรได้แต่งงานกับคุณนาค บุตรีเศรษฐีบางช้าง และได้ย้ายบ้านไปอยู่หลังวัดจุฬามณีต่อมาเมื่อไฟไหม้บ้านจึงได้ย้ายไปอยู่ที่หลังวัดอัมพวันเจติยาราม อีก 3 ปี

เมื่อ พ.ศ. 2310 พม่าตีกรุงศรีอยุธยาแตก หลวงยกกระบัตรจึงตัดสินใจอพยพครอบครัวเข้าไปอยู่ในป่าลึก ในระหว่างนี้ ท่านแก้ว (สมเด็จพระศรีสุดารักษ์) พี่สาวของหลวงยกกระบัตร ได้คลอดบุตรหญิงคนหนึ่งตั้งชื่อว่า "บุญรอด" (ต่อมาได้เป็นสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ในรัชกาลที่ 2) ครั้งเมื่อพระยาวชิรปราการได้รวบรวมกำลังขับไล่พม่าออกไปหมดแล้ว ได้สถาปนาขึ้นเป็นพระเจ้าตากสิน หลวงยกกระบัตรจึงได้อพยพครอบครัวกลับภูมิลำเนาเดิมในช่วงนี้เอง คุณนาคก็ได้คลอดบุตรคนที่ 4 เป็นชาย ชื่อจิม (พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย) หลังจากนั้น หลวงยกกระบัตร ก็ได้กลับเข้ารับราชการอยู่กับพระเจ้าตากสิน ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระราชวรินทร์เจ้ากรมพระตำรวจนอกขวา จนกระทั่งเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก และปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ต้นราชวงศ์จักรี คุณนาค ภรรยา ก็ได้รับสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี คุณสัน มารดาคุณนาค ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินีแต่เนื่องจากสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินีทรงเป็นคนพื้นบ้านบางช้างมาก่อน จึงมีพระประยูรญาติที่สนิท ประกอบอาชีพทำสวนต่าง ๆ อยู่ที่บางช้างนี้มาก เมื่อได้รับสถาปนาเป็น สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินีจึงนับเป็นราชินิกุล บางช้าง พระประยูรญาติจึงเกี่ยวดองเป็นวงศ์บางช้างด้วย และสมเด็จพระอมรินทร์ฯ มักทรงเสด็จเยี่ยมพระประยูรญาติเสมอ จึงมีคำเรียกว่า "สวนนอก" คือ สวนบ้านนอก ที่เป็นของวงศ์ราชินิกุลบางช้าง สวนบางกอก ซึ่งเป็นสวนของเจ้านายในราชวงศ์ก็เรียกว่า "สวนใน" มีคำกล่าวที่ว่า "บางช้างสวนนอก บางกอกสวนใน" จนถึงสมัยรัชกาลที่ 4 จึงยกเลิกไป

ในปี พ.ศ. 2481 ได้รวมท้องที่ตำบลอัมพวาและตำบลบางกะพ้อมเข้าด้วยกันเป็น ตำบลอัมพวาและทางราชการได้พิจารณาเห็นว่าตำบลอัมพวามีจำนวนพลเมือง ความเจริญ และ รายได้พอสมควรที่จะจัดตั้งเป็นเทศบาลได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองและพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นการฝึกหัดและปลูกฝังการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน จึงได้ ตราพระราชกฤษฎีกายกฐานะตำบลอัมพวา ขึ้นเป็นเทศบาลตำบลอัมพวา เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2483

ดวงตราประจำเทศบาล เป็นรูปวงกลมมีช้างเผือกอยู่ในป่ามะม่วง เทศบาลตำบล อัมพวา จึงหมายถึงตำบลในท้องที่ที่มีมะม่วงมากหรือตั้งอยู่ในดงมะม่วง

### 3.6.2.2 ข้อมูลด้านกายภาพ

#### 1) ภูมิประเทศ

อำเภออัมพวามีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน พื้นที่ทางด้านทิศตะวันตก มีลำคลองหลายสายซึ่งแยกจากแม่น้ำแม่กลองและไหลผ่านพื้นที่ชุมชน ได้แก่ คลองอัมพวา คลองวัดนางวัง คลองวัดบางกะพ้อม คลองบางจาก คลองดาวดึงษ์ คลองลัด ตาโชติ จากการที่มีโครงข่ายคลองคลองอยู่ทั่วไปภายในพื้นที่ชุมชนส่งผลให้เกิดความสะดวกสบาย ทางด้านการคมนาคมทางน้ำ และการประกอบอาชีพโดยเฉพาะทางการเกษตรกรรม เป็น อย่างมาก ได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลหนุน น้ำไหลขึ้นลงตลอดปี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ ได้แก่ สวนลิ้นจี่ สวนส้มโอ สวนมะพร้าว สวนมะม่วง ฯลฯ และจากลักษณะสภาพทางภูมิศาสตร์ของ พื้นที่อัมพวา ที่ได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลหนุน ทำให้น้ำไหลขึ้นลงตลอดทั้งปี ส่งผลให้ชุมชนอัมพ วาชื่อว่าเป็นเมือง 3 น้ำ คือ มีทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม

#### 2) อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลบางช้าง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ทิศใต้ ติดกับ แม่น้ำแม่กลอง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลบ้านปรก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

ทิศตะวันตก ติดกับ แม่น้ำแม่กลอง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

#### 3) ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไป จะมีฝนตกชุกประมาณเดือน พฤษภาคม- ตุลาคม เนื่องจากได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เนื่องจากอยู่ไม่ไกลทะเลมากนัก จึง ทำให้อากาศไม่หนาวจัดมากนัก

#### 4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อัมพวามีระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สืบเนื่องมาจากสภาพที่ตั้งของพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มใกล้ปากแม่น้ำที่ไหลลงสู่อ่าวไทย ทำให้มีการตกตะกอนของแร่ธาตุต่างๆ ชุมชนอัมพวามีคลองสาขาย่อยของแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านหลายสาย ได้แก่ คลองอัมพวา คลองดาวดึงษ์ คลองบางจาก คลองผีหลอก และคลองเล็กที่แยกย่อยจากคลองที่กล่าวมาข้างต้น สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินในพื้นที่ ประชากรในชุมชนจึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยพื้นที่สวนผลไม้ส่วนใหญ่อยู่ถัดจากเรือนแถวริมคลอง อัมพวาเข้าไปด้านใน

นอกจากความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติแล้ว อัมพวายังได้ชื่อว่าเป็น "เมืองสามน้ำ" กล่าวคือ เป็นเมืองที่มีทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม เมื่อน้ำทะเลขึ้นจะดันน้ำจืดในแม่น้ำแม่กลองและคลองต่างๆกลับขึ้นไป เมื่อน้ำทะเลหนุนขึ้นมาแทนที่น้ำจืดจะเปลี่ยนเป็นน้ำกร่อย หรือภาษาชาวบ้านเรียกว่า น้ำลึกลับ ลึกเค็ม ปริมาณน้ำขึ้น-ลง ในแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับวันข้างขึ้นข้างแรม โดยปริมาณน้ำขึ้น-น้ำลงต่ำกว่า โดยจะอยู่ในช่วงขึ้นหรือแรม 6-11 ค่ำ

การเป็นเมืองสามน้ำของชุมชนอัมพวาส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการสร้างความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศทำให้เกิดมีพรรณไม้ยืนต้นและเป็นพุ่มต่างๆ มากมาย เช่น ลำพู จากแสมดำ แสมขาว เหงือกปลาหมอ เป็นต้น มีสัตว์น้ำ ที่สำคัญได้แก่ ปลากระบอก ปลากระพง ปลาตะเพียน ปลาดิน กุ้งแม่น้ำหรือกุ้งก้ามกราม ปูที่พบมากได้แก่ปูแสม ปูก้ามดาบ และหอยต่างๆ มีนกอพยพ และนกประจำถิ่นมากกว่า 100 ชนิด เช่น นกยางควาย นกยางрок เหยี่ยวแดง นกเอี้ยง เป็นต้น และมีสัตว์เลื้อยคลาน เช่น กิ้งก่า และตัวเงินตัวทอง นอกจากนี้ยังมีแมลงนานาชนิดอีกเป็นจำนวนมาก

การที่อัมพวามีระบบนิเวศที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของต้นลำพูแล้ว มักให้พบเห็นต้นลำพูได้ทั่วไปบริเวณริมแม่น้ำบริเวณนี้เองที่เป็นที่อยู่ของหิ่งห้อยนับล้านตัว หิ่งห้อยนั้นกินใบอ่อนของต้นลำพูเป็นอาหาร และอาศัยโพรงดินใต้ต้นลำพูเป็นที่วางไข่ การเที่ยวชมหิ่งห้อยต้องใช้เรือล่องไปตามแม่น้ำแม่กลองตอนกลางคืน อีกบริเวณหนึ่งที่พบหิ่งห้อยได้มากคือ คลองผีหลอก ซึ่งเชื่อมต่อกับคลองอัมพวาและแม่น้ำแม่กลอง

#### 3.6.2.3 ประชากร เศรษฐกิจและสังคม

##### 1) จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,369 คน เป็นชาย 3,012 คน เป็นหญิง 3,357

คน

## 2) ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลักของชาวอัมพวา ได้แก่ ทำสวน ทำไร่ โดยมีกลุ่มอาชีพและสินค้า ดังนี้

**เกษตรกรรม** จากสภาพภูมิศาสตร์ที่ก่อให้เกิดลักษณะทางธรณีวิทยาที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน และน้ำ อันเหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้นการประกอบอาชีพของคนในชุมชนส่วนใหญ่จึงนิยมทำสวนมะพร้าว สวนลิ้นจี่ และสวนส้มโอกันเป็นอย่างมาก

**การทำสวนมะพร้าว** ชุมชนอัมพวาประกอบไปด้วย สวนมะพร้าวที่มีอยู่กระจายกระจายทั่วไปโดยรอบพื้นที่ ซึ่งสวนใหญ่นิยมปลูกสลบไปกับผลไม้ชนิดอื่นๆ ผลผลิตที่ไต่จากการทำสวนมะพร้าวส่วนใหญ่เป็นไปในรูปแบบของการบริโภคและการค้าขาย นอกจากนี้การนำผลผลิตจากมะพร้าวมาแปรรูปเป็นน้ำตาลมะพร้าว ที่มีความแตกต่างกับน้ำตาลโตนดที่มีความหวานมันและเข้มข้นกว่าและยังสามารถแสดงถึงชีวิตของชุมชนอัมพวาได้อย่างดี

**การทำสวนลิ้นจี่** ลิ้นจี่เป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงของอัมพวาอีกชนิดหนึ่งที่ชาวสวนส่วนใหญ่นิยมปลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพันธุ์ค่อมลำเจียก ที่มีลักษณะเปลือกบางเนื้อมีความแห้งและรสชาติที่หวานมากกว่าเมื่อเทียบกับพันธุ์จักรพรรดิที่ปลูกอยู่แถบเหนือของประเทศไทย การปลูกลิ้นจี่ต้องอาศัยสภาพภูมิอากาศที่ค่อนข้างหนาวเย็น ดังนั้นในปีไหนที่อากาศร้อนจัดจะส่งผลให้ลิ้นจี่ไม่ติดลูก ส่วนใหญ่ในปีที่มีอากาศหนาวจัดจะส่งผลให้ลิ้นจี่ออกผลใหญ่มีรสชาติหวานอร่อย แต่หากมีฝนตกมากระหว่างที่มีผลผลิตจะทำให้สูญเสียผลผลิตเป็นจำนวนมาก เนื่องจากผลลิ้นจี่จะอู่น้ำและผลแตกเพราะฉะนั้นการเก็บลิ้นจี่จึงพยายามที่จะทำให้เสร็จภายในเดือนเมษายน

**การทำสวนส้มโอ** ส้มโอพันธุ์ขาวใหญ่เป็นส้มโอที่มีรสชาติอร่อยและออกผลผลิตตลอดทั้งปีโดยเฉพาะในฤดูร้อน นิยมปลูกกันมากในอำเภออัมพวาและอำเภอบางคนที

**ศิลปหัตถกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น** นอกจากอาชีพการเกษตรกรรมและการค้าขายที่เป็นอาชีพหลักของคนในชุมชนอัมพวาแล้ว ภายในชุมชนยังมีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตงานศิลปหัตถกรรมที่ได้จากการประดิษฐ์คิดค้น หรือแปรรูปจากสิ่งของที่มีอยู่ภายในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าต่อชุมชน ได้แก่ เครื่องเบญจรงค์ เนื่องจากอัมพวาเป็นดินแดนบ้านเกิดของ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่งในรัชสมัยของพระองค์นั้นศิลปะไทยด้านต่างๆ เจริญรุ่งเรืองมากโดยสมเด็จพระศรีสุริเยนทรามาตย์พระราชินีทรงกำกับห้องเครื่องฝ่ายในได้ทรงสั่งเครื่องชามเบญจรงค์และเครื่องถ้วยลายทอง ลายเทพนม และลายประดิษฐ์ใหม่ เช่น ลายดอกกุหลาบ ลายดอก เบญจมาศ ดอกพุดตาล ลายนก และลายดอกไม้ เข้ามาใช้ในราชสำนัก และมีการใช้เรื่อยมาจวบจนรัชกาลที่ 5 โดยเป็นเครื่องใช้สำหรับราช

สำนักเท่านั้น ไม่ใช่สำหรับสามัญชนทั่วไป แต่ในปัจจุบัน สามัญชนทั่วไปสามารถซื้อเครื่องเบญจรงค์มาใช้สอยหรือเก็บไว้แสดงเป็นของสะสมส่วนตัวได้ทั้งนี้ในปัจจุบันมีการรื้อฟื้น และพัฒนาการเขียนลวดลายเบญจรงค์ขึ้นมาอีกครั้ง ซึ่งมีการเขียนลายเบญจรงค์ที่เป็นลายโบราณและลายประยุกต์ ที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

**การพาณิชย์กรรม** นอกจากอาชีพการเกษตร ที่คนไทยส่วนใหญ่นิยมทำกันแล้ว ยังมีอีกหลากหลายอาชีพในพื้นที่ชุมชน ที่มีเอกลักษณ์และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา โดยเฉพาะการค้าขายบริเวณคลองอัมพวา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของตลาดน้ำที่รุ่งเรืองมาในยุคสมัยหนึ่ง ในปัจจุบันอาคารบ้านเรือนหลายหลัง ถูกปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งาน เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ โดยบางหลังมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคารจากเดิมที่เคยเป็นบ้านพักอาศัย หรือร้านค้าให้กลายเป็นบ้านพักโฮมสเตย์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในขณะที่ร้านค้าเก่าแก่ทั้งหลาย ยังคงเปิดให้บริการอยู่

### 3.6.2.4 การท่องเที่ยว

#### 1) ตลาดน้ำอัมพวา

ตั้งอยู่บริเวณปากคลองอัมพวาซึ่งไหลมาสบกับแม่น้ำแม่กลอง เช่นเดียวกับตลาดน้ำทั่วไปในภาคกลางที่มักอยู่บริเวณที่ลำนํ้าสำคัญ 2 สายอันเป็นเส้นทางสัญจรเชื่อมโยงชุมชนต่าง ๆ คล้ายถนนสายหลักในปัจจุบัน ไหลมาสบกัน เอื้อให้ชาวบ้านพายเรือออกจากเรือกสวนไร่นามาแลกเปลี่ยนซื้อขายกันได้สะดวก

คนรุ่นคุณลุงคุณป้ายังทันได้เห็นตลาดน้ำอัมพวายุครุ่งโรจน์ ร้านค้าในตลาดที่เป็นเรือนแถวไม้บนฝั่งอย่างที่เราเห็นทุกวันนี้ ส่วนใหญ่เป็นของคนจีนผู้มีอาชีพค้าขาย ส่วนคนไทยมักจะเป็นชาวสวนซึ่งนำผลหมากรากไม้จากสวนลงเรือมาขายแลกเปลี่ยนกัน เมื่อถนนตัดเข้ามาถึง จากเรือก็เปลี่ยนมาใช้รถยนต์ ตลาดน้ำจึงเริ่มซบเซาลงจนหมดสภาพความเป็นตลาด คนรุ่นใหม่ต่างหลังไหลไปทำงานในเมืองใหญ่ บ้านเมืองเปลี่ยนจาก "หน้าเป็นหลัง" คือหน้าบ้านหน้าวัดที่เดิมหันออกสู่มแม่น้ำลำคลองก็กลายเป็นด้านหลัง ศูนย์กลางความเจริญย้ายจากริมแม่น้ำไปอยู่ริมถนนกระทั่งราวปี พ.ศ. 2544 ด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งคนในท้องถิ่น นักวิชาการ และนักการเมืองท้องถิ่น โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนจึงเกิดขึ้น จนช่วงกลางปี 2547 จึงเริ่มดำเนินการตามแผนที่วางไว้ที่สุดโครงการก็สัมฤทธิ์ผลตลาดน้ำอัมพวากลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวโดดเด่นของสมุทรสงครามดังเช่นในวันนี้ ฟื้นความรุ่งเรืองเช่นในอดีตขึ้นมาอีกครั้งตามโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม โดยมุ่งเน้นการอนุรักษ์รูปแบบของชุมชนที่มีอาคารเรือนแถวไม้ชั้นเดียวหลังคามุงกระเบื้องสองฟากฝั่งคลองอัมพวาอันเป็นเอกลักษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารไม้เหล่านี้เป็นเครื่องบอกเล่าถึงความเป็นมาของชุมชนการค้าริมสายน้ำได้เป็นอย่างดี ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำ ที่นับวันจะหาชมได้ยากแล้ว แต่การฟื้นฟูชีวิตชุมชนมีอาจทำได้ด้วยการตกแต่งอาคารบ้านเรือนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะชาวบ้านต่างเห็นพ้องต้องกันที่จะฟื้นฟูชีวิตตลาดน้ำอัมพวาขึ้นมาใหม่ เพื่อสร้างความคิดคึกคักตามวิถีชุมชนดั้งเดิม และยังเป็นโอกาสให้ชาวบ้านชาวสวนรอบข้างได้นำผลิตผลทางการเกษตรออกมาจำหน่ายโดยตรงกับนักท่องเที่ยว นั่นจึงทำให้ตลาดน้ำอัมพวาที่ได้หยุดติดตลาดและเลิกราไปเมื่อหลายสิบปีก่อนได้เกิดขึ้นมาอีกครั้ง โดยเปิดเป็นตลาดนัดยามเย็นเพื่อหลบหลีกเลี่ยงไม่ให้เป็นกับตลาดน้ำคลองดำเนินสะดวกและเปิดเพียงเย็นวันวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เท่านั้น โดยเริ่มจากเวลาแดดร่มลมตกราว 16.00 น. เรื่อยไปจนถึง 21.00 น. ตลาดน้ำโดยทั่วไปนั้นจะมีเฉพาะตอนกลางวัน แต่สำหรับที่นี่นั้นจะจัดขึ้นในช่วงเวลาเย็นไปจนค่ำ ซึ่งนับเป็นตลาดน้ำแห่งแรกของประเทศไทยที่จัดขึ้นในลักษณะนี้

## 2) กิจกรรมท่องเที่ยว

ชมตลาดน้ำ และเดินเที่ยว นักท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาสัมผัสกับวิถีชีวิตริมคลองสายนี้ ได้ใส่บาตรถวายพระภิกษุที่พายเรือมาทุกรุ่งเช้า ได้เล่นน้ำในคลองใสหน้าบ้านอย่างสนุกสนาน แต่ละวันจะมีเรือชาวบ้านมากมายหลายสิบลำพายขนผลิตผลเตรียมจัดลงเรือเพื่อพายมารวมกันที่ตลาดน้ำยามเย็น เช่น ผักสดๆ ผลไม้ที่มีทั้งกล้วย ฝรั่ง ชมพู และผลไม้ที่โดดเด่นขึ้นชื่อของอัมพวาในช่วงนี้เห็นจะไม่มีอะไรเด่นเกิน "ลิ้นจี่อัมพวา" และ "ปลาทุแม่กลอง" ของดีขึ้นชื่อประจำถิ่น ชนม่อร่อยอย่างหนึ่งที่ยากชวนให้ลิ้มลอง นั่นก็คือ ขนมเทียนสลัดงา ขนมห่อใบตองรูปร่างคล้ายขนมเทียนแต่ขนาดเล็กกว่า ตัวขนมทำจากแป้งข้าวเหนียว ใสข้างในเป็นมะพร้าวคั่วปั้นก้อนเล็ก ๆ คลุกงาดำ ชิมของอร่อยอื่นก็อย่าลืมชิมขนมนี้ เพราะปัจจุบันเป็นของที่หากินได้ยาก

เดินเที่ยวชมตามเส้นทางเดินเท้าเลียบริมคลองที่น้ำเดินนำดู แวะเวียนตามร้านรวงเที่ยวชมบริเวณตลอดน้ำแถวปากคลองอัมพวา ซึ่งร้านค้าหลายหลังถูกปรับแต่งให้มีบรรยากาศเก่าๆแต่สวยงามเป็นระเบียบ จัดทำเป็นร้านกาแฟโบราณ ร้านขายโปสการ์ดสวยๆ ร้านขนม ร้านเครื่องดื่มเย็นๆ ร้านขายของที่ระลึก หรือแม้กระทั่งร้านขายยาแผนโบราณ นอกจากนี้ยังมีบริเวณบ้าน "พิพิธภัณฑ์วันก่อน" ซึ่งเป็นสถานที่เก็บรวบรวมข้าวของเครื่องใช้ของชาวอัมพวา และจัดแสดงไว้อย่างน่าสนใจ

ล่องเรือชมหิ่งห้อย กิจกรรมนี้เที่ยวได้ตลอดทั้งปี แต่ช่วงที่ดีที่สุดคือปลายฝนต้นหนาว จะมีหิ่งห้อยจำนวนมากกว่าช่วงเวลาอื่น ยิ่งถ้าเป็นคืนข้างแรม หากหลังค่อนข้างมืดมืดจะช่วยขับแสงวิบวับของหิ่งห้อยให้ยิ่งงามแพรวพราว ถ้าสะดวกไปเที่ยวช่วงหัวค่ำนั้นเหมาะที่สุด จะได้หลีกเลี่ยงการรบกวนเวลาพักผ่อนของชาวสวนในละแวกที่เรือแล่นผ่าน เพราะชาวสวนเขาเข้านอนกันแต่หัวค่ำ โดยเรือจะล่องไปตามคลองอัมพวา แล้วล่องไปจนออกแม่น้ำแม่กลอง

นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อลงเรือได้บริเวณตลาดน้ำอัมพวา โดยมีท่าเรือให้บริการอยู่หลายแห่ง เรือเที่ยวแรกจะออกจากตลาดน้ำเวลาประมาณหกโมงครึ่ง เพราะเป็นช่วงเวลาพลบค่ำพอดี ระหว่างทางคุณจะได้พบกับบ้านเรือนของชาวอัมพวาที่ตั้งเรียงรายอยู่สองฝั่งคลอง เมื่อเรือล่องออกไปได้สักพัก ก็จะได้เห็นแสงระยิบระยับของตัวหิ่งห้อยที่เกาะอยู่ตามป่าโกงกาง แสงของมันมีสีเขียวเหลือง ตัวที่บินว่อนตามพุ่มไม้เป็นหิ่งห้อยตัวผู้ ส่วนตัวเมียชอบเกาะนิ่งตามกิ่งไม้ใบไม้ เวลาที่มันออกหากินคือยามโพล้เพล้แล้วพระอาทิตย์ตกดินเล็กน้อย หรือในคืนข้างแรม จะเห็นว่ามันกะพริบแสงเหมือนไฟต้นคริสต์มาส เพราะฉะนั้นเวลาที่ดีที่สุดในการดูหิ่งห้อยคือ ยามโพล้เพล้หลังพระอาทิตย์ตกเล็กน้อย และถ้าเป็นคืนข้างแรม แสงหิ่งห้อยจะสุกใสที่สุด

### 3.6.3 ชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา

#### 3.6.3.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชน

การตั้งชุมชนบ้านปราสาทในอดีตเริ่มขึ้นเมื่อประมาณ 3,000 ปีที่แล้ว โดยสันนิษฐานว่ากลุ่มคนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานที่บริเวณบ้านปราสาทนี้อพยพมาจากบริเวณแอ่งสกลนคร (อีสานเหนือ) ซึ่งแอ่งสกลนครเป็นแหล่งที่ตั้งของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ในระยะแรกของภาคอีสาน มีอายุราว 5,600-3,000 ปี สาเหตุที่อพยพมาก็เพราะพื้นที่ในแอ่งสกลนครเริ่มมีผู้คนอาศัยอยู่หนาแน่นมากขึ้น ทำให้คนกลุ่มนี้ต้องอพยพมาทางตอนล่างซึ่งเรียกว่าแอ่งโคราช (อีสานล่าง) เพื่อขยายขยายและหาที่ทำกินใหม่ และจากการศึกษาทางโบราณคดี สันนิษฐานว่า ชาวบ้านปราสาทในอดีตเลือกตั้งถิ่นฐานบริเวณนี้ เพราะเห็นว่าพื้นที่ดินนี้มีความอุดมสมบูรณ์และอยู่ใกล้แหล่งน้ำ (ลำธารปราสาทในปัจจุบัน) จึงเหมาะที่จะอยู่อาศัยและทำการเพาะปลูกเพื่อเลี้ยงชีพ แต่จากการสำรวจและศึกษาทางโบราณคดี พบว่า พื้นที่บ้านปราสาทในอดีตต้องประสบกับปัญหาน้ำท่วมในหน้าน้ำหลาก และประสบกับปัญหาน้ำน้อยในหน้าแล้ง ชาวบ้านจึงแก้ปัญหาาร่วมกันขุดคูน้ำเชื่อมต่อกับลำธารปราสาท คูน้ำโบราณแห่งนี้อยู่ทางตอนใต้ของชุมชน ปัจจุบันได้กลายเป็นที่นาของชาวบ้านไปแล้ว (กรมศิลปากร กองโบราณคดี, 2534)

แต่เดิมชุมชนบ้านปราสาทนั้นมีชื่อใดไม่มีใครยืนยันได้ แต่จากตำนานที่เล่าว่าในอดีตกาลมีการก่อสร้างปราสาทหินแข่งกัน 3 แห่ง คือ ปราสาทหินพิมาย ปราสาทหินพนมวัน และปราสาทหินที่บ้านปราสาทแห่งนี้ (ปัจจุบันทั้ง 3 ปราสาทอยู่ในเขตจังหวัดนครราชสีมา) โดยตกลงกันว่าที่ใดสร้างปราสาทเสร็จก่อนให้ส่งสัญญาณโดยการปล่อยโคมขึ้นฟ้า แต่ปรากฏว่าที่ปราสาทหินพิมายได้ปล่อยโคมก่อนทั้งที่ยังสร้างปราสาทไม่เสร็จ สร้างความไม่พอใจให้แก่บ้านปราสาทอย่างมากจึงได้รื้อและยกปราสาททิ้งหลังทิ้งลงน้ำจนปัจจุบันไม่ปรากฏเป็นโบราณสถานให้เห็น จากเหตุการณ์ดังกล่าวผู้คนในสมัยนั้นจึงพากันเรียกชุมชนแห่งนี้ว่า ชุมชนบ้านปราสาท และเรียกลำน้ำที่ทิ้งปราสาทลงไประว่า ลำธารปราสาทมาจนถึงปัจจุบัน (กรมศิลปากร กองโบราณคดี, 2534)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และลำธารปราสาทนี้เชื่อว่าเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ไหลผ่านแบ่งเขตแดนบ้านปราสาทเหนือและใต้ เป็น 1 ในแม่น้ำ 9 สายที่นำไปใช้ในพิธีกรรมในราชสำนัก แม่น้ำสายนี้จะไหลไปรวมกับแม่น้ำมูล ชาวบ้านได้อาศัยจับปลาจากแม่น้ำมาเป็นอาหาร (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548)

การศึกษาทางโบราณคดีระบุได้ว่า ชุมชนบ้านปราสาทแห่งนี้มีผู้คนอยู่อาศัยมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เมื่อ 3,000 ปีที่แล้วจนถึงช่วงพุทธศตวรรษที่ 16 (พ.ศ. 1600) จากนั้นหลักฐานการอยู่อาศัยได้หายไป จนปรากฏว่ามีการตั้งชุมชนขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ 3 (พ.ศ. 2367) และมีการอยู่อาศัยเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ว่าชาวบ้านปราสาทในปัจจุบันเป็นชาวบ้านคนละกลุ่มกับชาวบ้านปราสาทในอดีต (กรมศิลปากร กองโบราณคดี, 2534)

### 3.6.3.2 ข้อมูลด้านกายภาพ

#### 1) ภูมิประเทศ

แต่เดิมแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาทตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้านปราสาทหมู่ 7 หรือเรียกว่าหมู่บ้านปราสาทใต้ แต่ด้วยเหตุผลด้านการขอขบประมาณเพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาหมู่บ้าน ในวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 จึงได้ดำเนินการขอแยกเป็น 2 หมู่บ้าน โดยใช้ถนนสายหลักในหมู่บ้านเป็นเส้นแบ่งเขตจึงทำให้แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาทในปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้านปราสาทหมู่ 7 และหมู่บ้านปราสาทหมู่ 17 ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนบ้านปราสาท มีลักษณะเป็นเนินดินรูปวงรียาว ประมาณ 750 เมตร และกว้างประมาณ 450 เมตร วางตัวทอดยาวตามแนวทิศตะวันออกและทิศตะวันตก พื้นที่สูงสุดของเนินดินสูงประมาณ 5 เมตร มีลักษณะลาดเอียงลงสู่ทิศใต้ (กองโบราณคดี, กรมศิลปากร, 2534)

#### 2) อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดกับลำธารปราสาท จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดกับทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดกับหมู่บ้านใหม่เกษม จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติดกับหมู่บ้านห้วยคาเหนือ จังหวัดนครราชสีมา

#### 3) ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศที่บ้านปราสาทแบ่งเป็น 3 ฤดูกาล คือ 1) ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม เป็นช่วงเวลาที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดมาจากประเทศจีน โดยเดือนธันวาคมเป็นเดือนที่มีอุณหภูมิต่ำที่สุด คือ ประมาณ 16-17 องศา

เขตเชียส 2) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในช่วงเดือนเมษายน คือ ประมาณ 39.7 องศาเซลเซียส 3) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย โดยช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคมเป็นช่วงที่ฝนตกชุกที่สุด และปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,109 มิลลิเมตร

#### 4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลักษณะพื้นที่โดยรอบชุมชนมีลักษณะเป็นพื้นที่นาสลับกับต้นไม้ใหญ่ เช่น ต้นตาล หรือต้นมะขาม ซึ่งชุมชนบ้านปราสาทไม่มีลักษณะทางธรรมชาติอย่างน้ำตก ภูเขา ป่าไม้ หรือสัตว์ป่า ไร่คอกยรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวที่บ้านปราสาทอาศัยพื้นฐานทางธรรมชาติ (Nature Base) ได้ แต่ต้องอาศัยพื้นฐานทางวัฒนธรรม (Culture Base) เป็นสำคัญ

#### 3.6.3.3 ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

##### 1) จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรในชุมชนบ้านปราสาทแบ่งเป็น 2 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านปราสาทหมู่ 7 และหมู่บ้านปราสาทหมู่ 17

จำนวนครัวเรือนหมู่บ้านปราสาทหมู่ 7 ทั้งหมด 137 ครัวเรือน จำนวนประชากร 625 คน

จำนวนครัวเรือนหมู่บ้านปราสาทหมู่ 17 ทั้งหมด 88 ครัวเรือน จำนวนประชากร 473 คน

##### 2) จำนวนหมู่บ้านและรายชื่อหมู่บ้าน

ชุมชนบ้านปราสาทแบ่งเป็น 2 หมู่บ้าน คือ

1. หมู่บ้านปราสาทหมู่ 7
2. หมู่บ้านปราสาทหมู่ 17

##### 3) ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลักของชาวบ้านปราสาทตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน คือ อาชีพทำนาข้าวเจ้า เป็นการประกอบอาชีพทำนาไว้เพื่อบริโภคและขายตามโอกาส แสดงให้เห็นว่าเป็นสังคมเกษตรกรรมแบบกึ่งยังชีพ ซึ่งส่วนใหญ่ชาวบ้านจะทำนาบนที่นาของตนเองโดยมีพื้นที่นายน้อยแตกต่างกันไป นาที่ชาวบ้านปราสาททำเป็นนาปีและใช้วิธีหว่าน แต่ในบางปีหากมีฝนตกมากจะเปลี่ยนมาใช้วิธีปักดำแทน (สุชาติดา, 2546)

อาชีพเสริมของชาวบ้านมีทั้งลักษณะที่ต่างคนต่างทำ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ ประเภทเปิด ไก่ หมู และวัว การปลูกผักสวนครัวในที่นาและในบริเวณบ้าน ชาวบ้านปลูกผักไว้เพื่อบริโภคและแบ่งขายตามโอกาส นอกจากนี้ยังมีการทำเก้าอี้ตาล เป็นการนำวัสดุชุมชนที่มีในชุมชนมาแปรรูปให้เกิดมูลค่าเป็นรายได้เสริม การเผาถ่าน ซึ่งชาวบ้านจะขุดหลุมดินและก่อหลังคาบนหลุมดินนั้นจนมีลักษณะเป็นโพรงเพื่อนำไม้ที่มักหาได้ในท้องถิ่นมาใส่เข้าไปและเผาให้ความร้อนจนได้เป็นถ่านเอาไว้ใช้และแบ่งขายตามโอกาส นอกจากนี้อาชีพเสริมลักษณะต่างคนต่างทำดังได้กล่าวมาแล้ว ชาวบ้านยังรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ กลุ่มจักสานศิลปาชีพ กลุ่มหัตถกรรมเสื่อกก กลุ่มทำขนมและอาหาร กลุ่มทอผ้า กลุ่มดนตรีไทย และชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และที่พักทางวัฒนธรรม ซึ่งรายละเอียดของแต่ละกลุ่มมีดังนี้

**กลุ่มจักสานศิลปาชีพ** การก่อตั้งกลุ่มจักสานศิลปาชีพเริ่มจากการจัดโครงการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมให้กับชาวบ้าน ในปี พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2536 โดยการสนับสนุนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผลผลิตที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ กระเป๋า ตะกร้า และกล่องกระดาษทิชชูซึ่งจักสานจากต้นกก และรองเท้าที่จักสานจากต้นธูปฤาษี

**กลุ่มหัตถกรรมเสื่อกก** การก่อตั้งกลุ่มเริ่มจากการจัดโครงการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมให้กับชาวบ้านในปี พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2536 โดยการสนับสนุนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์ในการส่งเสริม คือ ให้ชาวบ้านมีรายได้เสริมจากอาชีพที่สามารถทำได้หลังจากฤดูการเก็บเกี่ยว นอกจากนี้เพื่อให้ชาวบ้านสามารถนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปให้เกิดมูลค่า ผลผลิตที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ กระเป๋าเอกสาร กระเป๋าถือ เข็มเอกสาร กล่องกระดาษทิชชู และกล่องดินสอ

**กลุ่มทำขนมและอาหาร** ขนมที่ผลิตมีหลายชนิด เช่น ขนมปุยฝ้าย ทอฟฟี่ถั่ว และขนมกะหรี่ปั๊บ อาหารที่ทำส่วนใหญ่ได้แก่ ส้มตำโคราช ผัดหมี่โคราช และต้มยำไก่บ้าน ซึ่งทางกลุ่มได้รับทำต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มาเข้าพักบ้านพักทางวัฒนธรรมอีกด้วย

**กลุ่มทอผ้า** ปัจจุบันสมาชิกกลุ่มนี้ได้หันไปทำงานหารายได้ในเมืองกันหมดแล้ว เนื่องจากการทอผ้าให้สำเร็จหนึ่งผืนต้องใช้เวลานาน นอกจากนี้กว่าจะขายได้แต่ละผืนก็ใช้เวลาเช่นกัน ปัจจุบันจึงเหลือเพียงประธานกลุ่มและภรรยาเท่านั้นที่เป็นผู้ทอ สำหรับขั้นตอนจะเริ่มตั้งแต่การเลี้ยงตัวไหมจนถึงขั้นออกมาเป็นผืนผ้า

**กลุ่มดนตรีไทย** เครื่องดนตรีไทยที่กลุ่มดนตรีไทยผลิต คือ ซอด้วง ซออู้ และพิณ ทางกลุ่มยังรับงานแสดงทั้งในและนอกหมู่บ้านด้วย เช่น แสดงในงานเลี้ยงต้อนรับคณะนักท่องเที่ยวที่มาเข้าพักบ้านพักทางวัฒนธรรมที่บ้านปราสาท งานบวช เป็นต้น

### ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และที่พักทางวัฒนธรรม จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2536

ปัจจุบันมีการดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการ หน้าที่โดยตรงของสมาชิก คือ การเปิดบ้านตนเองเป็นบ้านพักทางวัฒนธรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก โดยระหว่างที่นักท่องเที่ยวเข้ามาพักสมาชิกมีหน้าที่ดูแลและอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว และสมาชิกจะได้คำตอบแทนจากส่วนแบ่งค่าบริการที่คิดกับนักท่องเที่ยว จึงถือเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านผู้เป็นสมาชิกได้อีกทางหนึ่ง

#### 3.6.3.4 ระบบบริการพื้นฐาน

##### 1) ด้านสังคมและการศึกษา

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง รับผิดชอบดูแลเด็กในระดับเตรียมอนุบาลอายุ 3-5 ขวบ ปัจจุบันมีเด็กในความดูแลจำนวน 46 คน มีผู้ดูแล 2 คน และผู้ประสานงาน 1 คน

- โรงเรียน 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านธารปราสาท เปิดสอนในระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีครูผู้สอนจำนวน 11 คน และมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 266 คน

- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง

##### 2) ด้านสาธารณสุข

- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน 1 แห่ง มีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำอยู่ 1 คน

##### 3) ระบบไฟฟ้า

ชาวบ้านปราสาทเริ่มมีไฟฟ้าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ซึ่งยังไม่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชน ปัญหาเรื่องกระแสไฟฟ้าที่ชาวบ้านประสบมีเพียงปัญหากระแสไฟฟ้ามอดเป็นบางครั้งเท่านั้น ส่วนปัญหาในด้านอื่นๆ คือ การติดตั้งหลอดไฟสำหรับให้แสงสว่างจากบริเวณหน้าหมู่บ้านเข้าสู่ตัวหมู่บ้านมีไม่เพียงพอ และบริเวณหลุมขุดค้นที่ 2 และ 3 ยังไม่มีการติดตั้งหลอดไฟสำหรับให้แสงสว่าง ปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการสัญจรของชาวบ้าน แต่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวมากนัก ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวไม่นิยมการเดินทางท่องเที่ยวในเวลาค่ำคืน (สุชาติดา, 2546)

##### 4) ระบบประปา

จากการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านได้มีระบบประปาหมู่บ้านให้ใช้เมื่อ พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบัน แต่ชาวบ้านยังคงใช้น้ำในลำธารปราสาทเพื่อซักล้างเสื้อผ้า ล้างอุปกรณ์ต่างๆ และใช้ในการเกษตร (สุชาติดา, 2546)

### 5) การคมนาคม

ชุมชนตั้งอยู่ติดกับเส้นทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า ถนนใหญ่ ยานพาหนะของชาวบ้านมีทั้งรถจักรยานยนต์ รถตุ๊กตุ๊กซึ่งมีลักษณะคล้ายกับรถอีแต๋น และรถกระบะซึ่งปัจจุบันมีแนวโน้มว่าชาวบ้านใช้กันมากขึ้น (สุชาติดา, 2546)

#### 3.6.3.5 การท่องเที่ยว

##### แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท

ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 บ้านปราสาทใต้ ตำบลธารปราสาท จากตัวเมืองใช้ทางหลวงหมายเลข 2 (นครราชสีมา-ขอนแก่น) ถึงกิโลเมตรที่ 44 มีทางแยกซ้ายเข้าไปอีก 1 กิโลเมตร หากเดินทางโดยรถประจำทางจากกรุงเทพฯหรือนครราชสีมา ให้นั่งรถสายที่จะไป ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย หรือ กาฬสินธุ์ ลงรถที่กิโลเมตร 44 แล้วต่อรถจักรยานยนต์รับจ้างจากปากทางเข้าหมู่บ้าน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548)

บ้านปราสาทนับเป็นแหล่งโบราณคดีแห่งที่สองต่อบ้านเชียง ที่ได้จัดทำในลักษณะพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จากหลักฐานที่ค้นพบสันนิษฐานว่า มีชุมชนอาศัยอยู่ในบริเวณนี้มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยประวัติศาสตร์ มีหลักฐานของกลุ่มวัฒนธรรมแบบทวารวดี และแบบเขมรโบราณ ช่วงระหว่าง 1,500-3,000 ปีมาแล้ว หลุมขุดค้นที่ขุดแต่งและเปิดให้ชม มีทั้งหมด 3 แห่ง คือ

- หลุมขุดค้นที่ 1 มีโครงกระดูกฝังอยู่ในชั้นดินแต่ละสมัย แต่ละยุคมีลักษณะการฝังที่ต่างกันไป ยุค 3,000 ปี อยู่ในชั้นดินระดับล่างสุดลึก 5.5 เมตร โครงกระดูกจะหันหัวไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ยุค 2,500 ปี หันหัวไปทางทิศตะวันออก ยุค 2,000 ปี หันหัวไปทางทิศใต้ แต่คติในการฝังจะคล้ายกันคือจะนำเครื่องประดับ เช่น กำไลเปลือกหอย ลูกบิด แหวนสำริด กำไลสำริด เครื่องประดับศีรษะทำด้วยสำริดและภาชนะของผู้ตายฝังร่วมไปด้วยกับผู้ตาย ในช่วงสามระยะแรกนี้เป็นภาชนะดินเผาเคลือบน้ำดินสีแดง แบบลายเชือกทาบ ลักษณะหลักของภาชนะเป็นแบบคอแคบปากบาน แต่บางใบมีทรงสูงเหมือนคนโท บางชิ้นมีลักษณะเป็นทรงกลมสั้น ต่อมาใน ยุค 1,500 ปี นั้นลักษณะภาชนะจะเปลี่ยนเป็นแบบพินายดำ คือ มีสีดำ ผิวขัดมัน เนื้อหยาบบาง

- หลุมขุดค้นที่ 2 ในดินชั้นบนพบร่องรอยของศาสนสถานในพุทธศตวรรษที่ 13-16 เรียกกันว่า "คูอารปราสาท" และพบเศียรพระพุทธรูปในสมัยเดียวกัน ศิลปะทวารวดีแบบท้องถิ่น นอกจากนี้ยังพบรูปปั้นดินเผาผู้หญิงครึ่งตัวเอามือกุมท้องลักษณะคล้ายตั้งครุฑ และชิ้นส่วนลายปูนปั้นประดับปราสาท

- หลุมขุดค้นที่ 3 พบโครงกระดูกในชั้นดินที่ 5.5 เมตร เป็นผู้หญิงทั้งหมด เป็นที่น่าสังเกตว่ากระดูกทุกโครงในหลุมนี้ไม่มีศีรษะ และภาชนะนั้นถูกทุบให้แตกก่อนที่จะนำลงไปฝัง

ด้วยกัน นักโบราณคดีสันนิษฐานว่าเป็นโครงกระดูกของผู้หญิงที่ถูกประหารชีวิตและนำศีรษะไป  
 แห่ประจาน และได้พบส่วนกะโหลกอยู่รวมกันในอีกที่หนึ่ง ซึ่งห่างจากจุดเดิมเพียง 500 เมตร  
 ชาวบ้านปราสาทจะร่วมกันทำบุญอุทิศส่วนกุศลในวันที่ 21 เมษายน ของทุกปี

### 3.6.3.6 โสมสเคย์บ้านปราสาท (แหล่งพักชุมชนบ้านปราสาท)

แต่เดิมการพัฒนาชุมชนบ้านปราสาทเป็นการพัฒนาตามโครงการโคธราชพัฒนา  
 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเจริญของหมู่บ้านเหมือนกับชุมชนชนบททั่วไป และในขณะนั้น  
 ชาวบ้านยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโบราณสถานหรือโบราณวัตถุที่พบเจอในหมู่บ้าน  
 ประกอบกับชาวบ้านมีรายได้จากการทำนาเพียงอย่างเดียว ดังนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2525 เมื่อมีกลุ่ม  
 นักค้าโบราณวัตถุจังหวัดสุพรรณบุรีเข้ามาขอเช่าที่จากชาวบ้าน เพื่อทำการขุดหาโบราณวัตถุเพื่อ  
 นำไปขาย ชาวบ้านจึงยอมให้นักค้าโบราณวัตถุกลุ่มดังกล่าวขุดเอาไป จนกระทั่งในวันที่ 22  
 มีนาคม พ.ศ. 2526 อาจารย์โรงเรียนบ้านธารปราสาทจึงได้แจ้งเรื่องไปยังหน่วยศิลปากรที่ 6  
 (ปัจจุบัน คือ สำนักงานศิลปากรที่ 12) ทราบเพื่อประสานงานกับนายอำเภอโนนสูงและเจ้าหน้าที่  
 ตำรวจเพื่อดำเนินการจับกุม (สุชาติ, 2546) หลังจากนั้นหน่วยศิลปากรที่ 6 จึงได้ดำเนินการขอ  
 งบประมาณ และดำเนินการขุดค้นตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2526 เป็นเวลา 2 เดือน ซึ่งทำให้  
 ได้ข้อมูลว่าชุมชนบ้านปราสาทเป็นชุมชนโบราณตั้งแต่สมัย 3,000 ปีที่แล้ว ระหว่างนั้นก็ได้มีการ  
 ดำเนินการและออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องห้ามขุดค้นโบราณวัตถุและศิลปวัตถุภายใน  
 บริเวณชุมชนต่างๆที่กำหนดซึ่งรวมถึงชุมชนบ้านปราสาทด้วย ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ  
 โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

จากการออกประกาศฉบับดังกล่าวทำให้ชุมชนบ้านปราสาทมีฐานะเป็นพื้นที่ทำ  
 การขุดค้นทางโบราณคดี และหน่วยศิลปากรที่ 6 ได้เข้ามาดำเนินการขุดค้นอีกครั้งใน  
 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2527 คือ เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2527 การขุดค้นครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูล  
 เกี่ยวกับชุมชนบ้านปราสาทเพิ่มขึ้นอีกมาก แต่ด้วยเหตุผลด้านงบประมาณจึงได้หยุดดำเนินการ  
 ทางวิชาการไปเป็นเวลาประมาณ 7 ปี จนกระทั่งปี พ.ศ. 2534 หน่วยศิลปากรที่ 6 จึงได้รับการ  
 อนุมัติจากกรมศิลปากรให้ดำเนินการอีกครั้ง

ในปี พ.ศ. 2534 นี้เองที่ชุมชนบ้านปราสาทเริ่มได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่ง  
 ท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้รับงบประมาณจำนวน 9 ล้านบาท จาก  
 โครงการนำพระทัยจากในหลวง หรือรู้จักกันทั่วไปในชื่อ โครงการอีสานเขียว จึงได้นำงบประมาณ  
 ดังกล่าวมาสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยศิลปากรที่ 6 เพื่อพัฒนาให้ชุมชนเป็นสถานที่  
 ท่องเที่ยวทางมรดกวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้นการดำเนินการขุดค้นในครั้งนี้จึงเป็นการขุดค้นเพื่อ  
 จัดทำเป็นหลุมแสดงกลางแจ้งซึ่งแตกต่างจากการขุดค้นทางวิชาการทั่วไป กล่าวคือ การขุดค้นใน

ครั้งนี้เมื่อพบโบราณวัตถุและโครงกระดูกที่ไม่สมบูรณ์เจ้าหน้าที่จะขุดขึ้นมาทั้งหมด และเหลือเฉพาะส่วนที่มีสภาพสมบูรณ์เหมาะสมต่อการจัดแสดงไว้เท่านั้น และการขุดค้นทางโบราณคดีที่กล่าวมาต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ซึ่งยินยอมสละที่ดินบางส่วนของตนให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการขุดค้นทางโบราณคดี จนปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวได้กลายเป็นหลุมขุดค้นที่ 1 2 และ 3 ที่เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชม

ตลอดระยะเวลาที่มีการดำเนินงานพัฒนาให้ชุมชนบ้านปราสาทเป็นแหล่งท่องเที่ยววนั้น เจ้าหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ของหน่วยศิลปากรที่ 6 และชาวบ้านปราสาท ได้มีการปรึกษาหารือและทำความเข้าใจกันตลอดเวลาตั้งแต่ขั้นตอนแรกที่จะมีการเข้าไปขุดค้นและพัฒนา จนมาถึงขั้นการดำเนินงาน และสุดท้ายที่ชาวบ้านปราสาทรับประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น ได้รับความสะดวกสบายจากสาธารณูปโภคพื้นฐานที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วเนื่องจากการเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว ได้มีอาชีพเสริม มีรายได้เพิ่มเติมจากการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว

จากการพัฒนาจนบ้านปราสาทเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในด้านต่างๆ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้จัดส่งโครงการพัฒนาแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท เข้าประกวดในระดับนานาชาติและได้รับรางวัลชนะเลิศ 2 รางวัล คือ เมื่อปี พ.ศ. 2537 ได้รับรางวัลชนะเลิศ PATA GOLD AWARDS 1994 ในประเภท PATA HERITAGE AND CULTURE จากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (PACIFIC ASIA TRAVEL ASSOCIATION หรือ PATA) และในปี พ.ศ. 2539 ได้รับรางวัลชนะเลิศ THE ASEANTA AWARDS FOR EXCELLENCE IN TOURISM 1996 ในประเภท THE BEST ASEAN CULTURAL PRESERVATION EFFORT

ต่อมาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีแนวคิดว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวที่บ้านปราสาทนี้จะดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะชาวบ้านเป็นเจ้าของพื้นที่และเป็นผู้ที่จะรับรู้ปัญหาและความต้องการของชาวบ้านด้วยตนเองได้ดีที่สุด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้สนับสนุนให้ชาวบ้านจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชนของตนเองขึ้น และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 1 ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่คอยส่งเสริมและให้คำแนะนำ

## บทที่ 4

### อภิปรายผลการวิจัยและวิจารณ์ของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

#### 4.1 ข้อมูลจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

##### 4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	96	46.6
หญิง	109	52.9
ไม่ระบุ	1	0.5
รวม	206	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 109 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาเป็นเพศชายมีจำนวน 96 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 46.6 และไม่ระบุเพศมีจำนวน 1 คนหรือคิดร้อยละ 0.5

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามอายุ

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 20 ปี	3	1.5
21-30 ปี	42	20.4
31-40 ปี	55	26.7
41-50 ปี	54	26.2
51-60 ปี	38	18.4
มากกว่า 60 ปี	11	5.3
ไม่ระบุ	3	1.5
รวม	206	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 ถึง 40 ปี มีจำนวน 55 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 41 ถึง 50 ปี มีจำนวน 54 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 26.2 มีอายุระหว่าง 21 ถึง 30 ปี มีจำนวน 42 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 20.4 มีอายุระหว่าง 51 ถึง 60 ปี มีจำนวน 38 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 18.4 มีอายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวน 11 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 5.3 มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีจำนวน 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 1.5 และไม่ระบุอายุมีจำนวน 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 1.5

**ตารางที่ 4.3** จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	63	30.6
สมรส	129	62.6
หม้าย/หย่าร้าง	11	5.3
ไม่ระบุ	3	1.5
รวม	206	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้วมีจำนวน 129 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 62.6 รองลงมาคือ มีสถานภาพโสดมีจำนวน 63 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 30.6 เป็นหม้าย/หย่าร้างมีจำนวน 11 คน และไม่ระบุสถานภาพสมรสมีจำนวน 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 1.5

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พุทธ	122	59.2
คริสต์	3	1.5
อิสลาม	72	35.0
พราหมณ์	0	0
ซิกข์	0	0
ฮินดู	0	0
อื่นๆ	0	0
ไม่ระบุ	9	4.4
รวม	206	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมีจำนวน 122 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 59.2 รองลงมา นับถือศาสนาอิสลามมีจำนวน 72 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 35.0 นับถือศาสนาคริสต์มีจำนวน 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 1.5 นับถือศาสนาพราหมณ์, ซิกข์, ฮินดู และอื่นๆ มีจำนวน 0คนหรือคิดเป็นร้อยละ 0 และไม่ระบุศาสนามีจำนวน 9 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 4.4

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามการศึกษาสูงสุด

การศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	3	1.5
ประถมศึกษา	52	25.2
มัธยมต้น	16	7.8
มัธยมปลาย/ปวช	25	12.1
ปวส/อนุปริญญา	26	12.6
ปริญญาตรี	71	34.5
สูงกว่าปริญญาตรี	9	4.4
อื่นๆ	0	0.0
ไม่ระบุ	4	1.9
รวม	206	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวน 71 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษาที่มีจำนวน 52 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 25.2 ระดับปวส.หรืออนุปริญญาที่มีจำนวน 26 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 12.6 ระดับมัธยมปลายหรือปวช.มีจำนวน 25 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 12.1 ระดับมัธยมต้นมีจำนวน 16 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 7.8 ระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวน 9 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 4.4 ไม่ได้ศึกษามีจำนวน 3 คนหรือคิดเป็น ร้อยละ 1.5 และไม่ระบุการศึกษามีจำนวน 4 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 1.9

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	3	1.5
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	56	27.2
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	39	18.9
พนักงานบริษัทเอกชน	10	4.9
รับจ้างแรงงาน/กรรมกร	19	9.2
เกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์	42	20.4
แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ	10	4.9
อื่นๆ	22	10.7
ไม่ระบุ	5	2.4
รวม	206	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายมีจำนวน 56 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 27.2 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์มีจำนวน 42 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 20.4 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีจำนวน 39 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 18.9 อื่นๆมีจำนวน 22 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 10.7 รับจ้างแรงงาน/กรรมกรมีจำนวน 19 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 9.2 พนักงานบริษัทเอกชนมีจำนวน 10 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 4.9 แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณมีจำนวน 10 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 4.9 เป็นนักเรียน/นักศึกษามีจำนวน 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 1.5 และไม่ระบุอาชีพมีจำนวน 5 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 2.4

**ตารางที่ 4.7** จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000	110	53.4
10,001-20,000	40	19.4
20,001-50,000	33	16.0
มากกว่า 50,000	2	1.0
ไม่ระบุ	21	10.2
รวม	206	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 110 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 53.4 รองลงมาคือ มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 ถึง 20,000 บาท มีจำนวน 40 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 19.4 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,001 ถึง 50,000 บาท มีจำนวน 33 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 16.0 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท มีจำนวน 2 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 1.0 และไม่ระบุรายได้ต่อเดือน มีจำนวน 21 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 10.2

**4.1.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**

**ตารางที่ 4.8** จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การได้รับข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	174	84.5
ไม่เคย	19	9.2
ไม่ระบุ	13	6.3
รวม	206	100.0

จากตารางที่ 4.8 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่เคยได้ยินได้ฟัง หรือรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจำนวน 174 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 84.5 รองลงมาคือ ไม่เคยมีจำนวน 19 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 9.2 และไม่ระบุมีจำนวน 13 คนหรือคิดร้อยละ 6.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**ตารางที่ 4.9** จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามแหล่งข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การบอกเล่าของเพื่อน/ญาติ	49	23.8
หนังสือ/นิตยสาร	46	22.3
โทรทัศน์/วิทยุ	74	35.9
อินเทอร์เน็ต	13	6.3
อื่นๆ	6	2.9
ไม่ระบุ	18	8.7
รวม	206	100.0

จากตารางที่ 4.9 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่เคยได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากโทรทัศน์/วิทยุมีจำนวน 74 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 35.9 รองลงมาคือจากการบอกเล่าของเพื่อน/ญาติมีจำนวน 49 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 23.8 จากหนังสือ/นิตยสารมีจำนวน 46 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 22.3 จากอินเทอร์เน็ตมีจำนวน 13 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 6.3 จากแหล่งอื่น ๆ มีจำนวน 6 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 2.9 และไม่ระบุมีจำนวน 18 คนหรือคิดร้อยละ 8.7

**ตารางที่ 4.10** จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามประเภทข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับ

ประเภทข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	81	39.3
ความรู้เกี่ยวกับหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	34	16.5
การแนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	33	16.0
รณรงค์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	29	14.1
อื่นๆ	8	3.9
ไม่ระบุ	21	10.2
รวม	206	100.0

จากตารางที่ 4.10 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่เคยได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเรื่องการแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจำนวน 81 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมาคือ เรื่องความรู้เกี่ยวกับหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจำนวน 34 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 16.5 เรื่องการแนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจำนวน 33 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 16.0 เรื่องการรณรงค์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจำนวน 29 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 14.1 เรื่องอื่น ๆ มีจำนวน 8 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 14.1 และไม่ระบุมีจำนวน 21 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 10.2

**ตารางที่ 4.11** จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การได้รับข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	109	52.9
ไม่เคย	92	44.7
ไม่ระบุ	4	1.9
รวม	206	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.11 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก่อนมีจำนวน 109 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาคือ ไม่เคยมีจำนวน 92 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 44.7 และไม่ระบุมีจำนวน 4 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 1.9

**ตารางที่ 4.12** จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อย	0	0.0
ปานกลาง	18	8.7
มาก	188	91.3
รวม	206	100.0

จากตารางที่ 4.12 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมากมีจำนวน 188 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 91.3 รองลงมาคือระดับปานกลางมีจำนวน 18 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 8.7 และไม่มีนักท่องเที่ยวที่มีความรู้ในระดับน้อย

**ตารางที่ 4.13** จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเพศ

เพศ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ชาย	-	9(9.4)	87(90.6)	96(100.0)
หญิง	-	9(8.3)	100(91.7)	109(100.0)
รวม	-	18(8.8)	187(91.2)	205(100.0)

จากตารางที่ 4.13 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นเพศชายส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก มีจำนวน 87 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 90.6 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง มีจำนวน 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.4 และระดับน้อย มีจำนวน 0 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0 และผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นเพศหญิงส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก มีจำนวน 100 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 91.7 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง มีจำนวน 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.3 และระดับน้อย มีจำนวน 0 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0

**ตารางที่ 4.14** จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอายุ

อายุ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
น้อยกว่า 20 ปี	-	-	3 (100.0)	3 (100.0)
21-30 ปี	-	5 (11.9)	37 (88.1)	42 (100.0)
31-40 ปี	-	2 (3.6)	53 (96.4)	55 (100.0)
41-50 ปี	-	4 (7.4)	50 (92.6)	54 (100.0)
51-60 ปี	-	4 (10.5)	34 (89.5)	38 (100.0)
มากกว่า 60 ปี	-	3 (27.3)	8 (72.7)	11 (100.0)
รวม	-	18 (8.9)	185 (91.1)	203 (100.0)

จากตารางที่ 4.14 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีจำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 31-40 ปี ช่วงอายุ 41-50 ปี ช่วงอายุ 51-60 ปี ช่วงอายุ 21-30 ปี อายุมากกว่า 60 ปี และมีจำนวน 53 คน จำนวน 50 คน จำนวน 37 คน จำนวน 34 คน และจำนวน 8 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 96.4, 92.6, 89.5, 88.1 และ 72.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
โสด	-	4 (6.3)	59 (93.7)	63 (100.0)
สมรส	-	12 (9.3)	117 (90.7)	129 (100.0)
หม้าย/หย่าร้าง	-	2 (18.2)	9 (81.8)	11 (100.0)
รวม	-	18 (8.9)	185 (91.1)	203 (100.0)

จากตารางที่ 4.15 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่ที่เป็นโสด มีจำนวน 59 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 93.7 รองลงมาคือนักท่องเที่ยวที่สมรสแล้ว และนักท่องเที่ยวที่เป็นหม้าย/หย่าร้างมีจำนวน 117 คน และจำนวน 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 90.7 และ 81.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศาสนา

ศาสนา	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
พุทธ	-	7 (5.7)	115 (94.3)	122 (100.0)
คริสต์	-	1 (33.3)	2 (66.7)	3 (100.0)
อิสลาม	-	10 (13.9)	62 (86.1)	72 (100.0)
พราหมณ์	-	-	-	-
ซิกข์	-	-	-	-
ฮินดู	-	-	-	-
อื่นๆ	-	-	-	-
รวม	-	18 (9.1)	179 (90.9)	197 (100.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.16 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีจำนวน 115 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 94.3 รองลงมาคือ ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่นับถือศาสนาอิสลาม และผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่นับถือศาสนาคริสต์ มีจำนวน 62 คน และจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 86.1 และ 66.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการศึกษาสูงสุด

การศึกษาสูงสุด	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ไม่ได้ศึกษา	-	1 (33.3)	2 (66.7)	3 (100.0)
ประถมศึกษา	-	10 (19.2)	42 (80.8)	52 (100.0)
มัธยมต้น	-	-	16 (100.0)	16 (100.0)
มัธยมปลาย/ปวช.	-	1 (4.0)	24 (96.0)	25 (100.0)
ปวส./อนุปริญญา	-	3 (11.5)	23 (88.5)	26 (100.0)
ปริญญาตรี	-	3 (4.2)	68 (95.8)	71 (100.0)
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	9 (100.0)	9 (100.0)
อื่นๆ	-	-	-	-
รวม	-	18 (8.9)	184 (91.1)	202 (100.0)

จากตารางที่ 4.17 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และระดับมัธยมต้น มีจำนวน 9 คนและ 16 คน ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ระดับมัธยมปลาย/ปวช. ระดับปริญญาตรี ระดับปวส./อนุปริญญา ระดับประถมศึกษา ไม่ได้ศึกษา และมีจำนวน 24 คน จำนวน 68 คน จำนวน 23 คน จำนวน 42 คน และจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 96.0, 95.6, 88.5, 80.8 และ 66.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้  
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอาชีพ

อาชีพ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
นักเรียน/นักศึกษา	-	1 (33.3)	2 (67.7)	3 (100.0)
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	-	5 (8.9)	51 (91.1)	56 (100.0)
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	2 (5.1)	37 (94.9)	39 (100.0)
พนักงานบริษัทเอกชน	-	-	10 (100.0)	10 (100.0)
รับจ้างแรงงาน/กรรมกร	-	3 (15.8)	16 (84.2)	19 (100.0)
เกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์	-	4 (9.5)	38 (90.5)	42 (100.0)
แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ	-	-	10 (100.0)	10 (100.0)
อื่นๆ	-	3 (13.6)	19 (86.4)	22 (100.0)
รวม	-	18 (9.0)	183 (91.0)	201 (100.0)

จากตารางที่ 4.18 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากที่สุดส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณและพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 10 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย เกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์ ประกอบอาชีพอื่นๆ รับจ้างแรงงาน/กรรมกร และนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 37 คน จำนวน 51 คน จำนวน 38 คน จำนวน 19 คน จำนวน 16 คน และจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 94.9, 91.1, 90.5, 86.4, 84.2 และ 67.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและรายได้

รายได้	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	-	13 (11.8)	97 (88.2)	110 (100.0)
10,001-20,000 บาท	-	2 (5.0)	38 (95.0)	40 (100.0)
20,001-50,000 บาท	-	-	33 (100.0)	33 (100.0)
สูงกว่า 50,000 บาท	-	-	2 (100.0)	2 (100.0)
รวม	-	47 (25.5)	137 (74.5)	185 (100.0)

จากตารางที่ 4.19 พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากที่สุดส่วนใหญ่มีรายได้สูงกว่า 50,000 บาทและมีรายได้ช่วง 20,001-50,000 บาท มีจำนวน 2 คน และ 33 คน ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ช่วงรายได้ 10,001-20,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 38 คน และจำนวน 97 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 95.0 และ 88.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	76(36.9)	114(55.3)	12(5.8)	3(1.5)	1(1.5)
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเพียงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้การท่องเที่ยวเท่านั้น มาสามารถช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้	9(4.4)	39(18.9)	26(12.6)	93(45.1)	39(18.9)
3. การเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆเป็นสิ่งที่ควรทำ เพราะจะช่วยให้มีรายได้สำหรับบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	19(9.2)	118(57.3)	36(17.5)	28(13.6)	5(2.4)
4. การท่องเที่ยวในวันหยุดหรือเทศกาลที่มีวันหยุดต่อเนื่องเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้จะต้องเผชิญกับความแออัดของนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆก็ต้องยอมอดทน	9(4.4)	102(49.5)	32(15.5)	53(25.7)	10(4.9)
5. การท่องเที่ยวไปในชุมชนต่างๆ นั้น เป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน นักท่องเที่ยวเป็นเสมือนลูกค้า จึงไม่จำเป็นต้องเคารพหรือเกรงใจชาวบ้านในชุมชน	10(4.9)	37(18.0)	11(5.3)	88(42.7)	60(29.1)
6. การท่องเที่ยวควรก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นหลัก ไม่จำเป็นต้องได้อะไรมากกว่านี้	2(1.0)	33(16.0)	21(10.2)	111(53.9)	39(18.9)
7. การท่องเที่ยวด้วยการเดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นเรื่องที่ต้องเห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่น่าปฏิบัติ	1(0.5)	16(7.8)	14(6.8)	124(60.2)	51(24.8)
8. นักท่องเที่ยวที่ดี ควรศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวก่อนไปเที่ยวทุกครั้ง	76(36.9)	118(57.3)	10(4.9)	1(0.5)	1(0.5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.20(ต่อ) จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้	87(42.2)	109(52.9)	8(3.9)	2(1.0)	0(0.0)
10. การนำขยะที่ย่อยสลายไม่ได้ตามธรรมชาติทุกชิ้นออกจากป่า หลังการท่องเที่ยวเดินป่า เป็นสิ่งที่ยุ่งยาก ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง	6(2.9)	17(8.3)	20(9.7)	100(48.5)	63(30.6)
11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะประสบความสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวด้วย	103(50)	94(45.6)	6(2.9)	2(1.0)	1(0.5)
12. ควรสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆอย่างแท้จริง	86(41.7)	109(52.9)	8(3.9)	3(1.5)	0(0.0)

จากตารางที่ 4.20 พบว่าทัศนคติของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อคำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน" ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีจำนวน 114 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.3 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเพียงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้การท่องเที่ยวเท่านั้น มาสามารถช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้" ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย มีจำนวน 93 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 45.1 คำกล่าวที่ว่า "การเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆเป็นสิ่งที่ควรทำ เพราะจะช่วยให้มีรายได้สำหรับบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้น" ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีจำนวน 118 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.3 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวในวันหยุดหรือเทศกาลที่มีวันหยุดต่อเนื่องเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้จะต้องเผชิญกับความแออัดของนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆก็ต้องยอมอดทน" ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีจำนวน 102 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 49.5 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวไปในชุมชนต่างๆ นั้น เป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน นักท่องเที่ยวเป็นเสมือนลูกค้า จึงไม่จำเป็นต้องเคารพหรือเกรงใจชาวบ้านในชุมชน" ส่วนใหญ่ไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เห็นด้วย มีจำนวน 88 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 42.7 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวควรก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นหลัก ไม่จำเป็นต้องได้อะไรมากกว่านี้" ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย มีจำนวน 111 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.9 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวด้วยการเดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นเรื่องที่ต้องเหน็ดเหนื่อยยุ่งยาก ไม่น่าปฏิบัติ" ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย มีจำนวน 124 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 60.2 คำกล่าวที่ว่า "นักท่องเที่ยวที่ดี ควรศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวก่อนไปเที่ยวทุกครั้ง" ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีจำนวน 118 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.3 คำกล่าวที่ว่า "กิจกรรมการท่องเที่ยวนิเวศ สามารถปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้" ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีจำนวน 109 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.9 คำกล่าวที่ว่า "การนำขยะที่ย่อยสลายไม่ได้ตามธรรมชาติทุกชิ้นออกจากป่า หลังการท่องเที่ยวเดินป่า เป็นสิ่งที่ยุ่งยาก ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง" ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย มีจำนวน 100 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 48.9 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะประสบความสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว" ส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีจำนวน 103 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 และคำกล่าวที่ว่า "ควรสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆอย่างแท้จริง" ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีจำนวน 109 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.9

**ตารางที่ 4.21** จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับของผลกระทบที่มีต่อผลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเด็น	ระดับของผลกระทบ จำนวน(ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การท่องเที่ยวทำให้คนในหมู่บ้านมีงานทำมากขึ้น	50(24.35)	99(48.1)	50(24.3)	6(2.9)	1(0.5)
2. การท่องเที่ยวทำให้คนในหมู่บ้านมีรายได้มากขึ้น	47(22.8)	105(51.0)	51(24.8)	2(1.0)	1(0.5)
3. การท่องเที่ยวทำให้หมู่บ้านของท่านเจริญขึ้น เช่น มีการปรับปรุงถนนในหมู่บ้านให้ดีขึ้น	43(20.9)	109(52.9)	43(20.9)	9(4.4)	2(1.0)
4. การท่องเที่ยวทำให้คนในท้องถิ่นได้รับรู้วิทยาการใหม่ๆ	28(13.6)	118(57.3)	48(23.3)	11(5.3)	1(0.5)
5. การท่องเที่ยวทำให้หมู่บ้านของท่านสะอาดขึ้น	30(14.6)	78(37.9)	60(29.1)	27(13.1)	11(5.3)
6. การท่องเที่ยวทำให้มีการฟื้นฟู อนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณี	44(21.4)	105(51.0)	45(21.8)	10(4.9)	2(1.0)
7. การท่องเที่ยวทำให้รักและหวงแหนสภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น	74(35.6)	78(37.9)	44(21.4)	9(4.4)	1(0.5)
8. การท่องเที่ยวทำให้คนในหมู่บ้านมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น	17(8.3)	56(27.2)	77(37.4)	46(22.3)	10(4.9)
9. การท่องเที่ยวทำให้หมู่บ้านท่านเกิดปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้น	6(2.9)	23(11.2)	60(29.1)	74(35.9)	43(20.9)
10. นักท่องเที่ยวเป็นผู้ทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น	12(5.8)	27(13.1)	64(31.1)	69(33.5)	34(16.5)
11. ชุมชนมีการนำรายได้ส่วนหนึ่งจากการท่องเที่ยวมาสนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ/ วัฒนธรรมและ/หรือสวัสดิการของสมาชิกในชุมชน	29(14.1)	79(38.3)	72(35.0)	23(11.2)	3(1.5)
12. การท่องเที่ยวกระตุ้นให้เกิดความสามัคคีและการร่วมมือร่วมใจกันของคนในชุมชนท้องถิ่น	50(24.3)	89(43.2)	54(26.2)	9(4.4)	4(1.9)
13. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	35(17.0)	101(49.0)	65(31.6)	4(1.9)	1(0.5)
14. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงานคนในชุมชนท้องถิ่น	30(14.6)	92(44.7)	73(35.4)	9(4.4)	2(1.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.21(ต่อ) จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับของผลกระทบที่มีต่อผลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเด็น	ระดับของผลกระทบ จำนวน(ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16. การจัดการผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวมีความโปร่งใสและเป็นธรรม	39(18.9)	69(33.5)	64(31.1)	29(14.1)	5(2.4)
17. คนในชุมชนยอมรับและเต็มใจให้มีการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน	38(18.4)	115(55.8)	45(21.8)	7(3.4)	1(0.5)
18. การเปิดโอกาสให้ชุมชนรุ่นหลังเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	42(20.4)	104(50.5)	45(21.8)	12(5.8)	3(1.5)
19. การท่องเที่ยวทำให้มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	22(10.7)	59(28.6)	68(33.0)	37(18.0)	20(9.7)
20. การท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าของ	67(32.5)	68(33.0)	52(25.2)	18(8.7)	1(0.5)
21. เกิดการขัดแย้งระหว่างคนในท้องถิ่น เกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยว	18(8.7)	55(26.7)	55(26.7)	55(26.7)	23(11.2)
22. เกิดความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชนในท้องถิ่น	6(2.9)	23(11.2)	40(19.4)	72(35.0)	65(31.6)
23. เกิดปัญหาการอพยพย้ายเข้ามาของคนท้องถิ่นอื่น	17(8.3)	42(20.4)	58(28.2)	58(28.2)	31(15.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.21 พบว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นมีความเห็นว่าผลกระทบที่มีต่อผลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้คนในหมู่บ้านมีงานทำมากขึ้น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 99 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 48.1 ในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้คนในหมู่บ้านมีรายได้มากขึ้น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 105 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.0 ในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้หมู่บ้านของท่านเจริญขึ้น เช่น มีการปรับปรุงถนนในหมู่บ้านให้ดีขึ้น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 109 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.9 ในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้คนในหมู่บ้านมีงานทำมากขึ้น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 118 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.3 ในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้หมู่บ้านของท่านสะอาดขึ้น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 78 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.9 ในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้มีการฟื้นฟูอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 105 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.0 ในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้รักและหวงแหนสภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 78 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.9 ในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้คนในหมู่บ้านมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบปานกลาง มีจำนวน 77 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.4 ในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้หมู่บ้านท่านเกิดปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบน้อย มีจำนวน 74 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.9 ในประเด็น "นักท่องเที่ยวเป็นผู้ทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบน้อย มีจำนวน 69 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.5 ในประเด็น "ชุมชนมีการนำรายได้ส่วนหนึ่งจากการท่องเที่ยวมาสนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ/ วัฒนธรรม/และ/หรือสวัสดิการของสมาชิกในชุมชน" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 79 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 38.3 ในประเด็น "การท่องเที่ยวกระตุ้นให้เกิดความสามัคคีและการร่วมมือร่วมใจกันของคนในชุมชนท้องถิ่น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 89 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 43.2 ในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 101 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 49.0 ในประเด็น "การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงานคนในชุมชนท้องถิ่น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 92 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 44.7 ในประเด็น "การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระตุ้นด้านเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น เช่น แรงฐานการผลิตสินค้า/บริการที่เกี่ยวข้องหรือกระตุ้นให้เกิดการลงทุนโดยคนท้องถิ่นเอง" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 105 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.0 ในประเด็น "การจัดการผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวมีความโปร่งใสและเป็นธรรม" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 69 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.5 ในประเด็น "คนในชุมชนยอมรับและเต็มใจให้มีการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับ

ผลกระทบมาก มีจำนวน 115 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.8 ในประเด็น "การเปิดโอกาสให้อุทธชนรุ่นหลังเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 104 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50.5 ในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและวิถีชีวิต" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบปานกลาง มีจำนวน 68 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.0 ในประเด็น "การท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าของ" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก มีจำนวน 68 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.0 ในประเด็น "เกิดการขัดแย้งระหว่างคนในท้องถิ่น เกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยว" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบมาก ปานกลาง และน้อย มีจำนวน 55 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.7 ในประเด็น "เกิดความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชนในท้องถิ่น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบน้อย มีจำนวน 72 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.0 และในประเด็น "เกิดปัญหาการอพยพย้ายเข้ามาของคนท้องถิ่นอื่น" ส่วนใหญ่คิดว่ามีระดับผลกระทบปานกลางและน้อย มีจำนวน 58 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 28.2



ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับ  
ความสำคัญของการให้ความสำคัญเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเด็น	ระดับความสำคัญ จำนวน(ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสร้างและกระจายรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว	45(21.8)	117(56.8)	39(18.9)	3(1.5)	2(1.0)
2. การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตให้คงเดิม	51(24.8)	90(43.7)	55(26.7)	8(3.9)	2(1.0)
3. การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	60(29.1)	116(56.3)	28(13.6)	2(1.0)	0(0.0)
4. การสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว	61(29.6)	115(55.8)	24(11.7)	5(2.4)	1(0.5)
5. การใช้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นเป็นผู้นำเที่ยว	41(19.9)	118(57.3)	39(18.9)	7(3.4)	1(0.5)
6. การศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว	55(26.7)	121(58.7)	22(10.7)	7(3.4)	1(0.5)
7. การกำหนดคุณสมบัติของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในพื้นที่	27(13.1)	63(30.6)	55(26.7)	38(18.4)	23(11.2)
8. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาให้เหมาะสม	34(16.5)	48(23.3)	75(36.4)	38(18.4)	11(5.3)
9. การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องแก่ชุมชนท้องถิ่น เจ้าของพื้นที่	56(27.2)	102(49.5)	40(19.4)	5(2.4)	3(1.5)
10. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของตน	52(25.2)	110(53.4)	33(16.0)	7(3.4)	4(1.9)
11. การกำหนดกฎระเบียบที่เข้มงวด เคร่งครัด กับนักท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลาที่ท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่	43(20.9)	71(34.5)	72(35.0)	11(5.3)	9(4.4)
12. การป้องกันนักลงทุนจากภายนอกเข้ามาเอาเปรียบชุมชนท้องถิ่นในการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่	42(20.4)	79(38.3)	49(23.8)	17(8.3)	19(9.2)
13. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับที่เหมาะสม	48(23.3)	108(52.4)	45(21.8)	3(1.5)	2(1.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.22 พบว่ากลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรให้ความสำคัญในประเด็นการสร้างและกระจายรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก มีจำนวน 117 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 56.8 ประเด็นการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตให้คงเดิมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 90 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 43.7 ประเด็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 116 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 56.3 ประเด็นการสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 115 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.8 ประเด็นการใช้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นเป็นผู้นำเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 118 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.3 ประเด็นการศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 121 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.7 ประเด็นการกำหนดคุณสมบัติของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 55 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.7 ประเด็นการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาให้เหมาะสมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 75 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 36.4 ประเด็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องแก่ชุมชนท้องถิ่นเจ้าของพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 102 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 49.5 ประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของตนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 110 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.4 ประเด็นการกำหนดกฎระเบียบที่เข้มงวดเคร่งครัด กับนักท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลาที่ท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 72 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.5 ประเด็นการป้องกันนักลงทุนจากภายนอกเข้ามาเอาเปรียบชุมชนท้องถิ่นในการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 79 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 38.3 และประเด็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับที่เหมาะสมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 104 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.4

## 4.1.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับคะแนนของการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ที่	ลักษณะของการมีส่วนร่วม	ระดับคะแนน จำนวน(ร้อยละ)			
		3	2	1	0
1	การร่วมกันค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา				
	1.1 การพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน	64(31.1)	112(54.4)	25(12.1)	5(2.4)
	1.2 การพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชน	67(32.5)	100(48.5)	31(15.0)	8(3.9)
	1.3 การตัดสินใจเข้าร่วมกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน	69(33.5)	107(51.9)	20(9.7)	10(4.9)
2	การร่วมวางแผนงานกิจกรรม				
	2.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนและดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน	83(40.3)	81(39.3)	23(11.2)	19(9.2)
	2.2 การตัดสินใจในการกำหนดแผนงาน/กิจกรรม	72(35.0)	89(43.2)	26(12.6)	19(9.2)
	2.3 การให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนงาน/กิจกรรม	69(33.5)	92(44.7)	28(13.6)	17(8.3)
3	การร่วมดำเนินกิจกรรม				
	3.1 การทำตามแผนงาน หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้	67(32.5)	111(53.9)	21(10.2)	7(3.4)
	3.2 การจัดหางบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม	46(22.3)	110(53.4)	37(18.0)	13(6.3)
	3.3 การชักชวน ชักจูงให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม	69(33.5)	104(50.5)	22(10.7)	11(5.3)
4	การร่วมลงทุนด้าน				
	4.1 แรงใจ	107(51.9)	71(34.5)	22(10.7)	6(2.9)
	4.2 แรงกาย	93(45.1)	94(45.6)	15(7.3)	4(1.9)
	4.3 สติปัญญา ความคิด	81(39.3)	95(46.1)	24(11.7)	6(2.9)
	4.4 ทุนทรัพย์	33(16.0)	99(48.1)	51(24.8)	23(11.2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.23(ต่อ) จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นจำแนกตามระดับ  
คะแนนของการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ที่	ลักษณะของการมีส่วนร่วม	ระดับคะแนน จำนวน(ร้อยละ)			
		3	2	1	0
5.1	ติดตามผลดีและผลเสียที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน	72(35.0)	105(51.0)	19(9.2)	10(4.9)
5.2	ติดตามประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชน	72(35.0)	112(54.4)	12(5.8)	10(4.9)
5.3	ติดตามอุปสรรค หรือปัญหาในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชน	77(37.4)	95(46.1)	25(12.1)	9(4.4)

จากตารางที่ 4.23 พบว่าการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นเรื่องการ  
ร่วมกันค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ในประเด็น "การพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ที่เอื้อต่อการ  
จัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน" ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 112 คน  
หรือคิดเป็นร้อยละ 54.4 ในประเด็น "การพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ  
ชุมชน" ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 100 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 48.5 ใน  
ประเด็น "การตัดสินใจเข้าร่วมกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน" ส่วนใหญ่มีระดับการมี  
ส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 107 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.9 เรื่องการร่วมวางแผนงานกิจกรรม  
ในประเด็น "การแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนและดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน"  
ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมมาก มีจำนวน 83 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 40.3 ในประเด็น "การ  
ตัดสินใจในการกำหนดแผนงาน/กิจกรรม" ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 89  
คน หรือคิดเป็นร้อยละ 43.2 ในประเด็น "การให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนงาน/กิจกรรม" ส่วน  
ใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 92 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 44.7 เรื่องการร่วม  
ดำเนินกิจกรรม ในประเด็น "การทำตามแผนงาน หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้" ส่วนใหญ่มีระดับการมี  
ส่วนร่วมมาก มีจำนวน 111 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.9 ในประเด็น "การจัดหางบประมาณใน  
การสนับสนุนกิจกรรม" ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 110 คน หรือคิดเป็น  
ร้อยละ 53.4 ในประเด็น "การชักชวน ชักจูงให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม" ส่วนใหญ่มีระดับการมี  
ส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 104 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50.5 เรื่องการร่วมลงทุนด้าน ในประเด็น  
"แรงใจ" ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมมาก มีจำนวน 107 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.9 ใน  
ประเด็น "แรงกาย" ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 94 คน หรือคิดเป็นร้อยละ  
45.6 ในประเด็น "สติปัญญา ความคิด" ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 95

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.1 ในประเด็น "ทุนทรัพย์" ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 99 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 48.1 เรื่องการร่วมติดตามประเมินผล ในประเด็น "ติดตามผลดีและผลเสียที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน" ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 105 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.0 ในประเด็น "ติดตามประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน" ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 112 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.4 ในประเด็น "ติดตามอุปสรรค หรือปัญหาในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน" ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีจำนวน 95 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.1

#### 4.2 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดระดับนัยสำคัญ 0.05

##### สมมติฐานที่ 1

$H_0$ : เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : เพศมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

**ตารางที่ 4.24** จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

เพศ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ชาย	-	9(9.4)	87(90.6)	96(100.0)
หญิง	-	9(8.3)	100(91.7)	109(100.0)
รวม	-	18(8.8)	187(91.2)	205(100.0)
$\chi^2 = 13.465$ $p\text{-value} = 0.019$				

จากตารางที่ 4.24 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.019 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ  $H_0$  และยอมรับ  $H_1$  นั่นคือเพศมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 2

$H_0$ : อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : อายุมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

**ตารางที่ 4.25** จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

อายุ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
น้อยกว่า 20 ปี	-	-	3 (100.0)	3 (100.0)
21-30 ปี	-	5 (11.9)	37 (88.1)	42 (100.0)
31-40 ปี	-	2 (3.6)	53 (96.4)	55 (100.0)
41-50 ปี	-	4 (7.4)	50 (92.6)	54 (100.0)
51-60 ปี	-	4 (10.5)	34 (89.5)	38 (100.0)
มากกว่า 60 ปี	-	3 (27.3)	8 (72.7)	11 (100.0)
รวม	-	18 (8.9)	185 (91.1)	203 (100.0)
$\chi^2 = 7.517$ $p\text{-value} = 0.185$				

จากตารางที่ 4.25 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.185 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคืออายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 3

$H_0$ : สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 4.26 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความรู้อี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

สถานภาพสมรส	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
โสด	-	4 (6.3)	59 (93.7)	63 (100.0)
สมรส	-	12 (9.3)	117 (90.7)	129 (100.0)
หม้าย/หย่าร้าง	-	2 (18.2)	9 (81.8)	11 (100.0)
รวม	-	18 (8.9)	185 (91.1)	203 (100.0)
$\chi^2 = 1.706$ $p\text{-value} = 0.426$				

จากตารางที่ 4.26 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.426 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 4

$H_0$ : ศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : ศาสนามีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 4.27 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

ศาสนา	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
พุทธ	-	7 (5.7)	115 (94.3)	122 (100.0)
คริสต์	-	1 (33.3)	2 (66.7)	3 (100.0)
อิสลาม	-	10 (13.9)	62 (86.1)	72 (100.0)
พราหมณ์	-	-	-	-
ซิกข์	-	-	-	-
ฮินดู	-	-	-	-
อื่นๆ	-	-	-	-
รวม	-	18 (9.1)	179 (90.9)	197 (100.0)
$\chi^2 = 5.772$ p-value = 0.056				

จากตารางที่ 4.27 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.056 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 5

$H_0$ : การศึกษาสูงสุดไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : การศึกษาสูงสุดมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 4.28 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาสูงสุดกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

การศึกษาสูงสุด	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ไม่ได้ศึกษา	-	1 (33.3)	2 (66.7)	3 (100.0)
ประถมศึกษา	-	10 (19.2)	42 (80.8)	52 (100.0)
มัธยมต้น	-	-	16 (100.0)	16 (100.0)
มัธยมปลาย/ปวช.	-	1 (4.0)	24 (96.0)	25 (100.0)
ปวส./อนุปริญญา	-	3 (11.5)	23 (88.5)	26 (100.0)
ปริญญาตรี	-	3 (4.2)	68 (95.8)	71 (100.0)
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	9 (100.0)	9 (100.0)
อื่นๆ	-	-	-	-
รวม	-	18 (8.9)	184 (91.1)	202 (100.0)
$\chi^2 = 14.357$ p-value = 0.026				

จากตารางที่ 4.28 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.026 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ  $H_0$  และยอมรับ  $H_1$  นั่นคือการศึกษาระดับสูงมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 6

$H_0$ : อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : อาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 4.29 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

อาชีพ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
นักเรียน/นักศึกษา	-	1 (33.3)	2 (67.7)	3 (100.0)
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	-	5 (8.9)	51 (91.1)	56 (100.0)
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	2 (5.1)	37 (94.9)	39 (100.0)
พนักงานบริษัทเอกชน	-	-	10 (100.0)	10 (100.0)
รับจ้างแรงงาน/กรรมกร	-	3 (15.8)	16 (84.2)	19 (100.0)
เกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์	-	4 (9.5)	38 (90.5)	42 (100.0)
แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ	-	-	10 (100.0)	10 (100.0)
อื่นๆ	-	3 (13.6)	19 (86.4)	22 (100.0)
รวม	-	18 (9.0)	183 (91.0)	201 (100.0)
$\chi^2 = 6.551$ $p\text{-value} = 0.477$				

จากตารางที่ 4.29 พบว่าค่า  $p\text{-value}$  มีค่าเท่ากับ 0.477 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคืออาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 7

$H_0$ : รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : รายได้มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 4.30 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

รายได้	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	-	13 (11.8)	97 (88.2)	110 (100.0)
10,001-20,000 บาท	-	2 (5.0)	38 (95.0)	40 (100.0)
20,001-50,000 บาท	-	-	33 (100.0)	33 (100.0)
สูงกว่า 50,000 บาท	-	-	2 (100.0)	2 (100.0)
รวม	-	47 (25.5)	137 (74.5)	185 (100.0)
$\chi^2 = 5.639$ $p\text{-value} = 0.131$				

จากตารางที่ 4.30 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.131 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 8

$H_0$ : เพศต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : เพศต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31 ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามเพศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

Z	p-value
-1.457	0.145

จากตารางที่ 4.45 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.145 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 9

$H_0$ : อายุต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : อายุต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างน้อย 1 คู่

ตารางที่ 4.32 ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอายุของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
13.465	0.019

จากตารางที่ 4.32 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.019 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ  $H_0$  และยอมรับ  $H_1$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละช่วงอายุแตกต่างกัน อย่างน้อย 1 คู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 10

$H_0$ : สถานภาพสมรสต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : สถานภาพสมรสต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

ตารางที่ 4.33 ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามสถานภาพสมรสของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
4.266	0.099

จากตารางที่ 4.33 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.099 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มสถานภาพสมรสไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 11

$H_0$ : ศาสนาต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : ศาสนาต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

ตารางที่ 4.34 ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามศาสนาของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
0.373	0.830

จากตารางที่ 4.34 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.830 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มศาสนาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 12

$H_0$ : การศึกษาสูงสุดต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : การศึกษาสูงสุดต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 4.35** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามการศึกษาสูงสุดของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
19.551	0.003

จากตารางที่ 4.35 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ  $H_0$  และยอมรับ  $H_1$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มการศึกษาแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 13

$H_0$ : อาชีพต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : อาชีพต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 4.36** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอาชีพของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
8.562	0.286

จากตารางที่ 4.36 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.286 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มอาชีพไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

#### สมมติฐานที่ 14

$H_0$ : รายได้ต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : รายได้ต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 4.37** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามรายได้ของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
2.741	0.433

จากตารางที่ 4.37 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.433 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มรายได้ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

#### สมมติฐานที่ 15

$H_0$ : เพศต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : เพศต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

**ตารางที่ 4.38** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามเพศของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

Z	p-value
-0.538	0.591

จากตารางที่ 4.38 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.591 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

### สมมติฐานที่ 16

$H_0$ : อายุต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : อายุต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 4.39** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอายุของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
2.029	0.845

จากตารางที่ 4.39 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.845 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละช่วงอายุไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 17

$H_0$ : สถานภาพสมรสต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : สถานภาพสมรสต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 4.40** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามสถานภาพสมรสของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
1.956	0.376

จากตารางที่ 4.40 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.376 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มสถานภาพสมรสไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 18

$H_0$ : ศาสนาต่างกั้มีค่านัยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : ศาสนาต่างกั้มีค่านัยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 4.41** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่านัยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามศาสนาของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
6.580	0.037

จากตารางที่ 4.41 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.037 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ  $H_0$  และยอมรับ  $H_1$  นั่นคือระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มศาสนาแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 19

$H_0$ : การศึกษาสูงสุดต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : การศึกษาสูงสุดต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

ตารางที่ 4.42 ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามการศึกษาสูงสุดของกลุ่ม ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
7.076	0.314

จากตารางที่ 4.42 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.314 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มการศึกษาไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 20

$H_0$ : อาชีพต่างกันมีค่านิยมฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : อาชีพต่างกันมีค่านิยมฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 4.43** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่านิยมฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอาชีพของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
9.745	0.203

จากตารางที่ 4.43 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.203 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มอาชีพไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 21

$H_0$ : รายได้ต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : รายได้ต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 4.44** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามรายได้ของกลุ่มผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

$\chi^2$	p-value
4.742	0.192

จากตารางที่ 4.44 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.192 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มรายได้ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## บทที่ 5

### อภิปรายผลการวิจัยและวิจารณ์ของกลุ่มนักท่องเที่ยวน

#### 5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

##### 5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

#### ตารางที่ 5.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	91	44.0
หญิง	116	56.0
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.1 พบว่านักท่องเที่ยวเพศชาย มีจำนวน 91 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 44 และเพศหญิง มีจำนวน 116 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 56

#### ตารางที่ 5.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 20 ปี	69	33.3
21-30 ปี	42	20.3
31-40 ปี	31	15.0
41-50 ปี	29	14.0
51-60 ปี	29	14.0
มากกว่า 60 ปี	6	2.9
ไม่ระบุ	1	0.5
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.2 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีจำนวน 69 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ อายุตั้งแต่ 21-30 ปี มีจำนวน 42 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 20.3 อายุตั้งแต่ 31-40 ปี มีจำนวน 31 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15 ส่วนอายุตั้งแต่ 41-50 ปีกับอายุตั้งแต่ 51-60 ปี มีจำนวนเท่ากัน คือ 29 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14 อายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.9 และไม่ระบุ มีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**ตารางที่ 5.3** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	123	59.4
สมรส	79	38.2
หม้าย/หย่าร้าง	4	1.9
ไม่ระบุ	1	0.5
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.3 พบว่าสถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังโสด มีจำนวน 123 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 59.4 รองลงมาคือ สมรสแล้ว มีจำนวน 79 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 38.2 เป็นหม้าย/หย่าร้าง มีจำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.9 และไม่ระบุ มีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.5

**ตารางที่ 5.4** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พุทธ	198	95.7
คริสต์	5	2.4
อิสลาม	2	1.0
พราหมณ์	0	0
ซิกข์	0	0
ฮินดู	0	0
อื่นๆ	0	0
ไม่ระบุ	2	1.0
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.4 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีจำนวน 198 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 95.7 รองลงมาคือ นับถือศาสนาคริสต์ มีจำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.4 นับถือศาสนาอิสลาม มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1 นับถือศาสนาพราหมณ์, ซิกข์, ฮินดู และอื่นๆ มีจำนวน 0 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0 และไม่ระบุ มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1

ตารางที่ 5.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการศึกษาสูงสุด

การศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	0	0
ประถมศึกษา	23	11.1
มัธยมต้น	9	4.3
มัธยมปลาย/ปวช.	37	17.9
ปวส/อนุปริญญา	21	10.1
ปริญญาตรี	107	51.7
สูงกว่าปริญญาตรี	9	4.3
อื่นๆ	1	0.5
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.5 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 107 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ ระดับมัธยมปลายหรือปวช. มีจำนวน 37 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 17.9 ระดับประถมศึกษา มีจำนวน 23 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.1 ระดับปวส. หรืออนุปริญญา มีจำนวน 21 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.1 ส่วนระดับมัธยมต้นกับระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนเท่ากัน คือ 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.3 อื่นๆ มีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.5 และไม่ได้ศึกษา มีจำนวน 0 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 0

ตารางที่ 5.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	92	44.4
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	25	12.1
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	39	18.8
พนักงานบริษัทเอกชน	6	2.9
รับจ้างแรงงาน/กรรมกร	6	2.9
เกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์	21	10.1
แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ	9	4.3
อื่นๆ	5	2.4
ไม่ระบุ	4	1.9
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.6 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 92 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 39 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.8 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มีจำนวน 25 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.1 เกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์ มีจำนวน 21 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.1 แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ มีจำนวน 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.3 ส่วนพนักงานบริษัทเอกชนกับรับจ้างแรงงาน/กรรมกร มีจำนวนเท่ากัน คือ 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.9 อื่นๆ มีจำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.4 และไม่ระบุ มีจำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.9

ตารางที่ 5.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	132	63.8
10,001-20,000 บาท	25	12.1
20,001-50,000 บาท	22	10.6
สูงกว่า 50,000 บาท	5	2.4
ไม่ระบุ	23	11.1
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.7 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 132 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.8 รองลงมาคือ มีรายได้ตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท มีจำนวน 25 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.1 มีรายได้ตั้งแต่ 20,001-50,000 บาท มีจำนวน 22 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.6 มีรายได้สูงกว่า 50,000 บาท มีจำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.4 และไม่ระบุ มีจำนวน 23 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.1

**ตารางที่ 5.8** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามวิธีการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว

วิธีการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	77	37.2
รถโดยสารสาธารณะ	30	14.5
รถเช่า	61	29.5
จักรยาน/จักรยานยนต์	7	3.4
รถไฟ	3	1.4
เรือ	2	1.0
รถนำเที่ยวของ ชมรม.	18	8.7
อื่นๆ	9	4.3
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.8 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว มีจำนวน 77 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.2 รองลงมาคือ ใช้รถเช่า มีจำนวน 61 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.5 ใช้รถโดยสารสาธารณะ มีจำนวน 30 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.5 ใช้รถนำเที่ยวของ ชมรม. มีจำนวน 18 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.7 เดินทางโดยวิธีอื่นๆ มีจำนวน 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.3 ใช้จักรยาน/จักรยานยนต์ มีจำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.4 ใช้รถไฟ มีจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.4 และใช้เรือ มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1

**ตารางที่ 5.9** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทการเดินทางมาท่องเที่ยว

ประเภทการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คนเดียว	13	6.3
เป็นหมู่คณะ	194	93.7
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.9 พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวคนเดียว มีจำนวน 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.3 และมาเป็นหมู่คณะ มีจำนวน 194 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 93.7

ตารางที่ 5.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว

เวลาที่ใช้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 วัน	26	12.6
2 วัน	31	15.0
3 วัน	67	32.4
4 วัน	17	8.2
5 วัน	32	15.5
6 วัน	14	6.8
7 วัน	16	7.7
8 วัน	1	0.5
9 วัน	2	1.0
ไม่ระบุ	1	0.5
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.10 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวจำนวน 3 วัน มีจำนวน 67 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมาคือ จำนวน 5 วัน มีจำนวน 32 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.5 จำนวน 2 วัน มีจำนวน 31 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15 จำนวน 1 วัน มีจำนวน 26 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.6 จำนวน 4 วัน มีจำนวน 17 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.2 จำนวน 7 วัน มีจำนวน 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.7 จำนวน 6 วัน มีจำนวน 14 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.8 จำนวน 9 วัน มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1 ส่วนจำนวน 8 วันกับไม่ระบุ มีจำนวนเท่ากันคือ 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 5.11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน

การเดินทางไปท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	85	41.1
ไม่เคย	122	58.9
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.11 พบว่านักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน มีจำนวน 85 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 41.1 และไม่เคย มีจำนวน 122 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.9

ตารางที่ 5.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน

การเดินทางไปท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	109	52.7
ไม่เคย	98	47.3
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.12 พบว่านักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน มีจำนวน 109 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.7 และไม่เคย มีจำนวน 98 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 47.3

**ตารางที่ 5.13** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ป่าไม้

การเดินทางไปท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	94	45.4
ไม่เคย	113	54.6
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.13 พบว่านักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ป่าไม้ มีจำนวน 94 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 45.4 และไม่เคย มีจำนวน 113 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.6

**ตารางที่ 5.14** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามจำนวนค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการเดินทางมาท่องเที่ยว

จำนวนค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 2,500 บาท	89	43.0
25,01-5,000 บาท	49	23.7
สูงกว่า 5,000 บาท	58	28.0
ไม่ระบุ	11	5.3
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.14 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวต่ำกว่า 2,500 บาท มีจำนวน 89 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาคือ เสียค่าใช้จ่ายสูงกว่า 5,000 บาท มีจำนวน 58 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 28 เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 25,01-5,000 บาท มีจำนวน 49 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.7 และไม่ระบุ มีจำนวน 11 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.3

ตารางที่ 5.15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการท่องเที่ยวมากที่สุด

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเดินทาง	62	30.0
ที่พัก	61	29.5
อาหารและเครื่องดื่ม	52	25.1
ค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว	3	1.4
ของฝาก/ของที่ระลึก	14	6.8
อื่นๆ	8	3.9
ไม่ระบุ	7	3.4
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.15 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เสียค่าใช้จ่ายไปกับการเดินทาง มีจำนวน 62 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาคือ ที่พัก มีจำนวน 61 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.5 อาหารและเครื่องดื่ม มีจำนวน 52 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25.1 ของฝาก/ของที่ระลึก มีจำนวน 14 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.8 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ มีจำนวน 8 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.9 ค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว มีจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.4 และไม่ระบุ มีจำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.4

ตารางที่ 5.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามแหล่งความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวลำดับที่ 1

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การบอกเล่าของเพื่อน/ญาติ	64	30.9
สื่อ วิทยุ/โทรทัศน์	63	30.4
หนังสือ/หนังสือพิมพ์/นิตยสาร	29	14.0
อินเทอร์เน็ต	18	8.7
ข้อมูลจากบริษัทนำเที่ยว	24	11.6
อื่นๆ	3	1.4
ไม่ระบุ	6	2.9
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.16 พบว่าในลำดับที่ 1 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากการบอกเล่าของเพื่อน/ญาติ มีจำนวน 64 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.9 รองลงมาคือจากสื่อ วิทยุ/โทรทัศน์ มีจำนวน 63 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.4 จากหนังสือ/หนังสือพิมพ์/นิตยสาร มีจำนวน 29 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14 ข้อมูลจากบริษัทนำเที่ยว มีจำนวน 24 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.6 จากอินเทอร์เน็ต มีจำนวน 18 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.7 จากแหล่งอื่นๆ มีจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.4 และไม่ระบุ มีจำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.9

ตารางที่ 5.17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามแหล่งความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวลำดับที่ 2

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การบอกเล่าของเพื่อน/ญาติ	9	4.3
สื่อ วิทยุ/โทรทัศน์	46	22.2
หนังสือ/หนังสือพิมพ์/นิตยสาร	72	34.8
อินเทอร์เน็ต	20	9.7
ข้อมูลจากบริษัทนำเที่ยว	9	4.3
อื่นๆ	2	1.0
ไม่ระบุ	49	23.7
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.17 พบว่าในลำดับที่ 2 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากหนังสือ/หนังสือพิมพ์/นิตยสาร มีจำนวน 72 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 34.8 จากสื่อวิทยุ/โทรทัศน์ มีจำนวน 46 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 22.2 จากอินเทอร์เน็ต มีจำนวน 20 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.7 ส่วนการบอกเล่าของเพื่อน/ญาติกับข้อมูลจากบริษัทนำเที่ยว มีจำนวนเท่ากัน คือ 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.3 จากแหล่งอื่นๆ มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1 และไม่ระบุ มีจำนวน 49 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.7

**ตารางที่ 5.18** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามแหล่งความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวลำดับที่ 3

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การบอกเล่าของเพื่อน/ญาติ	17	8.2
สื่อ วิทยุ/โทรทัศน์	19	9.2
หนังสือ/หนังสือพิมพ์/นิตยสาร	38	18.4
อินเทอร์เน็ต	43	20.8
ข้อมูลจากบริษัทนำเที่ยว	19	9.2
อื่นๆ	0	0
ไม่ระบุ	71	34.3
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.18 พบว่าในลำดับที่ 3 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต มีจำนวน 43 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 20.8 หนังสือ/หนังสือพิมพ์/นิตยสาร มีจำนวน 38 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.4 ส่วนสื่อ วิทยุ/โทรทัศน์กับข้อมูลจากบริษัทนำเที่ยว มีจำนวนเท่ากัน คือ 19 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.2 จากการบอกเล่าของเพื่อน/ญาติ มีจำนวน 17 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.2 จากแหล่งอื่นๆ มีจำนวน 0 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0 และไม่ระบุ มีจำนวน 71 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 34.3

ตารางที่ 5.19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามความคาดหวังในการท่องเที่ยว

ความคาดหวัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน	92	44.4
ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว	102	49.3
ชื่อของฝาก ของที่ระลึก	4	1.9
อื่นๆ	5	2.4
ไม่ระบุ	4	1.9
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.19 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคาดหวังในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว มีจำนวน 102 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 49.3 รองลงมาคือ ด้านความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีจำนวน 92 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 44.4 ด้านอื่นๆ มีจำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.4 ส่วนด้านการซื้อของฝาก ของที่ระลึกกับไม่ระบุ มีจำนวนเท่ากัน คือ 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.9

ตารางที่ 5.20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามความพอใจในประสบการณ์จากการท่องเที่ยว

ความพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยมาก	0	0
น้อย	1	0.5
ปานกลาง	44	21.3
มาก	135	65.2
มากที่สุด	27	13.0
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.20 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพอใจในประสบการณ์จากการท่องเที่ยวมาก มีจำนวน 135 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 65.2 รองลงมาคือ พอใจปานกลาง มีจำนวน 44 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 21.3 พอใจมากที่สุด มีจำนวน 27 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.0 พอใจน้อย มีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.5 และพอใจน้อยมาก มีจำนวน 0 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0

ตารางที่ 5.21 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามความประทับใจในการท่องเที่ยว

ความประทับใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความสวยงามของสถานที่	79	38.2
ความซาบซึ้งในคุณค่าทางประวัติศาสตร์	40	19.3
วัฒนธรรม/วิถีชุมชน	72	34.8
อาหาร/ของฝาก/ของที่ระลึก	14	6.8
อื่นๆ	2	1.0
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.21 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประทับใจความสวยงามของสถานที่ มีจำนวน 79 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 38.2 รองลงมาคือ ประทับใจวัฒนธรรม/วิถีชุมชน มีจำนวน 72 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 34.8 ประทับใจความซาบซึ้งในคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีจำนวน 40 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 19.3 ประทับใจอาหาร/ของฝาก/ของที่ระลึก มีจำนวน 14 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.8 และประทับใจด้านอื่นๆ มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1

**ตารางที่ 5.22** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามความพึงพอใจต่อประเด็นต่างๆ ในสถานที่ท่องเที่ยว

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. จุดเด่น ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยว	38 (18.4)	135 (65.2)	34 (16.4)	0 (0)	0 (0)
2. ความสะอาด เรียบร้อย	36 (17.4)	107 (51.7)	64 (30.9)	0 (0)	0 (0)
3. สิ่งอำนวยความสะดวก	20 (9.7)	116 (56.0)	68 (32.9)	3 (1.4)	0 (0)
4. การให้ข้อมูล ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว	32 (15.5)	99 (47.8)	73 (35.3)	2 (1.0)	1 (0.5)
5. การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสาร	24 (11.6)	99 (47.8)	82 (39.6)	2 (1.0)	0 (0)
6. ความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สิน	57 (27.5)	98 (47.3)	51 (24.6)	1 (0.5)	0 (0)
7. ค่าใช้จ่ายสำหรับการเข้าชมสถานที่	20 (9.7)	84 (40.6)	76 (36.7)	25 (12.1)	2 (1.0)
8. กฎระเบียบ หรือข้อบังคับในการเข้าชมสถานที่	23 (11.1)	103 (49.8)	77 (37.2)	2 (1.0)	2 (1.0)

จากตารางที่ 5.22 พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในประเด็นจุดเด่น ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 135 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 65.2 ประเด็นความสะอาด เรียบร้อยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 107 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.7 ประเด็นสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 116 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 56 ประเด็นการให้ข้อมูล ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 99 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 47.8 ประเด็นการประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 99 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 47.8 ประเด็นความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สินส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 98 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 47.3 ประเด็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเข้าชมสถานที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 84 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 40.6 และประเด็นกฎระเบียบ หรือข้อบังคับในการเข้าชมสถานที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 103 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 49.8

**ตารางที่ 5.23** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามความต้องการในการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งเมื่อมีโอกาส

ความต้องการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มา	198	95.7
ไม่มา	8	3.9
ไม่ระบุ	1	0.5
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.23 พบว่านักท่องเที่ยวที่จะกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งเมื่อมีโอกาส มีจำนวน 198 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 95.7 ไม่กลับมาท่องเที่ยวอีก มีจำนวน 8 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.9 และไม่ระบุ มีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.5

#### 5.1.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

**ตารางที่ 5.24** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การได้รับข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	176	85.0
ไม่เคย	31	15.0
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.24 พบว่านักท่องเที่ยวที่เคยได้ยินได้ฟัง หรือรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจำนวน 176 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 85 และไม่เคย มีจำนวน 31 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15

ตารางที่ 5.25 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การบอกเล่าของเพื่อน/ญาติ	28	13.5
หนังสือ/นิตยสาร	45	21.7
โทรทัศน์/วิทยุ	79	38.2
อินเทอร์เน็ต	24	11.6
อื่นๆ	2	1.0
ไม่ระบุ	29	14.0
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.25 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากโทรทัศน์/วิทยุ มีจำนวน 79 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 38.2 รองลงมาคือ จากหนังสือ/นิตยสาร มีจำนวน 45 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 21.7 จากการบอกเล่าของเพื่อน/ญาติ มีจำนวน 28 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.5 จากอินเทอร์เน็ต มีจำนวน 24 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.6 จากแหล่งอื่นๆ มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1 และไม่ระบุ มีจำนวน 29 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14

**ตารางที่ 5.26** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับ

ประเภทข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	104	50.2
ความรู้เกี่ยวกับหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	39	18.8
การแนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	14	6.8
รณรงค์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	20	9.7
อื่นๆ	0	0
ไม่ระบุ	30	14.5
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.26 พบว่านักท่องเที่ยวเคยได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่ในเรื่องการแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจำนวน 104 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50.2 รองลงมาคือ เรื่องความรู้เกี่ยวกับหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจำนวน 39 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.8 เรื่องการรณรงค์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจำนวน 20 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.7 เรื่องการแนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจำนวน 14 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.8 เรื่องอื่นๆ มีจำนวน 0 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0 และไม่ระบุ มีจำนวน 30 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.5

**ตารางที่ 5.27** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การได้รับข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	106	51.2
ไม่เคย	91	44.0
ไม่ระบุ	10	4.8
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.27 พบว่านักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก่อน มีจำนวน 106 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.2 ไม่เคย มีจำนวน 91 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 44 และไม่ระบุ มีจำนวน 10 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.8

**ตารางที่ 5.28** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อย	0	0.0
ปานกลาง	48	23.2
มาก	159	76.8
รวม	207	100.0

จากตารางที่ 5.28 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก มีจำนวน 159 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 76.8 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง มีจำนวน 48 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.2 และระดับน้อย มีจำนวน 0 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0

**ตารางที่ 5.29** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเพศ

เพศ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ชาย	-	24 (26.4)	67 (73.6)	91 (100.0)
หญิง	-	24 (20.7)	92 (79.3)	116 (100.0)
รวม	-	48 (23.2)	159 (76.8)	207 (100.0)

จากตารางที่ 5.29 พบว่านักท่องเที่ยวเพศชายส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก มีจำนวน 67 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 73.6 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง มีจำนวน 24 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.4 และระดับน้อย มีจำนวน 0 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0 และนักท่องเที่ยวเพศหญิงส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก มีจำนวน 92 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 79.3 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง มีจำนวน 24 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 20.7 และระดับน้อย มีจำนวน 0 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0

**ตารางที่ 5.30** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอายุ

อายุ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
น้อยกว่า 20 ปี	-	21 (30.4)	48 (69.6)	69 (100.0)
21-30 ปี	-	12 (28.6)	30 (71.4)	42 (100.0)
31-40 ปี	-	7 (22.6)	24 (77.4)	31 (100.0)
41-50 ปี	-	5 (17.2)	24 (82.8)	29 (100.0)
51-60 ปี	-	3 (10.3)	26 (89.7)	29 (100.0)
มากกว่า 60 ปี	-	-	6 (100.0)	6 (100.0)
รวม	-	48 (23.3)	158 (76.7)	206 (100.0)

จากตารางที่ 5.30 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากที่สุดส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 60 ปี มีจำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 51-60 ปี ช่วงอายุ 41-50 ปี ช่วงอายุ 31-40 ปี ช่วงอายุ 21-30 ปี และอายุน้อยกว่า 20 ปี มีจำนวน 26 คน จำนวน 24 คน จำนวน 24 คน จำนวน 30 คน และจำนวน 48 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 89.7, 82.8, 77.4, 71.4 และ 69.6 ตามลำดับ

**ตารางที่ 5.31** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
โสด	-	33 (26.8)	90 (73.2)	123 (100.0)
สมรส	-	15 (19.0)	64 (81.0)	79 (100.0)
หม้าย/หย่าร้าง	-	-	4 (100.0)	4 (100.0)
รวม	-	48 (23.3)	158 (76.7)	206 (100.0)

จากตารางที่ 5.31 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากที่สุดส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสเป็นหม้าย/หย่าร้าง มีจำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวที่สมรสแล้ว และนักท่องเที่ยวที่โสด มีจำนวน 64 คน และจำนวน 90 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 81 และ 73.2 ตามลำดับ

**ตารางที่ 5.32** จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศาสนา

ศาสนา	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
พุทธ	-	47 (23.7)	151 (76.3)	198 (100.0)
คริสต์	-	-	5 (100.0)	5 (100.0)
อิสลาม	-	1 (50.0)	1 (50.0)	2 (100.0)
พราหมณ์	-	-	-	-
ซิกข์	-	-	-	-
ฮินดู	-	-	-	-
อื่นๆ	-	-	-	-
รวม	-	48 (23.4)	157 (76.6)	205 (100.0)

จากตารางที่ 5.32 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับ  
 มากที่สุดนับถือศาสนาคริสต์ มีจำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ  
 นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาพุทธ และนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลาม มีจำนวน 151 คน และ  
 จำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 76.3 และ 50 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.33 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักทอ่งเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการศึกษาสูงสุด

การศึกษาสูงสุด	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ไม่ได้ศึกษา	-	-	-	-
ประถมศึกษา	-	3 (13.0)	20 (87.0)	23 (100.0)
มัธยมต้น	-	2 (22.2)	7 (77.8)	9 (100.0)
มัธยมปลาย/ปวช.	-	16 (43.2)	21 (56.8)	37 (100.0)
ปวส./อนุปริญญา	-	4 (19.0)	17 (81.0)	21 (100.0)
ปริญญาตรี	-	22 (20.6)	85 (79.4)	107 (100.0)
สูงกว่าปริญญาตรี	-	1 (11.1)	8 (88.9)	9 (100.0)
อื่นๆ	-	-	1 (100.0)	1 (100.0)
รวม	-	48 (23.2)	159 (76.8)	207 (100.0)

จากตารางที่ 5.33 พบว่านักทอ่งเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากที่สุดส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับอื่นๆ มีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี ระดับประถมศึกษา ระดับปวส./อนุปริญญา ระดับปริญญาตรี ระดับมัธยมต้น และระดับมัธยมปลาย/ปวช. มีจำนวน 8 คน จำนวน 20 คน จำนวน 17 คน จำนวน 85 คน จำนวน 7 คน และจำนวน 21 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 88.9, 87, 81, 79.4, 77.8 และ 56.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.34 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอาชีพ

อาชีพ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
นักเรียน/นักศึกษา	-	27 (29.3)	65 (70.7)	92 (100.0)
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	-	7 (28.0)	18 (72.0)	25 (100.0)
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	7 (17.9)	32 (82.1)	39 (100.0)
พนักงานบริษัทเอกชน	-	1 (16.7)	5 (83.3)	6 (100.0)
รับจ้างแรงงาน/กรรมกร	-	1 (16.7)	5 (83.3)	6 (100.0)
เกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์	-	3 (14.3)	18 (85.7)	21 (100.0)
แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ	-	-	9 (100.0)	9 (100.0)
อื่นๆ	-	-	5 (100.0)	5 (100.0)
รวม	-	46 (22.7)	157 (77.3)	203 (100.0)

จากตารางที่ 5.34 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากที่สุดส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณและประกอบอาชีพอื่นๆ มีจำนวน 9 คน และ 5 คน ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์ พนักงานบริษัทเอกชน รับจ้างแรงงาน/กรรมกร ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 18 คน จำนวน 5 คน จำนวน 5 คน จำนวน 32 คน จำนวน 18 คน และจำนวน 65 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 85.7, 83.3, 83.3, 82.1, 72 และ 70.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.35 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและรายได้

รายได้	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	-	40 (30.3)	92 (69.7)	132 (100.0)
10,001-20,000 บาท	-	5 (20.0)	20 (80.0)	25 (100.0)
20,001-50,000 บาท	-	2 (9.1)	20 (90.9)	22 (100.0)
สูงกว่า 50,000 บาท	-	-	5 (100.0)	5 (100.0)
รวม	-	47 (25.5)	137 (74.5)	184 (100.0)

จากตารางที่ 5.35 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากที่สุดส่วนใหญ่มีรายได้สูงกว่า 50,000 บาท มีจำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 100 ร้อยละลงมาคือ ช่วงรายได้ 20,001-50,000 บาท ช่วงรายได้ 10,001-20,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 20 คน จำนวน 20 คน และจำนวน 92 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 90.9, 80 และ 69.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.36 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	72 (34.8)	129 (62.3)	5 (2.4)	1 (0.5)	0 (0)
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเพียงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้การท่องเที่ยวเท่านั้น มาสามารถช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้	22 (10.6)	56 (27.1)	31 (15.0)	78 (37.7)	20 (9.7)
3. การเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆ เป็นสิ่งที่ควรทำ เพราะจะช่วยให้มีรายได้สำหรับบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว นั้น	45 (21.7)	119 (57.5)	31 (15.0)	11 (5.3)	1 (0.5)
4. การท่องเที่ยวในวันหยุดหรือเทศกาลที่มีวันหยุดต่อเนื่องเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้จะต้องเผชิญกับความแออัดของนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็ต้องยอมอดทน	10 (4.8)	66 (31.9)	40 (19.3)	80 (38.6)	11 (5.3)
5. การท่องเที่ยวไปในชุมชนต่างๆ นั้น เป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน นักท่องเที่ยวเป็นเสมือนลูกค้า จึงไม่จำเป็นต้องเคารพหรือเกรงใจชาวบ้านในชุมชน	45 (21.7)	62 (30.0)	7 (3.4)	68 (32.9)	25 (12.1)
6. การท่องเที่ยวควรก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นหลัก ไม่จำเป็นต้องได้อะไรมากกว่านี้	20 (9.7)	58 (28.0)	34 (16.4)	70 (33.8)	25 (12.1)
7. การท่องเที่ยวด้วยการเดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นเรื่องที่ต้องเหน็ดเหนื่อยยุ่งยาก ไม่น่าปฏิบัติ	22 (10.6)	65 (31.4)	14 (6.8)	80 (38.6)	26 (12.6)
8. นักท่องเที่ยวที่ดี ควรศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวก่อนไปเที่ยวทุกครั้ง	70 (33.8)	118 (57.0)	17 (8.2)	2 (1.0)	0 (0)
9. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้	87 (42.0)	105 (50.7)	14 (6.8)	0 (0)	1 (0.5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**ตารางที่ 5.36 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามทัศนคติที่มีต่อ  
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
10. การนำขยะที่ย่อยสลายไม่ได้ตามธรรมชาติทุก ชิ้นออกจากป่า หลังการท่องเที่ยวเดินป่า เป็นสิ่งที่ ยุ่งยาก ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง	42 (20.3)	49 (23.7)	30 (14.5)	64 (30.9)	22 (10.6)
11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะประสบความสำเร็จได้ ต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานที่ดูแลด้าน การท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวด้วย	101 (48.8)	89 (43.0)	13 (6.3)	4 (1.9)	0 (0)
12. ควรสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นของแหล่ง ท่องเที่ยว มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวนั้นๆอย่างแท้จริง	72 (34.8)	121 (58.5)	12 (5.8)	1 (0.5)	1 (0.5)

จากตารางที่ 5.36 พบว่าทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน" ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีจำนวน 129 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 62.3 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเพียงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้การท่องเที่ยวเท่านั้น มาสามารถช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้" ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย มีจำนวน 78 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.7 คำกล่าวที่ว่า "การเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆเป็นสิ่งที่ควรทำ เพราะจะช่วยให้มีรายได้สำหรับบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้น" ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีจำนวน 119 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.5 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวในวันหยุดหรือเทศกาลที่มีวันหยุดต่อเนื่องเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้จะต้องเผชิญกับความแออัดของนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆก็ต้องยอมอดทน" ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย มีจำนวน 80 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 38.6 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวไปในชุมชนต่างๆ นั้น เป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน นักท่องเที่ยวเป็นเสมือนลูกค้า จึงไม่จำเป็นต้องเคารพหรือเกรงใจชาวบ้านในชุมชน" ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย มีจำนวน 68 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.9 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวควรก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นหลัก ไม่จำเป็นต้องได้อะไรมากกว่านี้" ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย มีจำนวน 70 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.8 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวด้วยการเดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นเรื่องที่ต้องเหน็ดเหนื่อยยุ่งยาก ไม่น่าปฏิบัติ" ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย มี

จำนวน 80 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 38.6 คำกล่าวที่ว่า "นักท่องเที่ยวที่ดี ควรศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวก่อนไปเที่ยวทุกครั้ง" ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีจำนวน 118 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57 คำกล่าวที่ว่า "กิจกรรมการท่องเที่ยวนิเวศ สามารถปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้" ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีจำนวน 105 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50.7 คำกล่าวที่ว่า "การนำขยะที่ย่อยสลายไม่ได้ตามธรรมชาติทุกชิ้นออกจากป่า หลังการท่องเที่ยวเดินป่า เป็นสิ่งที่ยุ่งยาก ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง" ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย มีจำนวน 64 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.9 คำกล่าวที่ว่า "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะประสบความสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวด้วย" ส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีจำนวน 101 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 48.8 และคำกล่าวที่ว่า "ควรสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆอย่างแท้จริง" ส่วนใหญ่เห็นด้วย มีจำนวน 121 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.5



ตารางที่ 5.37 จำนวนและร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความสำคัญของการให้  
ความสำคัญเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเด็น	ระดับความสำคัญ จำนวน(ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสร้างและกระจายรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่นใน แหล่งท่องเที่ยว	61 (29.5)	106 (51.2)	36 (17.4)	2 (1.0)	2 (1.0)
2. การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตให้คงเดิม	89 (43.0)	95 (45.9)	20 (9.7)	3 (1.4)	0 (0)
3. การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่ง ท่องเที่ยว	77 (37.2)	111 (53.6)	19 (9.2)	0 (0)	0 (0)
4. การสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว	95 (45.9)	83 (40.1)	28 (13.5)	1 (0.5)	0 (0)
5. การใช้มีดคุเทศก์ท้องถิ่นเป็นผู้นำเที่ยว	77 (37.2)	96 (46.4)	33 (15.9)	1 (0.5)	0 (0)
6. การศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในแหล่ง ท่องเที่ยว	66 (31.9)	116 (56.0)	18 (8.7)	6 (2.9)	1 (0.5)
7. การกำหนดคุณสมบัติของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามา เที่ยวในพื้นที่	32 (15.5)	79 (38.2)	59 (28.5)	28 (13.5)	9 (4.3)
8. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาให้ เหมาะสม	47 (22.7)	89 (43.0)	48 (23.2)	14 (6.8)	9 (4.3)
9. การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงนิเวศที่ถูกต้องแก่ชุมชนท้องถิ่น เจ้าของพื้นที่	65 (31.4)	110 (53.1)	31 (15.0)	0 (0)	1 (0.5)
10. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหาร จัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของตน	69 (33.3)	97 (46.9)	38 (18.4)	3 (1.4)	0 (0)
11. การกำหนดกฎระเบียบที่เข้มงวด เคร่งครัด กับ นักท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลาที่ท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่	39 (18.8)	104 (50.2)	56 (27.1)	8 (3.9)	0 (0)
12. การป้องกันนักลงทุนจากภายนอกเข้ามาเอา เปรียบชุมชนท้องถิ่นในการแสวงหารายได้จากการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่	52 (25.1)	94 (45.4)	47 (22.7)	12 (5.8)	2 (1.0)
13. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน ระดับที่เหมาะสม	62 (30.0)	109 (52.7)	33 (15.9)	3 (1.4)	0 (0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.37 พบว่านักท่องเที่ยวยุโรปส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรให้ความสำคัญในประเด็นการสร้างและกระจายรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก มีจำนวน 106 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.2 ประเด็นการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตให้คงเดิมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 95 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 45.9 ประเด็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 111 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.6 ประเด็นการสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 95 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 45.9 ประเด็นการใช้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นเป็นผู้นำเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 96 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.4 ประเด็นการศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 116 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 56 ประเด็นการกำหนดคุณสมบัติของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 79 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 38.2 ประเด็นการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาให้เหมาะสมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 89 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 43 ประเด็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องแก่ชุมชนท้องถิ่น เจ้าของพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 110 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.1 ประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของตนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 97 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.9 ประเด็นการกำหนดกฎระเบียบที่เข้มงวด เคร่งครัด กับนักท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลาที่ท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 104 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50.2 ประเด็นการป้องกันนักลงทุนจากภายนอกเข้ามาเอาเปรียบชุมชนท้องถิ่นในการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 94 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 45.4 และประเด็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับที่เหมาะสมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 109 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.7

## 5.2 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดระดับนัยสำคัญ 0.05

### สมมติฐานที่ 1

$H_0$ : เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : เพศมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

**ตารางที่ 5.38** จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว

เพศ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ชาย	-	24 (26.4)	67 (73.6)	91 (100.0)
หญิง	-	24 (20.7)	92 (79.3)	116 (100.0)
รวม	-	48 (23.2)	159 (76.8)	207 (100.0)
$\chi^2 = 0.925$ $df = 1$ $p\text{-value} = 0.336$				

จากตารางที่ 5.38 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.336 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือเพศไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 2

$H_0$ : อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : อายุมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

**ตารางที่ 5.39** จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว

อายุ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
น้อยกว่า 20 ปี	-	21 (30.4)	48 (69.6)	69 (100.0)
21-30 ปี	-	12 (28.6)	30 (71.4)	42 (100.0)
31-40 ปี	-	7 (22.6)	24 (77.4)	31 (100.0)
41-50 ปี	-	5 (17.2)	24 (82.8)	29 (100.0)
51-60 ปี	-	3 (10.3)	26 (89.7)	29 (100.0)
มากกว่า 60 ปี	-	-	6 (100.0)	6 (100.0)
รวม	-	48 (23.3)	158 (76.7)	206 (100.0)
$\chi^2 = 7.769$ $df = 5$ $p\text{-value} = 0.169$				

จากตารางที่ 5.39 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.169 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคืออายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 3

$H_0$ : สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 5.40 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความรู้อี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว

สถานภาพสมรส	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
โสด	-	33 (26.8)	90 (73.2)	123 (100.0)
สมรส	-	15 (19.0)	64 (81.0)	79 (100.0)
หม้าย/หย่าร้าง	-	-	4 (100.0)	4 (100.0)
รวม	-	48 (23.3)	158 (76.7)	206 (100.0)
$\chi^2 = 2.894$ $df = 2$ $p\text{-value} = 0.235$				

จากตารางที่ 5.40 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.235 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 4

$H_0$ : ศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : ศาสนามีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 5.41 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว

ศาสนา	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
พุทธ	-	47 (23.7)	151 (76.3)	198 (100.0)
คริสต์	-	-	5 (100.0)	5 (100.0)
อิสลาม	-	1 (50.0)	1 (50.0)	2 (100.0)
พราหมณ์	-	-	-	-
ซิกข์	-	-	-	-
ฮินดู	-	-	-	-
อื่นๆ	-	-	-	-
รวม	-	48 (23.4)	157 (76.6)	205 (100.0)
$\chi^2 = 2.328$ $df = 2$ $p\text{-value} = 0.312$				

จากตารางที่ 5.41 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.312 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 5

$H_0$ : การศึกษาสูงสุดไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : การศึกษาสูงสุดมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 5.42 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาสูงสุดกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว

การศึกษาสูงสุด	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ไม่ได้ศึกษา	-	-	-	-
ประถมศึกษา	-	3 (13.0)	20 (87.0)	23 (100.0)
มัธยมต้น	-	2 (22.2)	7 (77.8)	9 (100.0)
มัธยมปลาย/ปวช.	-	16 (43.2)	21 (56.8)	37 (100.0)
ปวส./อนุปริญญา	-	4 (19.0)	17 (81.0)	21 (100.0)
ปริญญาตรี	-	22 (20.6)	85 (79.4)	107 (100.0)
สูงกว่าปริญญาตรี	-	1 (11.1)	8 (88.9)	9 (100.0)
อื่นๆ	-	-	1 (100.0)	1 (100.0)
รวม	-	48 (23.2)	159 (76.8)	207 (100.0)
$\chi^2 = 11.345$ df = 6 p-value = 0.078				

จากตารางที่ 5.42 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.078 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือการศึกษาสูงสุดไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 6

$H_0$ : อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : อาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 5.43 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว

อาชีพ	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
นักเรียน/นักศึกษา	-	27 (29.3)	65 (70.7)	92 (100.0)
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	-	7 (28.0)	18 (72.0)	25 (100.0)
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	7 (17.9)	32 (82.1)	39 (100.0)
พนักงานบริษัทเอกชน	-	1 (16.7)	5 (83.3)	6 (100.0)
รับจ้างแรงงาน/กรรมกร	-	1 (16.7)	5 (83.3)	6 (100.0)
เกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์	-	3 (14.3)	18 (85.7)	21 (100.0)
แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ	-	-	9 (100.0)	9 (100.0)
อื่นๆ	-	-	5 (100.0)	5 (100.0)
รวม	-	46 (22.7)	157 (77.3)	203 (100.0)
$\chi^2 = 8.437$ df = 7 p-value = 0.296				

จากตารางที่ 5.43 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.296 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคืออาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## สมมติฐานที่ 7

$H_0$ : รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

$H_1$ : รายได้มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 5.44 จำนวน ร้อยละ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มนักท่องเที่ยว

รายได้	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	-	40 (30.3)	92 (69.7)	132 (100.0)
10,001-20,000 บาท	-	5 (20.0)	20 (80.0)	25 (100.0)
20,001-50,000 บาท	-	2 (9.1)	20 (90.9)	22 (100.0)
สูงกว่า 50,000 บาท	-	-	5 (100.0)	5 (100.0)
รวม	-	47 (25.5)	137 (74.5)	184 (100.0)
$\chi^2 = 6.823$ df = 3 p-value = 0.078				

จากตารางที่ 5.44 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.078 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 8

$H_0$ : เพศต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_a$ : เพศต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ตารางที่ 5.45 ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามเพศของกลุ่มนักท่องเที่ยว

Z	p-value
-0.792	0.429

จากตารางที่ 5.45 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.429 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 9

$H_0$ : อายุต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_a$ : อายุต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างน้อย 1 คู่

ตารางที่ 5.46 ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอายุของกลุ่มนักท่องเที่ยว

$\chi^2$	df	p-value
10.127	5	0.072

จากตารางที่ 5.46 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.072 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละช่วงอายุไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 10

$H_0$ : สถานภาพสมรสต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : สถานภาพสมรสต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 5.47** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามสถานภาพสมรสของกลุ่มนักท่องเที่ยว

$\chi^2$	df	p-value
7.189	2	0.027

จากตารางที่ 5.47 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.027 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ  $H_0$  และยอมรับ  $H_1$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มสถานภาพสมรสแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 11

$H_0$ : ศาสนาต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : ศาสนาต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 5.48** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามศาสนาของกลุ่มนักท่องเที่ยว

$\chi^2$	df	p-value
4.231	2	0.121

จากตารางที่ 5.48 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.121 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มศาสนาไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 12

$H_0$ : การศึกษาสูงสุดต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : การศึกษาสูงสุดต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 5.49** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามการศึกษาสูงสุดของกลุ่มนักท่องเที่ยว

$\chi^2$	df	p-value
11.371	6	0.078

จากตารางที่ 5.49 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.078 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มการศึกษาไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### สมมติฐานที่ 13

$H_0$ : อาชีพต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : อาชีพต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 5.50** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอาชีพของกลุ่มนักท่องเที่ยว

$\chi^2$	df	p-value
26.991	7	0.000

จากตารางที่ 5.50 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ  $H_0$  และยอมรับ  $H_1$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มอาชีพแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

#### สมมติฐานที่ 14

$H_0$ : รายได้ต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : รายได้ต่างกันมีค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่

**ตารางที่ 5.51** ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามรายได้ของกลุ่มนักท่องเที่ยว

$\chi^2$	df	p-value
6.874	3	0.076

จากตารางที่ 5.51 พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.076 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงยอมรับ  $H_0$  นั่นคือระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละกลุ่มรายได้ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

## บทที่ 6

### สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ความสำเร็จ ความล้มเหลว และความยั่งยืน โดยศึกษาจากการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นในท้องถิ่น และทัศนคติของผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการศึกษาทัศนคติของชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สำรวจและประเมินศักยภาพ และการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์ ซึ่งจะเน้นในเรื่องของสภาพแวดล้อม คุณค่าความสำคัญ การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น การให้การศึกษา การรักษาสภาพแวดล้อม และองค์การจัดการและเสนอแนวทางการพัฒนา และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอนุรักษ์ ได้ผลจากการวิเคราะห์ดังนี้

#### 6.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปและทัศนคติของผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

6.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าเป็นเพศหญิงมีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 เป็นเพศชายมีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 และไม่ระบุเพศมีจำนวน 1 คน คิดร้อยละ 0.5 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 ถึง 40 ปี มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 41 ถึง 50 ปี มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 มีอายุระหว่าง 21 ถึง 30 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 มีอายุระหว่าง 51 ถึง 60 ปี มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 มีอายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีจำนวน 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 1.5 และไม่ระบุอายุมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้วมีจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 62.6 รองลงมาคือ มีสถานภาพโสดมีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 เป็นหม้าย/หย่าร้างมีจำนวน 11 คน และไม่ระบุมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 เมื่อจำแนกตามศาสนา พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมีจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 59.2 รองลงมา นับถือศาสนาอิสลามมีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 นับถือศาสนาคริสต์มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 นับถือศาสนาพราหมณ์, ซิกข์, ฮินดู และอื่นๆ มีจำนวน 0คน และไม่ระบุมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 เมื่อจำแนกตามการศึกษาสูงสุด พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีมีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา มีจำนวน

52 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 ระดับปวส.หรืออนุปริญญา มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ระดับมัธยมปลายหรือปวช. มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 ระดับมัธยมต้นมีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 ไม่ได้ศึกษามีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 และไม่ระบุมีจำนวน 4 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 1.9 เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายมีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 อื่นๆมีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 รับจ้างแรงงาน/กรรมกรมีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 พนักงานบริษัทเอกชนมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 เป็นนักเรียน/นักศึกษามีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 และไม่ระบุมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 รองลงมาคือ มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 ถึง 20,000 บาท มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,001 ถึง 50,000 บาท มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และไม่ระบุ มีจำนวน 21 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 10.2

6.1.2 การวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมากมีจำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 91.3 รองลงมาคือระดับปานกลางมีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 และไม่มีนักท่องเที่ยวที่มีความรู้ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้ผลดังนี้

6.1.2.1 ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นเพศชายส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 90.6 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 และผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นเพศหญิงส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก มีจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 91.7 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 และไม่มีนักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิงที่มีความรู้ในระดับน้อย

6.1.2.2 ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 31-40 ปี ช่วงอายุ 41-50 ปี ช่วงอายุ 51-60 ปี ช่วงอายุ 21-30 ปี อายุมากกว่า 60 ปี และ มีจำนวน

53 คน จำนวน 50 คน จำนวน 37 คน จำนวน 34 คน และจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 96.4, 92.6, 89.5, 88.1 และ 72.7 ตามลำดับ

6.1.2.3 ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่ที่เป็นโสด มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 93.7 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวที่สมรสแล้ว และนักท่องเที่ยวที่เป็นหม้าย/หย่าร้างมีจำนวน 117 คน และจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90.7 และ 81.8 ตามลำดับ

6.1.2.4 ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 94.3 รองลงมาคือ ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่นับถือศาสนาอิสลาม และผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่นับถือศาสนาคริสต์ มีจำนวน 62 คน และจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 86.1 และ 66.7 ตามลำดับ

6.1.2.5 ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และระดับมัธยมต้น มีจำนวน 9 คน และ 16 คน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ระดับมัธยมปลาย/ปวช. ระดับปริญญาตรี ระดับปวส./อนุปริญญา ระดับประถมศึกษา ไม่ได้ศึกษา และมีจำนวน 24 คน จำนวน 68 คน จำนวน 23 คน จำนวน 42 คน และจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 96.0, 95.6, 88.5, 80.8 และ 66.7 ตามลำดับ

6.1.2.6 ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณและพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย เกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์ ประกอบอาชีพอื่นๆ รับจ้างแรงงาน/กรรมกร และนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 37 คน จำนวน 51 คน จำนวน 38 คน จำนวน 19 คน จำนวน 16 คน และจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 94.9, 91.1, 90.5, 86.4, 84.2 และ 67.7 ตามลำดับ

6.1.2.7 ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่มีรายได้สูงกว่า 50,000 บาทและมีรายได้ช่วง 20,001-50,000 บาท มีจำนวน 2 คน และ 33 คน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ช่วงรายได้ 10,001-20,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 38 คน และจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 และ 88.2 ตามลำดับ

## 6.2 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปและทัศนคตินักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

6.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีนักท่องเที่ยวเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ อายุตั้งแต่ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.3 อายุตั้งแต่ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 15 ส่วนอายุตั้งแต่ 41-50 ปีกับอายุตั้งแต่ 51-60 ปี มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14 อายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.9 และไม่ระบุ คิดเป็นร้อยละ 0.5 เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า สถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังโสด คิดเป็นร้อยละ 59.4 รองลงมาคือ สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 38.2 เป็นหม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 1.9 และไม่ระบุ คิดเป็นร้อยละ 0.5 เมื่อจำแนกตามศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 95.7 รองลงมาคือ นับถือศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 2.4 นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 1 นับถือศาสนาพราหมณ์, ซิกข์, ฮินดู และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0 และไม่ระบุ คิดเป็นร้อยละ 1 เมื่อจำแนกตามการศึกษาสูงสุด พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ ระดับมัธยมปลายหรือปวช. คิดเป็นร้อยละ 17.9 ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.1 ระดับปวส. หรืออนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 10.1 ส่วนระดับมัธยมต้นกับระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 4.3 อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.5 และไม่ได้ศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 0 เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 18.8 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 12.1 เกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 10.1 แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ คิดเป็นร้อยละ 4.3 ส่วนพนักงานบริษัทเอกชนกับรับจ้างแรงงาน/กรรมกร มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.9 อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 2.4 และไม่ระบุ คิดเป็นร้อยละ 1.9 เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.8 รองลงมาคือ มีรายได้ตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.1 มีรายได้ตั้งแต่ 20,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.6 มีรายได้สูงกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.4 และไม่ระบุ คิดเป็นร้อยละ 11.1

6.2.2 การวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับความรู้ของชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่มีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 76.8 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.2 และไม่มีนักท่องเที่ยวที่มีความรู้ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้ผลดังนี้

6.2.2.1 นักท่องเที่ยวเพศชายส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 73.6 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.4 และ

นักท่องเที่ยวยุคใหม่ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 79.3 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.7 และไม่มีนักท่องเที่ยวยุคใหม่และเพศหญิงที่มีความรู้ในระดับน้อย

6.2.2.2 นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 51-60 ปี ช่วงอายุ 41-50 ปี ช่วงอายุ 31-40 ปี ช่วงอายุ 21-30 ปี และอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 89.7, 82.8, 77.4, 71.4 และ 69.6 ตามลำดับ

6.2.2.3 นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสเป็นหม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวที่สมรสแล้ว และนักท่องเที่ยวที่โสด คิดเป็นร้อยละ 81 และ 73.2 ตามลำดับ

6.2.2.4 นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาพุทธ และนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 76.3 และ 50 ตามลำดับ

6.2.2.5 นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ระดับประถมศึกษา ระดับปวส./อนุปริญญา ระดับปริญญาตรี ระดับมัธยมต้น และระดับมัธยมปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 88.9, 87, 81, 79.4, 77.8 และ 56.8 ตามลำดับ

6.2.2.6 นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณและประกอบอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกร/ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์ พนักงานบริษัทเอกชน รับจ้างแรงงาน/กรรมกร ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 85.7, 83.3, 83.3, 82.1, 72 และ 70.7 ตามลำดับ

6.2.2.7 นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากส่วนใหญ่มีรายได้สูงกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ช่วงรายได้ 20,001-50,000 บาท ช่วงรายได้ 10,001-20,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.9, 80 และ 69.7 ตามลำดับ

### 6.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

6.3.1 ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ และรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ยกเว้นเพศ และการศึกษาสูงสุด มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6.3.2 ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่าผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น มีค่านิยมฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกันในระหว่างเพศ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ และรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ยกเว้น อายุ และการศึกษาสูงสุด ที่มีค่านิยมฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

6.3.3 ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น มีค่านิยมฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่แตกต่างกันในระหว่างเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ยกเว้น ศาสนา ที่มีค่านิยมฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

6.3.4 ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความรู้ของชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่มีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา การศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6.3.5 ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับทัศนคติของชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า นักท่องเที่ยวมีค่านิยมฐานของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกันในระหว่างเพศ อายุ ศาสนา การศึกษาสูงสุด และรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ยกเว้นสถานภาพสมรส และอาชีพที่มีค่านิยมฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

### 6.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของแบบสอบถามผู้ประกอบการ / ผู้นำท้องถิ่น

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า ชุมชนถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกนั่นคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เพราะฉะนั้นควรให้ความสำคัญกับภาคชุมชน ในการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยผลักดันให้ชุมชนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนของชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการร่วมกันค้นหาปัญหาและ

สาเหตุของปัญหา การวางแผนงานด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ร่วมดำเนินงานหรือลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ และเปิดโอกาสให้ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานอย่างโปร่งใสอีกด้วย

ถึงแม้ว่าในภาพรวม แหล่งท่องเที่ยวทั้งสามจะมีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีศักยภาพสูง แต่ผู้วิจัยใคร่จะขอเสนอแนะแนวคิดเพื่อแก้ปัญหาที่พบในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับชุมชน ดังนี้

1. ชุมชนเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างจริงจังหรือไม่ ควรจะต้องมีส่วนร่วมรับรู้ร่วมคิด และตัดสินใจร่วมกันตั้งแต่ต้น
2. ตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ทั้งแง่บวกและลบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาหลายชุมชนรับรู้เพียงด้านบวกและผลประโยชน์เพียงส่วนเดียว
3. ยึดมั่นและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน โดยเข้าใจถึงผลการเปลี่ยนแปลงหากการท่องเที่ยวเข้ามาแล้วจะไม่ทำให้สิ่งดีดีเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปได้โดยง่าย
4. เข้าใจให้ตรงกันว่า การท่องเที่ยวเป็นเพียงเครื่องมือที่จะทำให้คนในชุมชนได้มาคิดร่วมกัน ทำงานร่วมกัน แก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการคิดและความเข้มแข็งของชุมชนเป็นเรื่องหลัก ผลตอบแทนเป็นเรื่องรองหรือรายได้เสริมนั่นเอง
5. วางแผนล่วงหน้าเรื่องงบประมาณ ให้เกิดความยุติธรรมและกระจายรายได้ให้ทั่วถึงมากที่สุด เพราะหลายแห่งเมื่อจัดสรรไม่ลงตัว จะเกิดความขัดแย้งและความแตกแยกในที่สุด และควรจัดแบ่งส่วนหนึ่งของรายได้กลับมาใช้พัฒนา พื้นฟูธรรมชาติและสังคมด้วย
6. นักท่องเที่ยวคาดหวังว่าจะมีการนำเสนอหรือสื่อความหมายทางวัฒนธรรมหรือธรรมชาติที่เข้าใจง่าย เป็นกันเอง มิใช่การพาไปให้ถึงที่ท่องเที่ยวเฉยๆ ควรมีการแนะนำหรือให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วย
7. กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องเคารพกฎเกณฑ์อันดีงามของชุมชน และสังคมนั้นๆ และเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวด้วย
8. มุ่งเน้นการจัดการที่ดี เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวส่วนมากจะจัดการได้ไม่เหมาะสมสำหรับความมีคุณค่าในตัวเองบางครั้งมุ่งจัดการเพื่อให้นักท่องเที่ยวสะดวกแต่ลืมคำนึงถึงสภาพการดูแลรักษาธรรมชาติและวัฒนธรรม
9. การจัดการอย่างเหมาะสมในด้าน
  - การจัดการขยะ ที่จะต้องให้มีน้อยที่สุดหรือพยายามให้นักท่องเที่ยวนำกลับไปด้วย

- คุณภาพน้ำ ที่จะต้องพยายามลดน้ำทิ้งน้ำเสียจากการท่องเที่ยว ทำแหล่งน้ำให้สะอาดที่สุด ในกรณีมีแหล่งน้ำตก หรือธารน้ำธรรมชาติ ไม่ควรใช้ยาสระผมหรือสบู่เนื่องจากจะส่งผลถึงสัตว์ พืช และระบบนิเวศ
- การจัดการเสียง การควบคุมไม่ให้เกิดเสียงอีกที่กคริสโครม ไม่ว่าจะมาจากเสียงนักท่องเที่ยว เครื่องยนต์ หรือแม้กระทั่งเสียงเพลง หรือเครื่องเสียง เพราะนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติมักชอบความสงบด้วย
- การดูแลความปลอดภัย ให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ซึ่งสำคัญมาก ความปลอดภัยเป็นประเด็นสำคัญอันดับต้นๆ ที่นักท่องเที่ยวทุกคนคำนึงถึง ดังนั้นการจัดการด้านนี้ต้องมีความพร้อมมากที่สุดเช่นกัน รวมถึงการเตรียมการเรื่องการปฐมพยาบาลอย่างถูกต้องด้วย

10. การแบ่งพื้นที่ที่เหมาะสม เป็นสัดส่วน ไม่ควรเปิดให้ท่องเที่ยวได้ทั้งหมด เพราะในบางครั้งอาจเป็นการรบกวนความสงบสุขของชุมชน หรือพื้นที่ธรรมชาติที่ควรสงวนให้ธรรมชาติได้ฟื้นตัวด้วย ดังนั้นควรวางแผนเรื่องการจัดแบ่งสรรพื้นที่ตั้งแต่แรก

11. คำนึงถึงความสามารถรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการจัดการและบริการที่มีขีดจำกัด ไม่ใช่จะรับได้เรื่อยๆ อย่างไม่มีขีดจำกัด มิฉะนั้นจะส่งผลทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่เสื่อมโทรมและเสื่อมความนิยมลงอย่างรวดเร็ว

12. คุณภาพการให้บริการ ทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร การเดินทาง ความเป็นอยู่ ที่พัก อาหารท้องถิ่น และที่สำคัญเสน่ห์ของการท่องเที่ยวในชุมชนไทย คือ อภัยาศัย น้ำใจไมตรี ความเอื้ออาทร และรอยยิ้มนั่นเอง

13. ร่วมกันวางแผนรองรับการพัฒนา และป้องกันผลกระทบทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งอาจจะพัฒนาไปสู่การเป็นแผนปฏิบัติการ แผนยุทธศาสตร์ หรือแม้แต่แผนแม่บทได้ในที่สุด

14. พยายามเผยแพร่และหาโอกาสสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีโอกาสก้าวหน้าเข้ามาทำงานเพื่อชุมชน และค่อยๆ สร้างการยอมรับในชุมชนเองจนสามารถมีกลุ่มอายุต่างๆ กันและถ่ายทอดวิธีการแนวทางและภูมิปัญญาให้สืบต่อไปได้

15. พัฒนาและหาโอกาสที่จะให้ชุมชนได้เรียนรู้จากความสำเร็จ ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาของรูปแบบการบริหารจัดการของชุมชนอื่นๆ อยู่เสมอเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป หากแหล่งท่องเที่ยวทั้งสามหันกลับมาทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นทุกแง่มุมทั้งบวกและลบ พร้อมกับพิจารณาโอกาสของชุมชนต่อไปในอนาคตว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนนั้น

ส่งผลดีต่อชุมชนในระยะยาวจริงหรือไม่ ชุมชนจะจัดการอย่างไรต่อไป น่าจะเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนำไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

### 6.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของแบบสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวที่เป็นกระแสนิยมและมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในปัจจุบัน ในเมื่อประชากรของโลกต่างพากันตระหนักถึงภัยแห่งการเสียสมดุลธรรมชาติของโลกมนุษย์เรา ดังนั้นในเมื่อศาสตร์สาขาอื่น ๆ หันมาให้ความสำคัญกับเชิงนิเวศแล้ว การท่องเที่ยวก็หันมาสนใจเชิงนิเวศด้วยเช่นกัน เพราะทรัพยากรท่องเที่ยวที่สำคัญส่วนหนึ่งคือธรรมชาติ และการรักษาธรรมชาติเอาไว้ได้จึงเป็นหัวใจของการท่องเที่ยว ทั้งนี้ก็เพื่อให้ยังคงมี "สินค้า" ไว้ขายแก่นักท่องเที่ยวได้ตลอดไป

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางด้านทรัพยากรท่องเที่ยวมาก ทั้งทางด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และก่อนประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและเทศกาล งานประเพณีต่างๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะได้รับความประทับใจ ความเพลิดเพลิน และได้ความรู้พร้อมทั้งได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ อาจมีผลกระทบต่อลักษณะทางชีวภาพอันเปราะบางได้โดยอาจจะเนื่องมาจากการขาดความระมัดระวังหรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ดังนั้น การกำกับ ดูแล และควบคุมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติหรือ "เชิงนิเวศ" เหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่อาจจะหลีกเลี่ยงได้เนื่องจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและระบบนิเวศ หากปัจจัยข้างต้นได้รับผลกระทบกระเทือนจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบใดก็ตาม โอกาสที่จะเกิดความเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายจนด้อยคุณค่าไปก็มีอยู่สูง ดังนั้นผู้ประกอบการก็น่าเที่ยวมัคคุเทศก์ และรวมไปถึงนักท่องเที่ยว จึงควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะหากผู้ประกอบการเที่ยวและมัคคุเทศก์ไม่มีความรู้เรื่องของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นๆ ถดถอยลงสู่ความเสื่อมโทรมในระยะยาวได้ เพราะถ้าผู้ประกอบการเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่ไม่มีความรู้ก็คงไม่สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้เหล่านี้ไปสู่นักท่องเที่ยวอย่างถูกต้องได้

จะเห็นได้ว่าการให้ความรู้ความเข้าใจให้แก่นักท่องเที่ยว พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการปกป้องรักษาธรรมชาติแวดล้อมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็น รวมไปถึงการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ให้กับราษฎรท้องถิ่น มัคคุเทศก์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวนั้นด้วย วิธีการสร้างจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป ได้แก่ การจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ เช่น การจัดตั้งศูนย์สื่อความหมายธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว การจัดเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จำเป็นต่อการศึกษาเรียนรู้ การจัดนิทรรศการ/

แผ่นป้ายบรรยายตามจุดท่องเที่ยวต่างๆ การจัดทำเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ รวมถึงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่ให้สามารถชี้แนะและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและนิเวศวิทยาของสิ่งต่างๆที่นักท่องเที่ยวพบเห็น ตลอดจนควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวให้อยู่ในกรอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น

ถึงแม้ว่าในภาพรวม นักท่องเที่ยวจะมีจิตสำนึกเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทางที่ดี แต่ผู้วิจัยใคร่จะขอเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. การเลือกใช้บริการของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวควรเลือกใช้บริการของผู้ประกอบการที่แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือ สนับสนุนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. การมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวควรร่วมเดินทางท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม โดยไม่ทำลายทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ทั้งที่รู้และรู้เท่าไม่ถึงการณ์ พร้อมทั้งระมัดระวังพฤติกรรมที่อาจมีผลเสียต่อวัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อมท้องถิ่นนั้นๆ
3. การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและคำแนะนำ นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและคำแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด
4. ไม่ซื้อสินค้าหรือบริการที่ทำลายนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น สัตว์ป่า โบราณวัตถุ ปะการัง เป็นต้น
5. การให้ความร่วมมือกับรัฐบาลและผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวควรให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาการท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบจากการหวังผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้อง ทำให้มีผลกระทบต่อชุมชนในท้องถิ่นทั้งวิถีชีวิตและวัฒนธรรม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการจัดการการท่องเที่ยวในปัจจุบันยังขาดมาตรฐานคุณภาพรูปแบบที่เหมาะสม ขาดความตระหนักรู้ ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน และขาดการร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งราชการ องค์กรเอกชน และประชาชน กรณีการท่องเที่ยวนี้ยังต้องรวมไปถึงนักท่องเที่ยวอีกด้วย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการบริหารจัดการที่ต้องการความยั่งยืน จำเป็นต้องมีการวางแผนทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวที่เป็นระบบเช่นเดียวกับการบริหารงานอื่นๆ ไม่ว่าจะโดยชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรราชการส่วนกลาง ร่วมกันกับองค์กรเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่ ในการช่วยกันดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน การจัดการท่องเที่ยว การส่งเสริมฝึกอบรมให้ประชาชนและเยาวชนตระหนักในคุณค่า

หรือมีความรู้ความสามารถเป็นภาคีภาคีท้องถิ่น เพื่อช่วยสร้างรายได้ สร้างงานให้กับประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยลดความจำเป็นในการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในการดำรงชีพ

## 6.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่าการจัดการการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภายนอกน้อยมาก ถึงแม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวทั้งสามจะสามารถดูแลจัดการให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่พบว่าการจัดการในบางประเด็น จะต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคอื่นๆ ในสังคม เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงาน เพราะฉะนั้น อาจกล่าวได้ว่า การสร้างความร่วมมือจากภาคหลักของสังคมคือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน จะเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละองค์ประกอบคือ ด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ภาครัฐ จะพบว่า การเพิ่มศักยภาพในการจัดการในด้านพื้นที่นั้นควรมีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่สำคัญดังนี้

1.1 การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงข้อปฏิบัติตนที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวในพื้นที่แก่ประชาชนในวงกว้าง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและสามารถเตรียมตัวสำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวจะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า

1.2 การสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัด อำเภอ องค์การบริหารท้องถิ่น ซึ่งมีความรับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ร่วมกัน เพื่อสร้างแนวทางการดูแลและพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

2. ภาคเอกชน จะเห็นได้ว่า ภาคเอกชนที่สำคัญและมีบทบาทเป็นอย่างมากในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในพื้นที่ เพราะฉะนั้น จึงให้ความสำคัญในการระดมความร่วมมือจากผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในพื้นที่เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนจากผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนแนวทางการกำหนดการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ในพื้นที่ รวมทั้งแนวทางการควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากผู้ประกอบการเอกชนดังกล่าวนี้ ถือได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง เพราะดำเนินธุรกิจใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวโดยตลอด ทั้งนี้จึง

ความระดมความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้เกิดแนวทางการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อด้านลบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ภาคชุมชน จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกประการหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เพราะฉะนั้น ควรให้ความสำคัญกับภาคชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยผลักดันให้ชุมชนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนของชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ร่วมดำเนินงานหรือลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ และเปิดโอกาสให้ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติอย่างโปร่งใสอีกด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยใคร่จะขอเสนอแนะแนวคิดเพื่อแก้ปัญหาที่พบในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1. ภาครัฐพึงต้องสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยประชาสัมพันธ์แนวทางการปฏิบัติตนในแบบนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง และการสื่อความหมายธรรมชาติที่เหมาะสมกับทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศในแต่ละจุดของพื้นที่ ทั้งในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ ในด้านของสื่อ วิทยุ โทรทัศน์ เคเบิลทีวี อินเทอร์เน็ต เอกสาร แผ่นพับบอร์ดนิทรรศการ รวมทั้งการขอความร่วมมือจากภาคเอกชนในท้องถิ่น ในการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เบื้องต้น และขอปฏิบัติตนแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และสามารถเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเดินทางมา รวมทั้งปฏิบัติตามกฎระเบียบที่แหล่งท่องเที่ยวไว้อย่างเคร่งครัด

2. ควรมีการพิจารณาและกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ทั้งในด้านของที่พัก การให้บริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งการทำกิจกรรมแต่ละประเภท โดยพิจารณาจากความพร้อมของคนในชุมชน อุปกรณ์ รวมทั้งสภาพทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศในพื้นที่ว่าขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละด้านได้จำนวนเท่าใด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาจำนวนนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถที่จะรองรับและดูแลได้

3. คนในชุมชนควรจะต้องดำรงตนเป็นตัวอย่างที่สำคัญในการไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ รวมทั้งสร้างจิตสำนึกในการดูแลอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในพื้นที่ให้คงความสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

4. ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในระดับต่างๆ มากขึ้น ทั้งในการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่น หรือองค์กรท้องถิ่นอื่นๆ สามารถเสนอแนะแนวทางจัดการที่เป็นประโยชน์สำหรับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในประเด็นที่มีผลกระทบต่อชุมชนทั้งในส่วนของ การเชิญตัวแทน

ของชุมชนท้องถิ่น หรือองค์กรในระดับท้องถิ่นให้เข้าร่วมประชุม ในการพิจารณาวางแผนการ  
ท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อหารือในแนวทางการดำเนินงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้เกิด  
แนวคิดที่หลากหลายและสร้างความร่วมมือที่สำคัญในชุมชน ท้องถิ่นและชุมชนใกล้เคียงในการ  
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอนาคต นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีแนวทางในการได้รับ  
ประโยชน์จากการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ทั้งในส่วนของสร้างรายได้ รวมทั้งการได้รับการพัฒนา  
ระบบสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น การคมนาคม เป็นต้น นอกจากนี้ยัง  
เป็นการได้รับประโยชน์จากการกระตุ้นทางเศรษฐกิจสำหรับธุรกิจบริการอื่นๆในท้องถิ่น เช่น  
โรงแรม ร้านอาหาร เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นจำนวนมากในท้องถิ่น

5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่  
ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน มากกว่าการมุ่งเน้นความ เจริญทางด้านเศรษฐกิจ และการมี  
รายได้แต่เพียงอย่างเดียว

6. สำหรับนักท่องเที่ยวเอง ก็ควรเลือกใช้บริการของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวที่แสดง  
ให้เห็นถึงความร่วมมือ สนับสนุนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และร่วมเดินทางท่องเที่ยว  
อย่างมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม โดยไม่ทำลายทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ทั้งที่รู้และ  
รู้เท่าไม่ถึงการณ์ พร้อมทั้งระมัดระวังพฤติกรรมที่อาจมีผลเสียต่อวัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อม  
ท้องถิ่นนั้นๆ โดยที่นักท่องเที่ยวจะต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและคำแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่  
ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด และไม่ซื้อสินค้าหรือบริการที่ทำลายนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมของ  
ท้องถิ่น เช่น สัตว์ป่า โบราณวัตถุ ปะการัง เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจการ  
ท่องเที่ยว และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินควบคู่กันไปได้ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้อง  
ช่วยกันสนับสนุนส่งเสริมให้มากขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายรัฐบาล  
เอกชน และนักท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย ทั้งในปัจจุบัน  
และอนาคต เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างกระแสการพัฒนาและกระแสการอนุรักษ์ทางการ  
ท่องเที่ยว ในขณะที่ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศเอาไว้ได้อย่าง  
สมบูรณ์

## บรรณานุกรม

- กมล รัตนวิระกุล. การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน. 30 มีนาคม 2549. [www.thma.org](http://www.thma.org)
- กรมศิลปากร. กองโบราณคดี. 2534. บ้านปราสาท แหล่งโบราณคดีอีสานล่าง. (พิมพ์ครั้งที่ 1).  
กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ปี 2538 - 2539. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด , 2538.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. งานพัฒนาข้อมูลท่องเที่ยว กองข่าวสารการท่องเที่ยว.  
นครราชสีมา เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน, กันยายน 2548.
- จุฑาทิพย์ เจริญลาภ และ รุ่งทิพ ว่องปฏิการ. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. ใน พรพิมล นุ่นปาน, บรรณาธิการ. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยศิลปุโขทัยธรรมมาราช, นนทบุรี. 2545.
- อภาจ ราชบุรี, ผศ. และคณะ. ความรู้และเจตคติของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร  
ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. ประวัติการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสามัคคีสาร (ดอกหญ้า) จำกัด , 2538.
- ชาย เสวิกุล. อาชีววิทยาและทันตวิทยา. นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2512.
- ดรพรณี เอมพันธุ์. การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. ใน พรพิมล นุ่นปาน, บรรณาธิการ. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยศิลปุโขทัยธรรมมาราช, นนทบุรี. 2545.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. การวัดทัศนคติเพื่อทำนายพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2523.
- ดวงพร โจน์เจริญวัฒนา. "ทัศนคติของผู้มาท่องเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์". ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2543.
- ทักษิณา นิยมลรัตน. "ทัศนคติของชายไทยอายุ 20 -29 ปีต่อแหล่งท่องเที่ยวไทย". จุลสารการท่องเที่ยว. ปีที่ 14 เล่ม 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2538)
- ทิตยา สุวรรณะชฎ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์ , 2527.  
ที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพมหานคร, 2549.

- นงลักษณ์ อยู่เย็นดี. แนวทางการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. ใน การสัมมนาทางวิชาการ ครั้งที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (สาขาอุทยานและนันทนาการ), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 2544.
- นภดล กฤษณา. "การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีหมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่". ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541.
- ปนัดดา ภัคดีภูวค. "การสื่อสารเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยวของมัคคุเทศก์ไทย". วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- พจนา สนวนลี. คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร. 2546.
- พรพรรณ เปล่งปลั่ง. "การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดน้ำตลิ่งชัน". วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต (สังคมวิทยา) คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.
- วรรณพร วณิชชานุกร. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : Ecotourism. กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540.
- วิจิตรา ชัยศรี. "ทัศนคติของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน". ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537.
- ศกวรรณ พาเรือง. "องค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร". วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ศรัณย์ สิงห์ทน. "ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์". วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. "รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาเพื่อทำแผนแม่บท การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย". กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2540

สันติ แสงเจริญ. "ผลกระทบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อแรงงานท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บนพื้นที่สูง จังหวัดกาญจนบุรี". สารนิพนธ์สาขาพัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2544.

สุชา จันทร์เอม และ สุรางค์ จันทร์เอม. คู่มือจิตวิทยาการศึกษา(ฉบับเสริมทักษะ).

กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทยการพิมพ์ , 2519.

สุชาดา รัตนภูมิพงษ์. 2546. วัฒนธรรมชุมชนในฐานะที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว ศึกษากรณีแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุชาดา วรธนะมานี. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับการรับรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร". วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2542.

อุษาวดี พูลพิพัฒน์. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนในประเทศไทย. ใน เอกสารสัมมนาทางวิชาการ ครั้งที่ 1 (สาขาอุทยานและนันทนาการ), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2544.

Good , Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill , 1973.

Hilgard , Ernest R. Psychology. New York : Harcourt Brace Javanovich Inc., 1971.

Openheim , A. N. Questionnaire Design and Attitude Measurement. New York : Basic Book Inc. ,1966.

Rokeach , Milton. Beliefs , Attitudes and Values. San Francisco : Jossey Bass Inc., 1970.

Triandis , Harry C. Attitude and Attituse Change. New York : John Wiley & Sons Inc., 1971.

อัมพวา

<http://www.thai-tour.com/thaitour/Central/Samutsongkram/data/place/amphawa.htm>

<http://www.amphawa.net/>

<http://www.thaitambon.com/Tambon/tambon.asp?ID=750301>

เกาะยอน้อย

[www.homestaykohyaonoi.com](http://www.homestaykohyaonoi.com)

[www.kohyao-cbt.com](http://www.kohyao-cbt.com)

บ้านปราสาท

<http://www.kachon.com/tour/detail.asp?id=318>

<http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9490000107540>

[http://www2.tat.or.th/tat\\_branch/web/branch\\_travel.php?SC=22&BR=13](http://www2.tat.or.th/tat_branch/web/branch_travel.php?SC=22&BR=13)

<http://www.ezytrip.com/travel/images/10000/01300/001294.html>



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## ภาคผนวก

เลขที่.....วันที่.....ผู้สำรวจ.....สถานที่เก็บข้อมูล.....

## แบบสอบถาม กลุ่มประชาชน

เรื่อง ทัศนคติของชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ  
ภาควิชาภาษาและสังคม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร  
ลาดกระบัง

กรุณาตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย  ลงในช่อง  หน้าข้อความที่ท่านต้องการตอบ  
หรือกรอกข้อความลงในช่อง.....

## ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ  ชาย  หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพสมรส  โสด  สมรส  หม้าย/หย่าร้าง
4. ศาสนา  พุทธ  คริสต์  อิสลาม  พราหมณ์  
 ซิกข์  ฮินดู  อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. การศึกษาสูงสุด  ไม่ได้ศึกษา  ประถมศึกษา  มัธยมต้น  
 มัธยมปลาย /ปวช  ปวส./อนุปริญญา  ปริญญาตรี  
 สูงกว่าปริญญาตรี  อื่นๆ.....
6. อาชีพ  นักเรียน/นักศึกษา  ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย  
 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ  พนักงานบริษัทเอกชน  
 รับจ้างแรงงาน/กรรมกร  เกษตรกร/ ประมง/ เพาะเลี้ยงสัตว์  
 แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ  อื่นๆ โปรดระบุ.....
7. รายได้เฉลี่ย.....บาท /เดือน

## ส่วนที่ 2 ข้อมูลความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

8. ท่านเคยได้ยินได้ฟัง หรือรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่ ?

- เคย (ทำต่อข้อ 8.1)  ไม่เคย (ข้ามไปข้อ 8.2)

8.1 ท่านได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากแหล่งใดมากที่สุด

- การบอกเล่าของเพื่อน/ญาติ  หนังสือ /นิตยสาร  โทรทัศน์ / วิทยุ  
 อินเทอร์เน็ต  อื่นๆโปรดระบุ.....

8.2 ข่าวสารที่เคยได้รับในข้อ 20.1 กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแง่ใด

- แนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ  
 ความรู้เกี่ยวกับหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ  
 แนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ  
 รณรงค์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ  
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

9. ท่านเคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก่อนหรือไม่

- ไม่เคย  เคย แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ท่านเคยไป คือ.....

และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ท่านได้เข้าร่วมและประทับใจที่สุด คือ .....



## 10. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง ให้ท่านตอบว่า "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

ข้อคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องมาจากความต้องการของชุมชนท้องถิ่น		
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ หรือเกิดผลกระทบน้อยที่สุดต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม		
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทป่าเขา เท่านั้น		
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การท่องเที่ยวภายในแหล่งธรรมชาติ หรือประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ		
5. สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องเน้นความหรรษา และทันสมัย		
6. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้อง คำนึงถึงความพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก		
7. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นกิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ และสัมผัสสภาพความเป็นธรรมชาติ และระบบนิเวศ		
8. การประกอบอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องเป็นอาหารอย่างดีที่สุด ไม่ควรให้นักท่องเที่ยวรับประทานอาหารพื้นเมือง		
9. รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องมีส่วนร่วมช่วยส่งเสริมคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน		
10. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมนับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล		
11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเน้นการประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยไม่จำเป็นต้องจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว		
12. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับคนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ		
13. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์ เพื่อเน้นการพัฒนาให้เกิดความเจริญทางวัตถุ เช่น ถนน 4 เลน โรงแรม ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น		
14. การจัดการการท่องเที่ยว มีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ของท้องถิ่น ด้วยการสร้างงาน และการกระจายรายได้		
15. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีการลงทุนจากภายนอก/นายทุน		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## 11. ทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้					
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเพียงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้การท่องเที่ยวเท่านั้น ไม่สามารถช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
3. การเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆ เป็นสิ่งที่ควรทำ เพราะจะช่วยให้มีรายได้สำหรับบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว					
4. การท่องเที่ยวในวันหยุดหรือเทศกาลที่มีวันหยุดต่อเนื่องเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้จะต้องเผชิญกับความแออัดของนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็ต้องยอมทน					
5. การท่องเที่ยวไปในชุมชนต่างๆ นั้น เป็นการช่วยสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน นักท่องเที่ยวเป็นเสมือนลูกค้า จึงไม่จำเป็นต้องแควหรือเกรงใจชาวบ้านในชุมชน					
6. การท่องเที่ยวควรก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นหลัก ไม่จำเป็นต้องได้อะไรมากกว่านี้					
7. การท่องเที่ยวด้วยการเดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นเรื่องที่ต้องเหน็ดเหนื่อยและยุ่งยาก ไม่น่าปฏิบัติ					
8. นักท่องเที่ยวที่ดี ควรศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวก่อนไปเที่ยวทุกครั้ง					
9. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถช่วยปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้					
10. การนำขยะที่ย่อยสลายไม่ได้ตามธรรมชาติทุกชิ้นออกจากป่าหลังการท่องเที่ยวเดินป่า เป็นสิ่งที่ยุ่งยาก ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง					
11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะประสบความสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวด้วย					
12. ควรสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการแหล่งเที่ยวนั้นๆ อย่างแท้จริง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## 12. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท่าน

ประเด็น	ระดับของผลกระทบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การท่องเที่ยวทำให้คนในหมู่บ้านมีงานทำมากขึ้น					
2. การท่องเที่ยวทำให้คนในหมู่บ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น					
3. การท่องเที่ยวทำให้หมู่บ้านของท่านเจริญขึ้นเช่นมีการปรับปรุงถนนในหมู่บ้าน					
4. การท่องเที่ยวทำให้คนในท้องถิ่นได้รับรู้วิทยาการใหม่ ๆ					
5. การท่องเที่ยวทำให้หมู่บ้านของท่านสะอาดขึ้น					
6. การท่องเที่ยวทำให้มีการฟื้นฟู อนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณี					
7. การท่องเที่ยวทำให้รักและหวงแหนสภาพแวดล้อมขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม					
8. การท่องเที่ยวทำให้คนในหมู่บ้านมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น					
9. การท่องเที่ยวทำให้หมู่บ้านท่านเกิดปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้น					
10. นักท่องเที่ยวเป็นผู้ทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น					
11. ชุมชนมีการนำรายได้ส่วนหนึ่งจากการท่องเที่ยวมาสนับสนุน กิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ/วัฒนธรรม/และ/หรือสวัสดิการของสมาชิก					
12. การท่องเที่ยวกระตุ้นให้เกิดความสามัคคีและการร่วมมือร่วมใจกัน					
13. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น					
14. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงานคนในชุมชนท้องถิ่น					
15. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระตุ้นด้านเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น เช่น แรงฐานการผลิตสินค้า/บริการที่เกี่ยวข้องหรือกระตุ้นให้เกิดการลงทุนโดยคนท้องถิ่นเอง					
16. การจัดการผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวมีความโปร่งใสและเป็นธรรม					
17. คนในชุมชนยอมรับและเต็มใจให้มีการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน					
18. การเปิดโอกาสให้อุชนรุ่นหลังเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
19. การท่องเที่ยวทำให้มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิต					
20. การท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าของ					
21. เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในท้องถิ่น เกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยว					
22. เกิดความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชนในท้องถิ่น					
23. เกิดปัญหาการอพยพย้ายเข้ามาของคนท้องถิ่นอื่น					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## 13. ท่านคิดว่ากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรให้ความสำคัญกับสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ประเด็น	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสร้างและกระจายรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว					
2. การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม / วิถีชีวิตให้คงเดิม					
3. การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว					
4. การสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว					
5. การใช้มีคฤเทศก์ท้องถิ่นเป็นผู้นำเที่ยว					
6. การศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว					
7. การกำหนดคุณสมบัติของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในพื้นที่					
8. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาให้เหมาะสม					
9. การสร้างความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องแก่ชุมชนท้องถิ่น / เจ้าของพื้นที่					
10. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของตน					
11. การกำหนดกฎระเบียบที่เข้มงวด เคร่งครัด กับนักท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลาที่ท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่					
12. การป้องกันนักลงทุนจากภายนอกเข้ามาเอาเปรียบชุมชนท้องถิ่นในการแสวงหารายได้จากกรท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่					
13. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับที่เหมาะสม					

### ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

3 = ระดับการมีส่วนร่วมมาก 2 = ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

1 = ระดับการมีส่วนร่วมน้อย 0 = ไม่มีส่วนร่วม / ไม่ร่วม

#### 14. การมีส่วนร่วมของท่านในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน

ที่	ลักษณะของการมีส่วนร่วม	ระดับคะแนน			
		3	2	1	0
1	การร่วมกันค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา				
	1.1 การพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน				
	1.2 การพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน				
	1.3 การตัดสินใจเข้าร่วมกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน				
2	การร่วมวางแผนงานกิจกรรม				
	2.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนและดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน				
	2.2 การตัดสินใจในการกำหนดแผนงาน / กิจกรรม				
	2.3 การให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนงาน / กิจกรรม				
3	การร่วมดำเนินกิจกรรม				
	3.1 การทำตามแผนงาน หรือ กิจกรรมที่กำหนดไว้				
	3.2 การจัดหางบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม				
	3.3 การชักชวน / ชักจูงให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม				
4	การร่วมลงทุนด้าน				
	4.1 แรงใจ				
	4.2 แรงกาย				
	4.3 สติปัญญา / ความคิด				
	4.4 ทุนทรัพย์				
5	การร่วมติดตามประเมินผล				
	5.1 ติดตามผลดีและผลเสียที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน				
	5.2 ติดตามระโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน				
	5.3 ติดตามอุปสรรค หรือ ปัญหาในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน				

----- ขอขอบพระคุณอย่างสูง -----

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลขที่.....วันที่.....

ผู้สำรวจ.....สถานที่เก็บข้อมูล.....

## แบบสอบถาม กลุ่มนักท่องเที่ยว

เรื่อง ทศนคติของชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ภาควิชาภาษาและสังคม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม  
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังกรุณาตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง  หน้าข้อความที่ท่านต้องการตอบ หรือกรอกข้อความลงในช่อง.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ  ชาย  หญิง

2. อายุ..... ปี

3. ศาสนา  พุทธ  คริสต์  อิสลาม  พราหมณ์ ซิกข์  ฮินดู  อื่น ๆ โปรดระบุ.....4. ระดับการศึกษา  ไม่ได้ศึกษา  ประถมศึกษา  มัธยมต้น มัธยมปลาย / ปวช.  ปวส. / อนุปริญญา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี  อื่น ๆ .....5. อาชีพ  นักเรียน/นักศึกษา  ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ  พนักงานบริษัทเอกชน รับจ้างแรงงาน/กรรมกร  เกษตรกร / ประมง / เพาะเลี้ยงสัตว์ แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ  อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. รายได้เฉลี่ย.....บาท / เดือน

7. ท่านเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆด้วยวิธีการใด

 รถยนต์ส่วนตัว  รถโดยสารสาธารณะ  รถเช่า (เช่น รถตู้ รถบัล เป็นต้น) จักรยาน / จักรยานยนต์  รถไฟ  เรือ รถนำเที่ยวของ ชมรม.  อื่นๆ โปรดระบุ.....

8. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร

 คนเดียว ท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะกับ.....จำนวน.....คน

9. ท่านใช้เวลาท่องเที่ยวทั้งหมด.....วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. ท่านเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ได้แก่.....
- แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน ได้แก่.....
- แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ป่าไม้ ได้แก่.....

11. ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้ประมาณ..... บาท

12. ท่านเสียค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวในเรื่องใดมากที่สุด

- การเดินทาง                       ที่พัก                       อาหารและเครื่องดื่ม
- ค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว    ของฝาก/ของที่ระลึก    อื่นๆ โปรดระบุ.....

13. ท่านรู้จักแหล่งท่องเที่ยวนี้จากแหล่งใด (เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก โดยใส่หมายเลข 1 – 3 ลงใน.....

- ..... การบอกเล่าของเพื่อน /ญาติ
- ..... สื่อ วิทยุ / โทรทัศน์
- ..... หนังสือ / หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร
- ..... อินเทอร์เน็ต
- ..... ข้อมูลจากบริษัทนำเที่ยว
- ..... อื่นๆ โปรดระบุ.....

14. ก่อนเดินทางมาท่องเที่ยวนี้ท่านคาดหวังว่าจะได้อะไรมากที่สุด จากสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้

- ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน                       ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว
- ชื่อของฝาก ของที่ระลึก                               อื่นๆ โปรดระบุ.....

15. ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวครั้งนี้ สมดังที่ท่านคาดหวังไว้มากน้อยเพียงใด

- น้อยมาก    น้อย                       ปานกลาง    มาก                       มากที่สุด

16. ท่านประทับใจอะไรมากที่สุดในการท่องเที่ยวครั้งนี้

- ความสวยงามของสถานที่                               ความซาบซึ้งในคุณค่าทางประวัติศาสตร์
- วัฒนธรรม/ วิถีชุมชน                                   อาหาร/ ของฝาก/ ของที่ระลึก
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

17. ท่านรู้สึกพึงพอใจมากแค่ไหนต่อประเด็นต่างๆ ในสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.จุดเด่น ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยว					
2.ความสะอาด เรียบร้อย					
3.สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ร้านค้า ห้องน้ำ เป็นต้น					
4.การให้ข้อมูล ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ ท่องเที่ยว					
5.การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสาร					
6.ความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สิน					
7.ค่าใช้จ่ายสำหรับการเข้าชมสถานที่					
8.กฎระเบียบ หรือข้อบังคับในการเข้าชมสถานที่					

18. หากมีโอกาสท่านจะกลับมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้อีกหรือไม่

- มา เพราะ.....
- ไม่มา เพราะ.....

19. ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้มีสิ่งใดบ้างที่ควร

ปรับปรุง .....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

20. ท่านเคยได้ยินได้ฟัง หรือรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่ ?

- เคย (ทำต่อข้อ 20.1)                       ไม่เคย (ข้ามไปข้อ 21)

20.1 ท่านได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากแหล่งใดมากที่สุด

- การบอกเล่าของเพื่อน/ญาติ                       หนังสือ /นิตยสาร                       โทรทัศน์ / วิทยุ
- อินเทอร์เน็ต                       อื่นๆ โปรดระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

20.2 ข่าวสารที่เคยได้รับในข้อ 20.1 กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแง่ใด

- แนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ความรู้เกี่ยวกับหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- แนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- รณรงค์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

21. ท่านเคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก่อนหรือไม่

- ไม่เคย  เคย แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ท่านเคยไป คือ .....

และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ท่านได้เข้าร่วมและประทับใจที่สุด คือ .....

22. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง ให้ท่านตอบว่า "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องมาจากความต้องการของชุมชนท้องถิ่น		
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ หรือเกิดผลกระทบน้อยที่สุดต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม		
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทป่าเขา เท่านั้น		
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การท่องเที่ยวภายในแหล่งธรรมชาติ หรือประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ		
5. สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องเน้นความหรูหรา และทันสมัย		
6. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องคำนึงถึงความพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก		
7. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นกิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ และสัมผัส สภาพความเป็นธรรมชาติ และระบบนิเวศ		
8. การประกอบอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องเป็นอาหารที่ดีที่สุด ไม่ควรให้นักท่องเที่ยวรับประทานอาหารพื้นเมือง		
9. รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องมีส่วนร่วมช่วยส่งเสริมคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน		
10. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมนับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล		
11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเน้นการประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยไม่จำเป็นต้องจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว		
12. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับคนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ		
13. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์ เพื่อเน้นการพัฒนาให้เกิดความเจริญทางวัตถุ เช่น ถนน 4 เลน โรงแรม ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
14. การจัดการการท่องเที่ยว มีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ของท้องถิ่น ด้วยการสร้างงาน และการกระจายรายได้		
15. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีการลงทุนจากภายนอก/นายทุน		

## 23. ทศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้					
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเพียงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้การท่องเที่ยวเท่านั้น ไม่สามารถช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้					
3. การเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆ เป็นสิ่งที่ควรทำ เพราะจะช่วยให้มีรายได้สำหรับบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว					
4. การท่องเที่ยวในวันหยุดหรือเทศกาลที่มีวันหยุดต่อเนื่องเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้จะต้องเผชิญกับความแออัดของนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก็ต้องยอมทน					
5. การท่องเที่ยวไปในชุมชนต่างๆ นั้น เป็นการช่วยสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน นักท่องเที่ยวเป็นเสมือนลูกค้า จึงไม่จำเป็นต้องเคารพหรือเกรงใจชาวบ้านในชุมชน					
6. การท่องเที่ยวควรก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นหลัก ไม่จำเป็นต้องได้อะไรมากกว่านี้					
7. การท่องเที่ยวด้วยการเดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นเรื่องที่ต้องเหน็ดเหนื่อยและยุ่งยาก ไม่น่าปฏิบัติ					
8. นักท่องเที่ยวที่ดี ควรศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวก่อนไปเที่ยวทุกครั้ง					
9. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถช่วยปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้					
10. การนำขยะที่ย่อยสลายไม่ได้ตามธรรมชาติทุกชิ้นออกจากป่าหลังการท่องเที่ยวเดินป่า เป็นสิ่งที่ยุ่งยาก ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการ  
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะประสบความสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานที่ดูแลด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวด้วย					
12. ควรสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ อย่างแท้จริง					

24. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรให้ความสำคัญกับสิ่งต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด

ประเด็น	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสร้างและกระจายรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว					
2. การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม / วิถีชีวิตให้คงเดิม					
3. การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว					
4. การสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว					
5. การใช้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นเป็นผู้นำเที่ยว					
6. การศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว					
7. การกำหนดคุณสมบัติของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในพื้นที่					
8. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาให้เหมาะสม					
9. การสร้างความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องแก่ชุมชนท้องถิ่น / เจ้าของพื้นที่					
10. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของตน					
11. การกำหนดกฎระเบียบที่เข้มงวด ครัดครั้น กับนักท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลาที่ท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่					
12. การป้องกันนักลงทุนจากภายนอกเข้ามาเอาเปรียบชุมชนท้องถิ่นในการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่					
13. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับที่เหมาะสม					

----- ขอขอบพระคุณอย่างสูง -----

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้